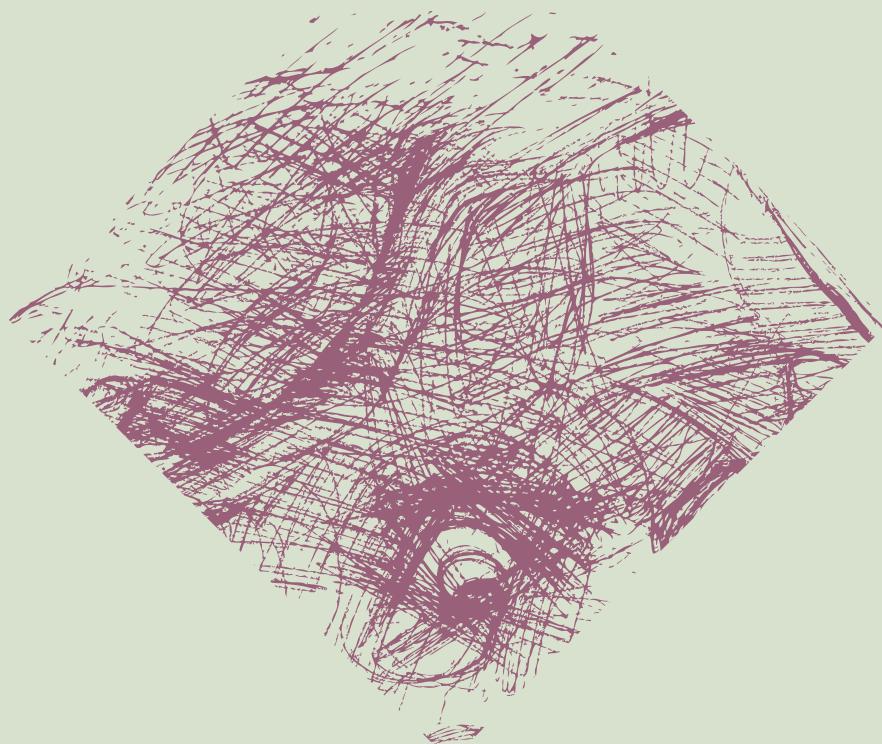

SPOJENIE NEBA A ZEME

Kristus v listoch Filipanom a Kolosanom

BIBLICKÉ ŠTÚDIUM 1/2026

KNIHY ZA ZVÝHODNENÉ CENY

John B. Youngberg, Millie Youngbergová, Wes Youngber

Vyhraj život – Štart

Na ceste za zdravím a uzdravením

Úvodná kniha série Vyhraj život vedie čitateľov k ujasneniu si svojich priorít a vyváženiu práce a odpočinku, času na blízkyh a miery povinností, ktoré nám prináša život.

160 strán, 17 x 24 cm, viaz.

cena 6,- €

John B. Youngberg, Millie Youngbergová, Wes Youngber

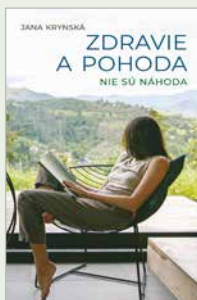
Vyhraj život – Bež vpred

Na ceste za zdravím a uzdravením

Druhá kniha série Vyhraj život prináša ďalšie inšpiratívne témy, ktoré majú úzky súvis s naším zdravím. Opäť sa týkajú nielen výživy, ale aj psychickej, duchovnej a sociálnej roviny ľudského života.

144 strán, 17 x 24 cm, viaz.

cena 6,- €

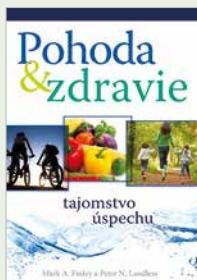
Jana Krynská

Zdravie a pohoda nie sú náhoda

Zdravie, šťastie a pohoda nie sú dielom náhody alebo genetickej dispozície. Sú založené na vzájomnom pôsobení rôznych faktorov a princípov, pričom väčšinu z nich môžeme aktívne ovplyvňovať. Výrazná podpora zdravia v programe NewstartPlus tkvie v jeho komplexnosti. Jeho praktizovanie prispieva k dobrej kvalite života, prináša šťastie a pohodu. Vyskúšajte si to sami, môžete začať už dnes

76 strán, 14,5 x 18,5 cm, brož.

cena 1,50 €

Mark A. Finley & Peter N. Landless

Pohoda a zdravie, tajomstvo úspechu

Koľko by ste boli ochotní zaplatiť za to, aby vám niekto prezradil tajomstvo celoživotného zdravia a pohody? Táto kniha môže zmeniť váš život. Dozviete sa v nej, že správna výživa lieči telo a posilňuje myseľ, prekážky zvyšujú vašu odolnosť a že láska spolu s odpustením dokážu uzdraviť vaše srdce!

136 strán, 13 x 20 cm, brož.

cena 1,20 €

Dobrovoľný príspevok na prípravu online materiálov Biblického štúdia sobotnej školy

Príprava online materiálov Biblického štúdia sobotnej školy je rovnako nákladná ako pri ich tlačenej verzii. Dobrovoľný príspevok na ich podporu môžete zaslať na:

Účet: SK94 8330 0000 0025 0034 1599

Variabilný symbol: 6050

Špecifický symbol: 1

Text pre príjemcu: Príspevok na redakčné práce BU

SPOJENIE NEBA A ZEME

Kristus v listoch Filipanom a Kolosanom

BIBLICKÉ ŠTÚDIUM 1/2026

OBSAH

Úvod	3
I. Úvod k Listu Filipanom a Listu Kolosanom	
1. Prenasledovaní, ale nie opustení (Fil 1,1–3; Kol 1,1,2)	5
<i>Úvod do listov písaných z väzenia a zoznámenie s adresátmi</i>	
2. Dôvody na vďakyvzdanie a modlitbu (Fil 1,1–18; Kol 1,1–12)	12
<i>Pavlove úvodné modlitby a vďakyvzdania za oba zbory</i>	
II. Štúdium Listu Filipanom	
3. Život a smrť (Fil 1,19–30)	19
<i>Pavlov postoj k životu a smrti v službe Kristovi</i>	
4. Pokora ako základ jednoty (Fil 2,1–11)	26
<i>Kristova pokora ako vzor jednoty cirkvi</i>	
5. „Ako hviezdy, ktoré osvecujú svet“ (Fil 2,12–30)	33
<i>Kresťania ako svetlo sveta uprostred skazeného sveta</i>	
6. Dôvera iba v Krista (Fil 3,1–16)	40
<i>Ospravedlnenie z viery nebezpečenstvo spoliehania sa na vlastné skutky</i>	
7. Občianstvo v nebesiach (Fil 3,17–4,23)	47
<i>Praktický život nebeských občanov na zemi</i>	
III. Štúdium Listu Kolosanom	
8. Kristova zvrchovanosť (Kol 1,13–19)	54
<i>Kristovo jedinečné postavenie ako Stvoriteľa a Hlavy cirkvi</i>	
9. Zmierenie a nádej (Kol 1,20–29)	61
<i>Osobný rozmer zmierenia a nádeje v Kristovi</i>	
10. Dokonalý v Kristovi (Kolosanom 2)	68
<i>Ochrana pred falošným učením prostredníctvom zakotvenia v Kristovi</i>	
11. Život s Kristom (Kol 3,1–17)	75
<i>Praktické dôsledky nového života v Kristovi</i>	
12. Spoločný život (Kol 3,18–4,6)	82
<i>Uplatňovanie zásad zmierenia v rodine a na pracovisku</i>	
13. „Vo všetkom naplnení Božou vôľou“ (Kol 4,7–18)	89
<i>Pozvanie k verejnej službe a k naplňaniu Božej vôle</i>	

Biblické štúdium – 1. štvrťrok 2026

Spojenie neba a zeme: Kristus v listoch Filipanom a Kolosanom

Autor: Clinton Wahlen

Foto: shutterstock images

Vydal Advent-Orion, s. r. o.

Šafárikova 9, 038 61 Vrútky

pre Cirkvi adventistov siedmeho dňa

Londýnská 30, 120 00 Praha 2 – Vinohrady

Vytlačil FORK Martin

ISSN 1335-1265 MK SR 1261/95

SPOJENIE NEBA A ZEME

Spomeň si na najťažšiu prácu, akú si kedy musel vykonať. Čo ti ju sťažovalo? Boli to očakávania alebo čas vyhradený na prácu? Bol to tvoj postoj k úlohe? Alebo ľudia, s ktorými si musel spolupracovať? Alebo sa ti len zdalo, že je to nad tvoje sily?

Zamyslime sa nad cieľom plánu spásy: *zjednotiť alebo so zemou*. Znie to ako nemožná úloha? Z ľudského hľadiska to tak určite je. Tesne pred svojím nanebovstúpením však Ježiš dal apoštolom práve takúto „nemožnú“ úlohu: „Chodte teda a získavajte mi učeníkov vo všetkých národoch a krstíte ich v mene Otca i Syna i Svätého Ducha a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.“ (Mat 28,19.20)

S podobne „nereálnou“ úlohou poslal Ježiš aj Pavla k pohanom: „Aby si im otvoril oči, nech sa odvrátia od tmy k svetlu a od satanovej moci k Bohu a aby tak dosiahli odpustenie hriechov a účasť medzi tými, ktorí sú posvätení vierou vo mňa.“ (Sk 26,18)

Niektorí by sa po takomto poverení mohli automaticky vzdať. Nemali by sme však prehliadnuť zaslúbenia, ktoré Ježiš pri oboch príležitostiach dal. Apoštolom povedal: „A hľa, ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.“ (Mat 28,20) A Pavla Ježiš povzbudil: „Vzchop sa a postav sa na nohy. Totiž preto som sa ti zjavil, aby som ťa ustanovil za svojho služobníka a svedka toho, čo si videl, i toho, čo ti ukážem.“ (Sk 26,16)

Stručne povedané, Ježiš dáva ľudsky nemožné úlohy, aby sme sa pri ich splnení spoliehali skôr na Neho, než na seba. Nikdy nám nedáva úlohu bez toho, aby nám nedal silu ju aj vykonať. „Keď sa vôľa človeka zjednotí s Božou vôľou, už ju nič nepremôže. Všetko, čo treba vykonať na Boží príkaz, možno v Božej sile aj uskutočniť. Každý Boží príkaz dáva človekovi aj silu splniť ho.“ (COL 333; KP263.264)

Je úžasné, že v čase, keď Pavol písal Kolosanom, bolo už evanjelium hlásané „všetkému tvorstvu pod neбом“ (Kol 1,23). Samozrejme, nie všetci ho prijali. Ale ak sa pozorne pozrieme na poverenie, ktoré dal apoštolom (Mat 28,18–20) a apoštolovi Pavlovi, Ježiš nikdy nesľúbil, že sa všetci stanú učeníkmi alebo že sa všetci obrátia. Evanjelium sa má „hlásať po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec.“ (Mat 24,14) Ako toto svedectvo vyzerá? Ako presne ho máme uskutočňovať?

Tento štvrtrok budeme študovať Pavlove listy Filipanom a Kolosanom. Oba listy sú si v mnohom podobné. Predovšetkým zjavujú Krista, jediného, kto je schopný zjednotiť alebo so zemou. On je „rebrík“, ktorý Jakub videl siahať zo zeme do neba (1Moj 28,12; porovnaj Ján 1,51). Ako Syn človeka a zároveň Syn Boží nás vykupuje z hriechu a prihovára sa za nás.

Pri štúdiu týchto listov uvidíme oba aspekty Ježiša. Budeme uvažovať o niektorých veľkolepých výrokoch o Kristovom božstve a o tom, ako sa všetkého vzdal, aby nás spasil. Uvidíme Pavla, ako z väzenia zápasí s problémami v oboch zboroch. Jeden z nich sám založil (Filipy), druhý nikdy osobne nenavštívil (Kolosa). Vzťahy a kontakty, ktoré Pavol vybudoval v celej „svetovej cirkvi“ tej doby, mu umožnili, reagovať na vzniknuté pro-

blémy dokonca aj z rímskeho väzenia. Vedel, že jeho čas sa kráti. Urobil teda všetko, čo mohol, aby priblížil cirkev k nebu a zároveň prehľbil vzťahy vo vnútri cirkvi. Týmto nám ukazuje, ako sa aj dnes môže Božia cirkev zjednotiť s nebom. Len takto môže naplniť poverenie pre čas konca zo Zjavenia 14, ktoré poznáme ako „posolstvo troch anjelov“.

Clinton Wahlen, PhD, je zástupcom riaditeľa Biblického výskumného inštitútu pri Generálnej konferencii. Jeho špecializáciou je Nová zmluva, hermeneutika a adventistické dejiny. Žil a pracoval v Nemecku, na Novom Zélande, v Rusku, v Spojenom kráľovstve a na Filipínach.

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri Generálnej konferencii.

PRENASLEDOVANÍ, ALE NIE OPUSTENÍ (FIL 1,1–3; KOL 1,1.2)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ef 3,1; 2Kor 4,7–12; Sk 9,16; Filem 1,15.16; Kol 4,9; Fil 1,1–3; Kol 1,1.2

ÚVODNÝ TEXT

Ustavične sa radujte v Pánovi. Opakujem: Radujte sa! (Fil 4,4)

Na základe falošných obvinení strávil adventistický kazateľ takmer dva roky za mrežami. Hoci bol spočiatku naozaj zúfalý, čoskoro si uvedomil, že väzenie je miestom, ktoré mu Boh dal ako misijné pole. Keď sa jeho spoluväzni dozvedeli, že je kazateľ, požiadali ho, aby im kázal. Robil to a dokonca sa mu podarilo rozdať nejaké publikácie. Niekoľkých z nich pokrstil a mal s nimi pamiatku Večere Pánovej. Po prepustení povedal: „Občas bolo naozaj náročné slúžiť vo väzení, ale prežíval som aj veľkú radosť, keď som videl vypočuté modlitby a zmenené životy.“

Pavol písal Filipanom a Kolosanom z väzenia (pozri Fil 1,7; Kol 4,3). Bolo to dokonca priamo vo Filipách, kde Pavla a Sílasa nespravodlivo obvinili, zbili a žalárnik im dokonca „nohy zovrel do klady“ (Sk 16,24). „Okolo polnoci sa Pavol a Sílás modlili, spievali Bohu chválospevy a väzni ich počúvali.“ (Sk 16,25) Oni naozaj vedeli, ako sa „ustavične radovať“.

Tento týždeň sa pozrieme na situáciu, v ktorej sa Pavol ocitol. V tom, čo ho postihlo, videl vyšší zmysel. Uvažujme, v čom pre nás môže byť jeho skúsenosť povzbudením a poučením, keď aj do nášho života prídu ťažké skúšky.

OSNOVA LEKCIE

Prvá lekcia nášho štúdia bude akýmsi úvodom, ktorý predstaví nielen situáciu, v ktorej Pavol písal svoje listy (uväznenie), ale aj dva kresťanské zbory (vo Filipách a Kolosách), ktorým boli tieto listy adresované. Pochopenie týchto súvislostí nám môže pomôcť lepšie porozumieť obsah listov, ktorým sa budeme tento štvrtok venovať.

I. Pavol – autor listov

- Ef 3,1; Filem 1,1: Pavol ako väzeň pre Krista (nedeľa)
- 2Kor 4,7–12: Uväznenie ako príležitosť (pondelok)

II. Kresťania vo Filipách a Kolosách – adresáti listov

- Fil 16,6–12: Pavlov vzťah k filipským kresťanom (utorok)
- Kol 4,7–9; Filem 1,10–12.15.16: Pavlov vzťah ku koloským kresťanom (streda)
- Fil 1,1–3; Kol 1,1.2: Zbory vo Filipách a Kolosách (štvrtok)

PAVOL, VÄZEŇ JEŽIŠA KRISTA

Preto som ja, Pavol, väzňom Krista Ježiša za vás pohanov. (Ef 3,1)

Pavol, väzeň Krista Ježiša, a brat Timotej milovanému Filemonovi, nášmu spolupracovníkovi... (Filem 1,1)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Listy Filipanom a Kolosanom bývajú zaradené medzi tzv. *listy z väzenia*, pretože ich Pavol písal v čase svojho uväznenia (patria sem aj listy Efezanom a Filemonovi). Väčšina komentárov predpokladá, že boli napísané počas Pavlovho pobytu v Ríme, teda okolo rokov 60 až 62 (pozri Sk 28,16).

Prečítaj si Ef 3,1 a Filem 1,1. Ako Pavol charakterizuje svoje uväznenie? Čo sa z toho dozvedáme o Pavlovi a jeho viere?

Pavol obetoval svoj život službe Ježišovi Kristovi. Ak mala táto služba zahŕňať aj pobyt vo väzení, apoštol bol pripravený. Pavol o sebe hovorí ako o vyslancovi evanjelia v okovách (Ef 6,20). Apoštol podnikal misijné cesty, zakladal zbory a školil pracovníkov pre Pána. Vo väzení si mohol klásť otázku: „Prečo som tu, keď by som mohol urobiť oveľa viac bez týchto pút?“ Pavol bol uväznený aj v čase, keď napísal Druhý list Timotejovi, ktorý sa označuje za pastoraálny list. Počas Pavlovho pobytu vo väzení vzniklo teda najmenej päť kníh Novej zmluvy.

V žiadnom z väzenských listov Pavol presne nespomína, kde bol uväznený. Niektorí preto na základe rôznych indícií tvrdia, že išlo buď o Efez, alebo Céza-reu. Neexistuje však žiadny biblický dôkaz o tom, že by bol Pavol niekedy uväznený v Efeze. Cézarea sa môže zdať pravdepodobnejšou možnosťou, až na to, že v tomto meste Pavol nebol vystavený žiadnej zjavnej hrozbe. Toto nebezpečenstvo však určite existovalo v čase vzniku Listu Filipanom (pozri Fil 1,20 a Fil 2,17).

Tento list nám poskytuje ďalšie náznaky, kde sa Pavol mohol nachádzať v čase svojho uväznenia. Po prvé, stretávame sa tu s pojmom „vládna budova“ (*pra-itóron*). Môže sa vzťahovať na oficiálne sídlo guvernéra provincie, ako napríklad to v Jeruzaleme, kde Ježiša vypočúval Pilát (Mat 27,27; Ján 18,33), alebo v Céza-rei, kde bol Pavol uväznený (Sk 23,35). Pavol však tento výraz nepoužíva výhradne na označenie miesta, ale predovšetkým na označenie skupiny ľudí. Hovorí, že „v celej vládnej budove“ sa dozvedeli o tom, že je uväznený pre evanjelium (Fil 1,13). V Ríme bolo v tom čase až štrnásťtisíc elitných vojakov, ktorí okrem iného chránili cisára a strážili jeho väzňov.

Po druhé, Pavol posielal pozdravy aj od veriacich z „cisárovho domu“ (Fil 4,22). To naznačuje, že Pavol bol väzňom v Ríme a v kontakte s tými, ktorí slúžili cisárskemu dvoru.

APLIKÁCIA ■ Ako sa môžeme naučiť naplno využiť okolnosti, v ktorých sa nachádzame, aj keď ide o ťažkú situáciu? Prečo to nie je vždy jednoduché?

PAVOL V PUTÁCH

⁷Tento poklad však máme v hlinených nádobách, aby nesmierna moc bola z Boha, a nie z nás. ⁸Zo všetkých strán sme sužovaní, no nie stiesnení; sme bezradní, no nie zúfalí; ⁹sme prenasledovaní, no nie opustení; sme zrážaní k zemi, no nehynieme; ¹⁰stále nosíme na tele Ježišovo zomieranie, aby bol na našom tele zjavný aj Ježišov život. ¹¹Lebo dokiaľ žijeme, pre Ježiša sme neustále vydávaní na smrť, aby sa aj Ježišov život zjavil na našom smrteľnom tele. ¹²A tak v nás pôsobí smrť, no vo vás život. (2Kor 4,7–12)

Počas svojho pobytu v Macedónii Pavol opisuje, že sa niekoľkokrát ocitol vo väzení (2Kor 6,5; 7,5; 11,23). Prvý zaznamenaný prípad bol vo Filipách (Sk 16,16–24). Neskôr bol krátko uväznený v Jeruzaleme, kým ho nepreviezli do väzenia v Cézarei.

Inde Pavol spomína, že bol „v putách pre evanjelium“ (Filem 1,10.13). Hoci sa v Ríme nachádzal v domácom väzení, bol pripútaný k elitnému rímskemu vojakovi. Ignác, kresťan zo začiatku druhého storočia, ktorý bol tiež takto väznený, opísal, že títo vojaci sa správajú ako „divé zvieratá... ktoré sa len zhoršujú, keď sa s nimi dobre zaobchádza“. (HOLMES, Michael W., ed., *The Apostolic Fathers*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2007, s. 231)

Čo sa z úvodného textu (2Kor 4,7–12) dozvedáme o spôsobe, akým Pavol dokázal vydržať skúšky, ktoré mu prichádzali do života? Čo bolo podľa týchto veršov centrom jeho života?

Bez ohľadu na to, čím Pavol prechádzal, vždy sa sústredil na svetlé stránky okolností. To mu dodalo odvahu vydržať ťažkosti a problémy. Napriek tomu, že satan naňho útočil zo všetkých síl, Pavol vedel, že nie je opustený.

O akých duchovných zdrojoch píše Pavol v 2Kor 6,3–10? Ako mu pomohli čeliť ťažkostiam, v ktorých sa ocitol?

Často môžeme byť v pokušení stratiť odvahu pri pohľade na naše slabosti, súčasné okolnosti alebo minulé zlyhania. Práve v takýchto chvíľach si potrebujeme pripomenúť všetky úžasné opatrenia, ktoré Boh urobil pre náš úspech v boji proti zlu. Jedným z najdôležitejších je samotná Biblia, „slovo pravdy“, pretože sa môžeme učiť z chýb iných a tiež sa učiť, ako títo ľudia uspeli. „Duch Svätý robí účinným dielo, ktoré vykonal Vykupiteľ sveta. On očisťuje srdce. Vďaka pôsobeniu Ducha Svätého sa veriaci stáva účastníkom božskej prirodzenosti. Kristus poslal svoj ho Ducha ako božskú moc, ktorá má v človekovi premáhať zdedené i vypestované sklony k zlu, a cirkvi má pomôcť získať jeho povahu.“ (DA 671; CL 435)

■ **Ako sa môžeme vo svojej službe vždy „odporúčať ako Boží služobníci“ (2Kor 6,4), bez ohľadu na problémy a ťažkosti, s ktorými sa stretávame.**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PAVOL VO FILIPÁCH

“Cez Frýgiu a galatský kraj iba prešli, lebo Svätý Duch im bránil hlásať slovo v Ázii. ⁷Keď prišli k Mýzii, pokúšali sa ísť do Bitýnie, ale Ježišov Duch im nedovolil. ⁸Obišli teda Mýziu a zišli do Troady. ⁹Tam mal v noci Pavol videnie: Akýsi Macedónčan stál a prosil ho: „Prejdi do Macedónska a pomôž nám.“ ¹⁰Hneď po videní sme sa usilovali odísť do Macedónska, lebo sme usúdili, že Boh nás tam volá zvestovať im evanjelium. ¹¹Keď sme sa odplavili z Troady, zamierili sme priamo na ostrov Samotrácia, nasledujúci deň do Neopolisu ¹²a odtiaľ do Filíp, ktoré sú najvýznamnejším mestom tej oblasti Macedónska a rímskou kolóniou. V tomto meste sme sa zdržali niekoľko dní. (Fil 16,6–12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Počas Pavlovej druhej misijnej cesty, krátko po tom, čo sa k nim pripojil Timotej, Svätý Duch im zakázal pokračovať cez Malú Áziu (Sk 16,6). Počas nočného videnia Pavol videl muža, ktorý ho prosil: „Prejdi do Macedónska a pomôž nám.“ (Sk 16,9) Okamžite sa teda vydajú do najbližšieho prístavu v Macedónii a z Troady sa plavia cez Egejské more do Neopola na európskom kontinente. Namiesto toho, aby tam evanjelizovali, Pavol, Sílase, Timotej a Lukáš, ktorý sa k nim pridal v Troade (ako naznačuje použitie množného čísla v Sk 16,11), sa vydajú do Filíp.

Vo svojej evanjelizačnej činnosti Pavol myslel vždy strategicky. Filipy boli „najvýznamnejším mestom tej oblasti Macedónska“ (Sk 16,12). V skutočnosti to bolo jedno z najuznávanejších miest Rímskej ríše, ktoré dokonca dostalo status *lus italicum*. Išlo o špeciálne postavenie, ktoré mohol udeliť rímsky cisár dôležitým mestám mimo vtedajšej *Itálie*. Jeho obyvatelia mali rovnaké privilégiá, ako keby sa mesto nachádzalo v *Itálii*, vrátane oslobodenia od dane z pozemkov a dane z hlavy, a každý, kto sa v meste narodil, sa automaticky stával rímskym občanom. Filipy boli aj dôležitou zastávkou na *Via Egnatia*, ktorá bola hlavnou pozemnou cestou spájajúcou pobrežie Jadranského mora s mestom Bizanciou (neskôr Konštantínopol, dnes Istanbul). Vďaka tomu, že v meste vznikla pomerne početná kresťanská komunita, mohli priniesť evanjelium aj do ďalších blízkych miest vrátane Amfipolis, Apollónie, Tesaloniky (Solúna) a Beroje (Berey) (pozri Sk 17,1.10).

Je zaujímavé, že úradným jazykom vo Filipách bola v prvom storočí latinčina, o čom svedčí prevaha latinských nápisov. Vo Fil 4,15 Pavol dokonca obyvateľov oslovuje latinsky znejúcim menom *Filippésioi* (Filipania), zrejme ako uznanie ich osobitného rímskeho postavenia. Gréčtina bola však jazykom obchodu a okolitých miest a prostriedkom, akým sa šíriло evanjelium. Lukáš opisuje, ako sa Pavol a jeho tím pripojili k ľuďom na modlitbu pri rieke, kde sa Lýdia a jej domácnosť obrátili (Sk 16,13–15). Keďže bola obchodníčkou („predavačkou purpuru“), bola jednou z hlavných finančných podporovateľov Pavlovej služby vo Filipách. Čas, ktorý Pavol a Sílase strávili vo väzení, viedol k obráteniu celej ďalšej domácnosti – domácnosti žalárnik.

Svätý Duch vedel, že Filipy budú ideálnou „základňou“ pre šírenie evanjelia po Európe. A to aj napriek ťažkostiam, s ktorými sa budú v meste stretávať. Nech je prenasledovanie akokoľvek zlé, za určitých okolností môže umožniť evanjeliu zasiahnuť ľudí, ku ktorým by sa inak nedostalo.

APLIKÁCIA

- Ako nám text Sk 9,15.16 pomáha pochopiť podstatu niektorých Pavlových skúšok? Ako nám toto poznanie môže pomôcť v našich vlastných skúškach?

PAVOL A KOLOSY

⁷Všetko, čo sa týka mňa, oznámí vám Tychikus, milovaný brat, verný služobník a spolupracovník v Pánovi, ⁸ktorého som k vám poslal, aby ste o nás vedeli a aby potešil vaše srdcia, ⁹a to s Onezimom, verným a milovaným bratom, ktorý je jeden z vás. Oni vám oznámia všetko, čo sa tu deje. (Kol 4,7–9)

¹⁰Prosím ťa za svojho syna Onezima, ktorého som splodil v putách. ¹¹Kedysi ti bol neužitočný, ale teraz je užitočný aj tebe, aj mne. ¹²Poslal som ti ho naspäť, je mi drahý ako moje srdce. ... ¹⁵Ved'azda preto na chvíľu odišiel, aby si ho prijal navždy, ¹⁶už nie ako otroka, ale viac ako otroka, ako milovaného brata, milého najmä mne, no tým viac tebe – aj podľa tela, aj v Pánovi. (Filem 1,10–12.15.16)

Neexistuje žiadny záznam o tom, že by apoštol Pavol niekedy navštívil Kolosy. Skutočnosť, že v Kolosách napriek tomu vzniklo spoločenstvo veriacich, naznačuje mnohé o účinnosti evanjelizačného úsilia prvotnej cirkvi. Bol to Epafras, obyvateľ Kolos (Kol 4,12), kto priniesol evanjelium do tohto mesta (Kol 1,7). Ale ako sa obrátil? S najväčšou pravdepodobnosťou to bolo v polovici päťdesiatych rokov, keď bol Pavol v neďalekom Efeze, kde kázal, a „všetci, čo bývali v Ázii, Židia i Gréci, počuli Pánovo slovo“ (Sk 19,10; porovnaj Sk 20,31). Kniha Zjavenie svedčí o tom, ako veľmi sa evanjelium rozšírilo v tejto oblasti (Zj 1,4). Najpravdepodobnejším vysvetlením tohto úspechu je dielo tých, ktorí sa obrátili vďaka Pavlovi. Prvýkrát počuli posolstvo v Efeze, najdôležitejšom meste Malej Ázie a významnom prístave. Epafras počul Pavlovo kázanie a ako jeden z jeho spolupracovníkov priniesol evanjelium do svojho rodného mesta. Kolosy ležia približne pätnásť kilometrov juhovýchodne od Laodicey. V porovnaní s významnejšími mestami v regióne vieme o Kolosách menej, keďže archeologický výskum tam ešte stále prebieha. Vieme však, že v Kolosách bola značná židovská komunita. Archeológovia odhadujú, že „v tejto oblasti Frýgie žilo až desaťtisíc Židov“. (PATZIA, Arthur G., *New International Biblical Commentary: Ephesians, Colossians, Philemon*. zv. 10. Peabody, MA: Hendrickson Publishers Inc., 1990, s. 3) Mince razené v Kolosách naznačujú, že ľudia tam, rovnako ako v mnohých rímskych mestách, uctievali rôznych bohov. Pohan-ské praktiky a silné kultúrne vplyvy zjavne predstavovali pre kresťanov v tejto oblasti obrovské výzvy. A to nielen pri evanjelizácii mesta, ale aj pri zotrvaní vo vernosti posolstvu evanjelia. Ďalším dôležitým kresťanom v Kolosách bol Filemon, ktorý sa mohol obrátiť približne v rovnakom čase ako Epafras.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Filem 1,15.16. Pozri aj Kol 4,9. Akým spôsobom sa Pavol snaží priviesť Filemona k prijatiu Onezima?

Hoci rímsky zákon od Pavla vyžadoval, aby vrátil Onezima Filemonovi, Pavol apeluje na Filemonovo srdce a svedomie. Ako spoluveriaceho ho nabáda, aby s Onezimom nezaobchádzal ako s otrokom, ale ako s bratom (Filem 1,16).

- **Otroctvo dnes odsudzujeme v každej forme a určite by sme si priali, aby ho Pavol vo svojich listoch tiež odsúdil. Ako rozumiete tomu, čo Pavol píše Filemonovi? (Pri posudzovaní týchto skutočností je vždy dôležité prihliadať na dobový kontext. Je pozoruhodné, že počas otroctva v Amerike Ellen Whiteová adventistom výslovne hovorí, aby ignorovali zákon, ktorý prikazoval ľuďom vrátiť utečených otrokov. Pozri 1T 201–202.)**

APLIKÁCIA

ZBORY VO FILIPÁCH A V KOLOSÁCH

¹Pavol a Timotej, služobníci Ježiša Krista, všetkým svätým v Kristovi Ježišovi, ktorí sú vo Filipách, aj biskupom a diakonom. ²Milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca, a od Pána Ježiša Krista. ³Ďakujem svojmu Bohu, kedykoľvek si na vás spomínam. (Fil 1,1–3)

¹Pavol, z Božej vôle apoštol Krista Ježiša, a brat Timotej ²svätým v Kolosách a veriacim bratom v Kristovi: Milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca. (Kol 1,1.2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako Pavol podľa úvodných veršov (Fil 1,1–3 a Kol 1,1.2) opisuje zbory vo Filipách a v Kolosách?

Pre Pavla je typické, že vo svojich listoch hovorí o veriачích ako o „svätých“. To znamená, že krstom boli oddelení ako Boží zvláštny ľud, rovnako ako izraelský ľud bol prostredníctvom obriezky (2Moj 19,5.6; porovnaj 1Pet 2,9.10) oddelený ako „svätý národ“. (Toto nemá, samozrejme, nič spoločné s neskoršou praxou katolíckej cirkvi o svätorečení.)

Zaujímavá je aj paralela medzi pozdravmi v týchto dvoch listoch. Pavol vo Filipách hovorí o „biskupoch a diakonoch“ (Fil 1,1; „dozorcovia a diakoni“ Roh.) a v Kolosách o „veriacich bratoch v Kristovi“ (Kol 1,2; „verných bratoch v Kristu Ježišovi“; Roh.). Keď Nová zmluva hovorí o „veriacich bratoch v Kristovi“, ide o špecifické označenie určitej služobnosti v cirkvi (pozri Ef 6,21; Kol 4,7 a 1Pet 5,12). Zdá sa teda, že Pavol sa obracia nielen na členov cirkvi, ale aj na cirkevných vodcov v týchto mestách. Apoštol Pavol zmieňuje rôzne „služobnosti“ (v našom kontexte tiež „administrátori“; pozri napríklad v 1Tim 3,1–12 a Tít 1,5–9). Táto skutočnosť je svedectvom, že už v najranejšom období cirkvi existovalo určité organizačné usporiadanie jednotlivých zborov.

Pavol považoval za svoju prioritu pripravovať spolupracovníkov (ako Timotej a Epafras) a zabezpečiť tak určité vedenie miestnych zborov. Tento postup posilňoval aj jeho evanjelizačné úsilie. Inými slovami, existoval strategický prístup nielen pre šírenie, ale aj pre udržanie evanjelia. Aj naši adventistickí priekopníci nasledovali novozmluvný model cirkevnej organizácie, ako ukazujú mnohé články v *Review and Herald* z 50. rokov 19. storočia. James White dokonca povedal: „Božský poriadok Novej zmluvy je dostatočný zorganizovať Kristovu cirkev. Ak by bolo potrebných viac inštrukcií, dostali by sme ich prostredníctvom inšpirácie.“ (RH 6. decembra 1853, s. 173). Dlho predtým, ako Pavol písal týmto zborom, apoštoli už začali ustanovovať pracovníkov pre cirkev v Jeruzaleme (pozri Sk 6,1–6 a 11,30), ktorá „mala byť vzorom organizovania cirkevných zborov všade tam, kde poslovia pravdy získajú ľudí pre evanjelium“ (AA 91; PN 52).

Je dobre známe, že Pavol pri písaní svojich listov občas využíval pomocníkov. Timotej je v niektorých listoch spomenutý ako Pavlov spoluodosielateľ (napríklad 2Kor 1,1 a Filem 1,1). Skutočnosť, že Pavol v listoch ďalej pokračuje v singulari (používa „ja“ namiesto „my“), ukazuje na jeho výhradnú autoritu, ktorá stojí za týmito listami.

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Boh si vás vyvolil na spásu prostredníctvom posvätenia ducha a viery v pravdu. Preto stojte pevne. ... Ak verne slúžite Bohu, stretnete sa s predsudkami a odporom. Nenechajte sa však vyprovokovať, keď nespravodlivo trpíte. Neodplácajte sa. Držte sa pevne svojej bezúhonnosti v Ježišovi Kristovi. Obráťte pevne svoju tvár k nebu. Nechajte ostatných hovoriť ich vlastné slová a sledujte ich konanie. Je na vás, aby ste zotrvali v Kristovej tichosti a pokore. Konajte svoje dielo s neochvejným zámerom, s čistým srdcom, celou svojou mocou a silou, opierajúc sa o Božie rameno. Pravú a vznešenú povahu svojho diela možno nikdy nespoznáte. Hodnotu svojej bytosti môžete merať iba životom, ktorý sa vydal za vašu záchranu. ...

Pre každú dušu, ktorá rastie v Kristovi, nastanú časy úprimného a dlhotrvajúceho zápasu, lebo mocnosti temna sú odhodlané postaviť sa na cestu pokroku. Ale keď hľadáme na milosť na Kristovom kríži, nemôžeme zlyhať. Vykupiteľovo zaslúbenie znie: „Nikdy ťa neopustím ani nezanechám.“ „Ja som s tebou po všetky dni až do konca sveta.“ (Yl 9. novembra 1899)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Pavol bol niekoľkokrát väznený, vždy nespravodlivo. Ako reagujete, keď sa s vami zaobchádza nespravodlivo? Aké biblické zaslúbenia môžu byť pre nás povzbudením pre takéto časy?
2. Tertulián, jeden z prvých cirkevných vodcov, povedal o prenasledovaní kresťanov: „Čím viac nás kosíte, tým viac nás je. Krv [mučeníkov] je semenom kresťanov.“ (*Apologeticum*, 50) Zároveň platí, že prenasledovanie na niektorých miestach a v niektorých časoch výrazne brzdí prácu cirkvi. Akými spôsobmi môžeme podporovať tých, ktorí trpia pre svoju vieru?
3. Zamyslite sa nad úvodným textom na tento týždeň vo svetle ťažkostí, ktoré Pavol pretrpel. „Ustavične sa radujte v Pánovi.“ Čo to znamená? Ako to máme robiť? Niektoré, koho milujeme, je chorý alebo zomrie. Prídeme o zamestnanie. Trpíme veľkou fyzickou bolesťou. Možno kľúčom k pochopeniu tejto výzvy je položiť si otázku: „Z čoho sa vždy radovať?“ To znamená, bez ohľadu na našu situáciu, z čoho sa môžeme vždy radovať?

Týždeň od 4. do 10. januára

DÔVODY NA VĎAKYVZDANIE A MODLITBU (FIL 1,1–18; KOL 1,1–12)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Fil 1,1–18; 1Kor 13,1–8; Jer 17,9; Kol 1,1–12, 1Pet 1,4; Ž 119,105; Iz 30,21

ÚVODNÝ TEXT

Som presvedčený, že ten, čo vo vás začal dobré dielo, ho aj dokončí, až do dňa Krista Ježiša. (Fil 1,6)

Pavol celkom zámerne začína svoje listy slovami pozdravu – a vďakyvzdania. „Milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca. Vždy, keď sa modlíme, ďakujeme za vás Bohu, Otcovi nášho Pána Ježiša Krista.“ (Kol 1,2,3)

Aj my, rovnako ako Pavol, máme byť za čo vďační. Božiu milosť sme prežili takým spôsobom, ktorý nedokážu pochopiť ani anjeli. To isté platí pre Boží dar pokoja, ktorý zahŕňa harmóniu s Bohom a nádej prameniacu z Božej lásky.

Na ľudskej úrovni môžeme prejavovať vďačnosť ľuďom a dúfať, že oni ocenia, čo pre nich robíme. Rodičia sa modlia, aby ich deti milovali Boha a raz, ak nie hneď teraz, ocenili skutočné obete, ktoré priniesli, aby im poskytli tú najlepšiu možnú výchovu. Ako ľudské bytosti však robíme veľa chýb a učíme sa z nich (alebo by sme sa aspoň mali).

Tento týždeň sa budeme zaoberať Pavlovými úvodnými slovami vďakyvzdania a modlitby v listoch Filipanom a Kolosanom, ktoré môžu obohatiť a posilniť náš vlastný modlitebný život.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa budeme zaoberať Pavlovými úvodnými slovami vďaky a modlitby v listoch Filipanom a Kolosanom. Preskúmame, ako môžu tieto Pavlove modlitby obohatiť a posilniť náš vlastný modlitebný život.

I. Úvod listu Filipanom

- Fil 1,3–8: Pavlova vďačnosť za priateľstvo kresťanov vo Filipách (nedeľa)
- Fil 1,9–11: Pavlova modlitba za kresťanov vo Filipách (pondelok)
- Fil 1,12–18: Väzenie ako príležitosť na šírenie evanjelia (utorok)

II. Úvod listu Kolosanom

- Kol 1,3–8: Vďakyvzdanie za vieru, lásku a nádej koloských kresťanov (streda)
- Kol 1,9–12: Pavlova modlitba za poznanie Božej vôle a duchovný rast (štvrtok)

SPOLOČENSTVO EVANJELIA

³Ďakujem svojmu Bohu, kedykoľvek si na vás spomínam, ⁴vždy v každej mojej modlitbe, keď sa s radosťou modlím za vás všetkých, ⁵že máte účasť na evanjeliu od prvého dňa až doteraz. ⁶Som presvedčený, že ten, čo vo vás začal dobré dielo, ho aj dokončí, až do dňa Krista Ježiša. ⁷A právom takto zmýšľam o vás všetkých. Ved' vás nosím v srdci, lebo vy všetci máte účasť na milosti tak v mojich putách, ako aj pri ochrane a upevňovaní evanjelia. ⁸Ved' Boh mi je svedkom, ako túžim po vás všetkých láskou Krista Ježiša. (Fil 1,3–8)

Čo je podľa úvodného textu (Fil 1,3–8) dôvodom Pavlovej vďačnosti? Aké uistenia dáva Filipanom a prečo je to dôležité?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol založil zbor vo Filipách. Z jeho listu je cítiť vrúcnosť kresťanskej vzájomnosti. Hoci ich delia stovky kilometrov, Pavol, spútaný a uväznený, nosí zbor vo Filipách a jeho členov v srdci, túži po nich „láskou Krista Ježiša“ (Fil 1,8) a ďakuje za nich Bohu. V Pavlovej modlitbe vďakvyzdania môžeme zahliadnuť Ježišov príhovor za nás v nebi.

Na náprsníku veľkňaza bolo dvanásť kameňov predstavujúcich dvanásť kmeňov Izraela. Keď sa kňaz prihovárал za ľud, mal „na svojom srdci“ niešť „mená Izraelových synov“ (2Moj 28,29). Ježiš ako náš Veľkňaz v nebeskej svätyni ešte väčším spôsobom prináša mená svojho ľudu pred Otca.

Za povšimnutie stojí originálne znenie verša Fil 1,3, ktorý sa zvyčajne prekladá tak, že Pavol ďakuje v modlitbách Bohu za Filipanov pri každej spomienke na nich. Grécky text je však nejednoznačný a môže vyjadrovať aj to, že Filipania pamätajú na Pavla. Zdôrazňuje sa tým blízky vzťah medzi Pavlom a Filipanmi. Táto blízka vzájomnosť sa vyjadruje slovom „spoločenstvo“ (grécky *koinonia*). Tak ako mal Pavol účasť (*koinonia*) na Kristovom utrpení (Fil 3,10), tak nikto iný nemal „[spolu]účasť“ (grécky: *sunkoinóneó*) na Pavlovom utrpení tak ako Filipania, ktorí sa finančne podieľali na podpore Pavlovej služby (Fil 4,14.15). Táto vzájomnosť, ktorá trvala „od prvého dňa až doteraz“ (Fil 1,5), ho vedie k tomu, aby za nich ďakoval Bohu a modlil sa za nich „s radosťou“ (Fil 1,4).

Je zaujímavé, že Pavol opisuje svoje väzenské prostredie celkom pozitívne. Spolu s ostatnými veriacimi tak totiž môže mať „účasť na milosti... aj pri ochrane a upevňovaní evanjelia“ (Fil 1,7). Jeho použitie týchto dvoch právnych výrazov naznačuje nielen to, že jeho súdny proces je na spadnutie, ale tiež to, že Pavol aktívne zapája vojakov a návštevníkov do evanjelia. Preto je nevyhnutné oboje – „ochrana (grécky *apologia*) pred útokmi aj „upevnenie“ večných práv evanjelia. Zdá sa, že Pavlovi menej záleží na jeho vlastnej budúcnosti ako na obhajobe samotného evanjelia. Či už žije alebo zomrie, Pavol si je istý, že Boh dokončí „dobré dielo“, ktoré začal vo všetkých, ktorí v Neho dôverujú (Fil 1,6).

- Ako rozumieš sľubu, že „ten, čo vo vás začal dobré dielo, ho aj dokončí“ (Fil 1,6)? Čo to znamená? Skončí sa toto dielo už pred druhým príchodom?

APLIKÁCIA

PAVLOVE MODLITBY

⁹Modlím sa, aby vaša láska čoraz väčšmi rástla v poznaní a v každej skúsenosti, ¹⁰aby ste boli schopní rozoznávať, čo je podstatné, a aby ste boli čistí a bez úhony pre Kristov deň, ¹¹naplnení ovocím spravodlivosti, ktoré je skrze Ježiša Krista na Božiu slávu a chválu. (Fil 1,9–11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pred niekoľkými rokmi hovoril jeden kazateľ o modlitbách, ktoré sa sústreďujú len na *mňa, mňa, mňa* a moje potreby a túžby. Výstižne ich charakterizoval ako „malé sebecké modlitby“, pretože Boh má na mysli niečo oveľa väčšie.

Na čo sa Pavol zameriava vo svojej modlitbe v úvodnom texte (Fil 1,9–11)? Aké dôležité žiadosti predkladá? Čo sa z toho dozvedáme o modlitbe?

Táto modlitba má v gréčtine iba štyridsaťtri slov, ale zahŕňa všetky Pavlove záujmy, o ktorých bude hovoriť vo zvyšku svojho listu: láska, poznanie, rozoznávanie, čistota, úprimnosť, neurážanie a spravodlivosť, ktorú máme prostredníctvom Ježiša Krista. Základom tejto modlitby, ako aj Pavlových predchádzajúcich vyjadrení vďakyvzdania, je dôraz na cirkev *ako celok*. Pavlova modlitba sa úplne zameriava na ostatných, modlí sa za celú cirkev a za jej blaho. Pozrime sa bližšie na niektoré prvky tejto modlitby:

Neustály rast v láske. Pavol sa nemodlí len za viac lásky, ale za lásku vedenú konkrétnym smerom: „v poznaní a v každej skúsenosti“ (Fil 1,9; „pravou známosťou a každým vnímaním“; Roh.). Odkaz na poznanie sa netýka len intelektuálneho poznania, ale zahŕňa aj poznanie duchovných vecí, ktoré možno získať iba spoločenstvom s Bohom a štúdiom Jeho Slova (pozri Ef 1,17; 4,13; 1Tim 2,4). *Schopnosť rozpoznať.* Pavol to vysvetľuje ako schopnosť „rozpoznať, čo je podstatné“ („posúdiť, čo je dobré a čo nie“; Roh.). Práve to nás vedie k tomu, aby sme „boli čistí a bez úhony pre Kristov deň“ (Fil 1,10).

Byť čistý. Toto slovo v gréčtine doslova znamená „súdený slnečným svetlom“ a vzťahuje sa na nepoškvrnenú čistotu konania: „Každý skutok kresťana by mal byť jasný ako slnečný lúč.“ (MB 68; MVB 73)

Bez úhony. Doslova to znamená nebyť kameňom úrazu („prostí úrazu“; Roh.), nehovoriť ani nerobiť nič, čo by inému človeku sťažilo jeho vieru.

Spravodlivý prostredníctvom Krista. Pavol sa touto témou podrobne zaoberá v listoch Rimanom a Galaťanom a mnohé aspekty rozoberá aj vo Filipanom 3. Nemáme žiadnu vlastnú spravodlivosť, ale len tú, ktorú prijímame prostredníctvom Krista.

APLIKÁCIA

■ **Ako môže naša láska „čoraz väčšmi rásť“ (Fil 1,9)? Prečo je to také dôležité pre život kresťana? (Pozri aj 1Kor 13,1–8.)**

DUCHOVNÉ ROZLIŠOVANIE

¹²Bratia, chcem, aby ste vedeli, že to, čo sa deje so mnou, viac prospelo šíreniu evanjelia, ¹³takže to, že som v putách pre Krista, sa stalo známym v celej vládnej budove aj medzi všetkými ostatnými. ¹⁴Mnohí z bratov v Pánovi, posilnení mojimi putami, v dôvere odvážnejšie a bez strachu hlásajú Slovo. ¹⁵Niektorí síce hlásajú Krista zo závesti a nevraživosti, ale iní s dobrým úmyslom. ¹⁶Jedni to robia z lásky, lebo vedia, že som tu na obranu evanjelia, ¹⁷iní však ohlasujú Krista z neznášanlivosti, nie úprimne, lebo si myslia, že mi v mojich putách spôsobia súženie. ¹⁸Čo na tom! Len nech sa akýmkoľvek spôsobom, či naoko, alebo úprimne, zvestuje Kristus. Z toho sa radujem a aj sa budem radovať. (Fil 1,12–18)

Filipanov, pochopiteľne, zarmútilo, keď sa dopyčuli o Pavlovom uväznení. Jeho dielo bolo teraz značne obmedzené. Nemohol cestovať. Nemohol kázať. Nemohol navštevovať synagógy a učiť ľudí o Ježišovi ako Mesiášovi. Už nemohol zakladať zbory. Filipania poslali Epafrodita, aby zistil apoštolov stav, povzbudil ho a uistil sa, že sa mu dostane všetko, čo bude potrebovať.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si Fil 1,12–18. Ako Pavol vnímal svoje uväznenie? Aké ponaučenie si môžeme vziať z postoja, ktorý mal napriek okolnostiam, v ktorých sa ocitol?

Posolstvo, ktoré sa k nim od Pavla dostalo, muselo Filipanov prekvapiť. Pavol vnímal svoju situáciu inak, než by sa dalo očakávať. Jeho duchovné rozlišovanie ho viedlo k tomu, že svoje uväznenie vnímal ako niečo dobré. Neprekážalo mu, naopak, vnímal to ako niečo, čo „viac prospelo šíreniu evanjelia“ (Fil 1,12). Tam, kde iní videli len putá a mreže, Pavol videl svojich rímskych strážcov ako potenciálne duše v Božom kráľovstve. Videl tiež, že jeho uväznenie veľmi povzbudilo ostatných, aby boli aktívnejší a odhodlanejší šíriť evanjelium a aby smelo hovorili o Kristovi bez strachu z následkov.

Možno je ťažké si to predstaviť, ale niektorí si skutočne mysleli, že z Pavlovho uväznenia budú mať úžitok. Zrejme dúfali, že upadne do zabudnutia, a tak sa otvorí väčší priestor pre nich a ich vlastné kázanie evanjelia. Ide o veľmi smutný príklad ľudského sebecka, ktoré sa objavuje dokonca aj v cirkvi. Ako povedal Jeremiáš dávno pred Pavlom: „Nadovšetko klamlivé je srdce, je nenapraviteľné, kto sa v ňom vyzná?“ (Jer 17,9)

Našťastie, niektorí verní pracovníci sa stali ešte horlivejšími v šírení evanjelia. Pavla milovali a svedectvo o jeho utrpení pre vieru ich viedlo k väčšej dôvere v Krista a povzbudilo ich, aby boli ešte aktívnejší pre Pána. Dodávalo im to silu ísť tam, kam sa predtým báli ísť, a viedlo ich to hovoriť v situáciách, v ktorých predtým mlčali. Viedlo ich to dokonca k tomu, že ešte viac ľudí prijalo Krista a šíriло evanjelium spásy.

- **Aké ponaučenie si môžeme vziať zo skúseností, ktoré síce boli nepochybné zlé, ale priniesli aj nejaký úžitok? Ako sa môžeme naučiť dôverovať Bohu aj v prípadoch, keď úžitok nemusí byť zjavný?**

APLIKÁCIA

OVOCIE EVANJELIA

³Vždy, keď sa modlíme, ďakujeme za vás Bohu, Otcovi nášho Pána Ježiša Krista. ⁴Keď sme počuli o vašej viere v Ježiša Krista a o láske, ktorú máte k všetkým svätým ⁵pre nádej, ktorá je vám pripravená v nebesiach a o ktorej ste už skôr počuli v pravdivom slove evanjelia, ⁶ktoré k vám prišlo. Rovnako ako na celom svete aj u vás prináša ovocie a rastie od toho dňa, keď ste počuli a poznali Božiu milosť v pravde. ⁷Tak ste sa to naučili od Epafrasa, nášho milovaného spolupracovníka, ktorý je pre vás verným Kristovým služobníkom. ⁸On nám rozprával aj o vašej láske v Duchu. (Kol 1,3–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pavlov vzťah s Kolosanmi sa líšil od vzťahu s Filipanmi. Zaradovoval ich medzi „všetkých, čo ma ešte osobne nevideli“ (Kol 2,1). Napriek tomu ich Pavol uisťuje, rovnako ako Filipanov, že za nich ďakuje Bohu a „neprestáva“ sa za nich modliť.

Za ktoré tri skutočnosti Pavol ďakuje Bohu v úvodnom texte (Kol 1,3–8)?

Pavol spája tri cnosti, ktoré spomína aj na iných miestach: *vieru, nádej a lásku* (pozri 1Kor 13,13; 1Tes 1,3; 1Tes 5,8). Všimnime si, že apoštol nepripisuje zásluhy za ne Kolosanom. Ďakuje Otcovi, pretože, ako hovorí Jakub: „Každý dobrý údel a každý dokonalý dar pochádza zhora od Otca svetiel, v ktorom niet premeny ani tieňa zmeny.“ (Jak 1,17) Keď vidíme lásku, ktorú k nám Boh má, vedie nás to k viere v Krista (Ef 2,4–8) a dostávame nádej neba. Peter ju opisuje ako „nehynúce, nepoškvrnené a nevädnuce dedičstvo pripravené v nebesiach pre vás“ (1Pet 1,4).

Pavol tiež zdôrazňuje, že evanjelium je dôveryhodné, pretože je založené na „slove pravdy“. Tento výraz Pavol používa aj inde v súvislosti s inšpirovaným Božím slovom (pozri 2Kor 6,7; 2Tim 2,15). Na rozdiel od „ľudského slova“, ktoré „mocne pôsobí“ (Roh.) vo veriacich (1Tes 2,13) a naplňa Božiu vôľu (Iz 55,11). Keď sa teda hlása evanjelium, Božia moc sa prejavuje pôsobením Svätého Ducha na srdcia poslucháčov a ľudia naň reagujú. Samotné evanjelium prináša ovocie, pretože je „slovom života“ (Fil 2,16).

Možno najúžasnejšie je rozšírenie evanjelia v takom krátkom čase. Asi tridsať rokov po Kristovej smrti a Jeho zmŕtvychvstaní mohol Pavol povedať, že evanjelium sa rozšírilo „na celom svete“ (Kol 1,6). O niečo neskôr v tej istej kapitole hovorí, že evanjelium „sa hlása všetkému tvorstvu pod nebom“ (Kol 1,23). Rozsiahlý rímsky systém ciest umožňoval rýchlu komunikáciu a cestovanie, a preto sa Pavlove listy mohli tak široko a rýchlo šíriť. Ale je to Božia moc pôsobiaca prostredníctvom slova, ktorá dáva v človeku zrod duchovného života (Jak 1,18; 1Pet 1,23) a robí z neho nové stvorenie v Kristovi (2Kor 5,17).

APLIKÁCIA ■ Apoštol Pavol píše o nádeji, „ktorá je vám pripravená v nebesiach“ (Kol 1,5). Ako tejto nádeji rozumieš ty? Prečo sa vzťahuje aj na nás osobne, hoci sme jej v skutočnosti *nehodní*?

MOC MODLITBY

⁹Preto aj my, odo dňa, keď sme to počuli, neprestávame sa za vás modliť a prosiť, aby ste vo všetkej múdrosti a duchovnej rozumnosti boli naplnení poznaním jeho vôle, ¹⁰aby ste žili hodní Pána a páčili sa mu vždy, keď budete prinášať ovocie v každom dobrom skutku a rásť v poznaní Boha ¹¹a aby ste boli posilňovaní každou mocou podľa sily jeho slávy, ku všetkej vytrvalosti a trpezlivosti. S radosťou ¹²budete ďakovať Otcovi, ktorý vás urobil účastníkmi na podiele svätých vo svetle. (Kol 1,9–12)

Prečítaj si Kol 1,9–12. Aké konkrétne prosby nachádzaš v Pavlovej modlitbe?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol sa modlí, aby Kolosania „vo všetkej múdrosti a duchovnej rozumnosti boli naplnení poznaním jeho [Božej] vôle“ (Kol 1,9). Pavol opisuje poznanie Božej vôle ako „múdrost“ a „duchovnú rozumnosť“. Múdrost nadobúdame predovšetkým tým, že úplne dôverujeme Bohu, sme ochotní konať Jeho vôľu (Ján 7,17) a nespoliehame sa na vlastné chápanie (Prísľ 3,5). Často však vyvstáva otázka: „Aká je Božia vôľa pre mňa v tejto situácii?“ Existujú štyri hlavné zdroje, z ktorých sa môžeme dozvedieť Božiu vôľu, keď ju hľadáme na modlitbe:

(1) Najdôležitejším zdrojom múdrosti je samotná Biblia. „Sviectou mojej nohe je tvoje slovo, svetlom môjmu chodníku.“ (Ž 119,105)

(2) Boh nám dal zvláštnu múdrost pre posledné dni prostredníctvom *ducha proroctva* (Zj 12,17; Zj 19,10), ako sa prejavuje v spisoch Ellen Whiteovej. Biblia nás povzbudzuje: „Verte v Hospodina, svojho Boha, a obstoňte! Verte jeho prorokom a šťastne sa vám povedie.“ (2Kron 20,20)

(3) Božiu vôľu a vedenie možno poznať aj prostredníctvom prozreteľných okolností, keď Ho požiadame, aby otvoril alebo zatvoril dvere (pozri Kol 4,3).

(4) Svätý Duch nás vedie, keď sa naučíme rozpoznávať Jeho hlas: „Na vlastné uši budeš počuť za sebou slovo: *Toto je cesta, kráčajte po nej!*, hoci ty by si chcel ísť napravo alebo naľavo.“ (Iz 30,21)

Pavol sa modlí, aby Kolosania „žili hodní Pána“ (Kol 1,10). Samozrejme, nikto nie je od prírody „hodný“, ale Boh nás považuje za hodných svojou milosťou a volá nás, aby sme žili v súlade s týmto vznešeným povolaním (Ef 4,1; 1Tes 2,12). Pavol používa sloveso „žiť“ („chodiť“, Roh.) v tomto liste ešte trikrát (Kol 2,6; 3,7 a 4,5). Znamená to žiť a konať v súlade s Božím zákonom (2Moj 18,20), čo je možné len vďaka pôsobeniu Svätého Ducha (Ezech 36,27).

Pavol sa tiež modlí, aby Kolosania žili „hodní Pána a páčili sa mu vždy“ (Kol 1,10). To sa, samozrejme, vzťahuje aj na nás. Potom uvádza niekoľko spôsobov, ako to dosiahnuť: „budete prinášať ovocie v každom dobrom skutku“; „rásť v poznaní Boha“ (Kol 1,10) a napokon tým, že budú (a my budeme) „ďakovať Otcovi, ktorý vás urobil účastníkmi na podiele svätých vo svetle“ (Kol 1,12).

■ Ak by sa ťa niekto opýtal: „Podľa čoho vieš, ktorým smerom ťa Boh vedie?“, ako by si odpovedal? Prečo?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Mnohí nedokážu konkrétne plánovať. Ich život je nevyrovnaný. Nevedia odhadnúť, ako veci dopadnú, preto sú nepokojní a zmätení. Pamätajme, že život Božích detí na tomto svete je pútnický. Nie sme schopní správne plánovať svoj život. Našou úlohou nie je utvárať si budúcnosť. *Vierou Abrahám poslúchol, keď ho Boh volal, aby odišiel na miesto, ktoré mal dostať ako dedičstvo. Odišiel, hoci nevedel, kam ide. Vierou sa usadil v zaslúbenej zemi ako v cudzej a býval v stanoch s Izákom a Jákobom, spoludedičmi toho istého zaslúbenia. Lebo očakával mesto s pevnými základmi, ktorého tvorcom a staviteľom je Boh.* (Heb 11,8–10)

Kristus si vo svojom pozemskom živote plány nerobil. Prijal tie, ktoré s ním mal Boh. Nebeský Otec mu ich deň čo deň odhaľoval. Podobne závislí od Boha máme byť i my. Náš život má byť jednoducho uskutočňovaním jeho vôle. Ak sa mu odovzdáme, bude riadiť naše rozhodnutia.

Mnohí, ktorí si plánujú skvelú budúcnosť, bývajú sklamaní. Dovoľme preto Bohu plánovať za nás. Ako malé dieťa dôverujeme tomu, ktorý *chráni nohy svojich zbožných* (1Sam 2,9). Boh nikdy nevedie svoje deti inak, než by sa samy rozhodli, keby mohli vidieť koniec od začiatku a odhaliť slávu cieľa, ktorý chcú ako Boží spolupracovníci dosiahnuť.“ (MH 478.479; CZ 343.344)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Zamyslíte sa nad uplynulým týždňom a napíšete si zoznam vecí, za ktoré ste vďační. Je možné, že by ste mali byť vďační za viac, než si uvedomujete?
2. Zamyslíte sa nad poslednou vetou citátu z knihy *Cesta ku zdraviu a životnej harmónii*. Ide o veľmi silné vyznanie viery. Ako sa môžeme naučiť tak hlboko dôverovať Bohu?
3. Vo svetle Kol 1,6.23 uvažujte o nasledujúcich myšlienkach: „Neviera, reptanie a vzbura odlúčili staroveký Izrael na štyridsať rokov od Kanaánskej krajiny. Rovnaké hriechy oddialili vstup novodobého Izraela do nebeského Kanaánu. Ani v jednom prípade neboli príčinou Božie zaslúbenia. Je to neviera, svetáctvo, neposvätenie a spory medzi tými, ktorí o sebe hovoria, že sú Božím ľudom, čo nás tak dlho drží v tomto svete hriechu a smútku. Keby Kristova cirkev konala zverené dielo, ako to Pán ustanovil, celý svet by už bol predtým varovaný a Pán Ježiš by prišiel na našu zem v moci a veľkej sláve.“ (LDE 38) Akým spôsobom by sme sa dnes mohli previniť rovnakým konaním?

ŽIVOT A SMRŤ (FIL 1,19–30)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Fil 1,19–30; 1Kor 4,14–16; 2Kor 10,3–6; Ján 17,17–19; Mich 6,8; Sk 14,22

ÚVODNÝ TEXT

Ved' pre mňa žiť je Kristus a umrieť je zisk. (Fil 1,21)

Často sa hovorí, že smrť je súčasťou života. To je lož. Smrť je opakom života, je jeho nepriateľom. Smrť nebola súčasťou života o nič viac, ako nie je vrak súčasťou auta. Pavol dôrazne hovorí, že Kristus zomrel, „aby smrťou zničil toho, čo mal moc nad smrťou, totiž diabla, aby vyslobodil tých, ktorých po celý život zotročoval strach pred smrťou“ (Heb 2,14.15).

Pavol bol pripravený zomrieť pre Krista, zároveň však mal istotu ohľadom svojho budúceho osudu. Najdôležitejšie pre neho bolo, aby dovtedy svojím životom, uctieval Krista a kázal evanjelium čo najväčšiemu počtu ľudí. Možno aj to je dôvod, prečo máme tolko listov nesúcich jeho meno. Prostredníctvom svojich spisov mohol osloviť mnohých ľudí na mnohých miestach, vrátane tých častí sveta, ktoré nikdy nenavštívil.

Život je krátky. Je preto dôležité, aby sme počas rokov, ktoré nám Boh dáva, čo najlepšie využili svoj vplyv pre prospech Božieho kráľovstva. Nemalá časť tohto vplyvu súvisí s naším podporovaním „jednoty viery“ (Ef 4,13). Ako uvidíme, táto téma bola jedným z dôležitých dôvodov, prečo Pavol napísal Filipanom.

OSNOVA LEKCIE

Od tohto týždňa sa budeme niekoľko lekcii venovať špecificky Listu Filipanom. Tentoraz sa pozrieme na Pavlov postoj k životu a smrti, ako je vyjadrený v prvej kapitole tohto listu. Zameriame sa na to, čo pre neho znamenalo, že „žiť je Kristus a umrieť je zisk“, a ako tento pohľad formoval jeho túžbu osláviť Krista bez ohľadu na okolnosti.

- Fil 1,19.20: Život aj smrť na väčšiu Kristovu slávu (nedeľa)
- Fil 1,21.22: Život a smrť v kontexte veľkého sporu (pondelok)
- Fil 1,23–26: Pavlova dilema – život služby alebo pokojná smrť? (utorok)
- Fil 1,27: Život hodný evanjelia (streda)
- Fil 1,27–30: Život v jednote a s odvahou (štvrtok)

„KRISTUS BUDE OSLÁVENÝ“

¹⁹Viem predsa, že mi to poslúži na spásu pre vašu modlitbu a pomoc Ducha Ježiša Krista. ²⁰Túžobne očakávam a dúfam, že v ničom nebudem zahanbený, ale že so všetkou otvorenosťou, ako vždy aj teraz, bude oslávený Kristus na mojom tele, či životom, alebo smrťou. (Fil 1,19,20)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo apoštol Pavol očakával od súdneho procesu, ktorému sa mal podrobiť (Fil 1,19,20)? Čo považoval za dôležitejšie ako svoje oslobodenie?

Hoci Pavol nebol zločincem, neocitol sa vo väzení prvýkrát. Ani prenasledovanie mu nebolo cudzie. Korintanom podrobne opísal utrpenie, ktoré dovtedy zažil: „Prežil som viac námah, viac väzení, oveľa viac bitiek, často na dosah smrti. Od Židov som dostal päť ráz štyridsať úderov bez jedného, tri razy ma palicovali, raz kameňovali, trikrát som prežil stroskotanie lode, noc a deň som zápasil na otvorenom mori. Často na cestách, v nebezpečenstvách na riekach, v nebezpečenstvách hroziacich od zbojníkov, v nebezpečenstvách od vlastného rodu, v nebezpečenstvách od pohanov, v nebezpečenstvách v meste, v nebezpečenstvách na púšti, v nebezpečenstvách na mori, v nebezpečenstvách medzi falošnými bratmi, v námahe a lopote, často bez spánku, o hlade a smäde, často v pôstoch, v chlade a v nahote.“ (2Kor 11,23–27)

Netreba sa však nazdávať, že tieto utrpenia boli pre neho najťažšie. Pavol totiž hneď dodáva: „Okrem toho všetkého denne na mňa dolieha starosť o všetky cirkvi.“ (2Kor 11,28)

Aký vzťah má Pavol k zborom, ktoré založil, a k ľuďom, ktorých získal pre Krista?

1Kor 4,14–16

1Tes 2,10.11

Gal 4,19

Filem 1,10

Tak ako Ježiš, ktorý vydal všetko pre našu záchranu, aj Pavol mal k spoluveriacim podobný postoj: „Ja však veľmi rád vynaložím všetko, ba vydám aj seba samého za vaše duše.“ (2Kor 12,15) Paradoxne však platí, že čím viac sa konanie človeka podobá Ježišovmu, tým menej ho niektorí milujú alebo oceňujú. „Všetci, čo chcú žiť zbožne v Ježišovi Kristovi, budú prenasledovaní.“ (2Tim 3,12) Verní kresťania sú však azda najsilnejším nástrojom oslavy Boha a zjavovania pravdy evanjelia (porovnaj Fil 1,7). „Pavlova trpezlivosť a radostná myseľ počas dlhého a nespravodlivého väznenia, jeho odvaha a viera boli ustavičným kázaním.“ (AA 464; PN 267)

APLIKÁCIA ■ Uvažuj o svojom živote. Ako sa správaš k ľuďom, ktorí sa k tebe správajú dobre? Aké svedectvo tým vydávaš o Ježišovi?

„UMRIEŤ JE ZISK“

³Ved' hoci žijeme v tele, nevedieme boj podľa tela. ⁴Zbrane nášho boja nie sú telesné, ale od Boha majú moc zboriť hradby. Nimi rúcame ľudské výmysly ⁵a každú povýšenosť, čo sa dvíha proti poznávaniu Boha, a nimi viažeme každú myšlienku na poslušnosť Kristovi, ⁶a sme pripravení potrestať každú neposlušnosť, kým vaša poslušnosť nebude úplná. (2Kor 10,3–6)

²¹Ved' pre mňa žiť je Kristus a umrieť je zisk. ²²Ale ak žiť v tele znamená pre mňa plodnú prácu, neviem, čo si zvoliť. (Fil 1,21.22)

Ak by si to náhodou niekto neuvedomil, všetci – a ako veriaci o to viac – sme súčasťou veľkého sporu, ktorý zúri všade okolo nás a vlastne aj v nás. Všetci tak či onak zažívame realitu tohto vesmírneho zápasu. A bude to tak, až kým nezomrieme, nech sa to stane kedykoľvek alebo akokoľvek.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo je podľa úvodného textu (2Kor 10,3–6) podstatou duchovného boja, ktorý vedieme? Aké „zbrane“ môžeme používať v tomto boji?

Najsmrteľnejšími duchovnými zbraňami sú myšlienky, dobré aj zlé. Satan používa kritiku, zradu, nepokoj, strach, tlak rovesníkov a množstvo podobných nástrojov, ktoré by kresťania nikdy nemali uplatňovať. Namiesto toho by sme mali používať lásku, milosrdenstvo, pokoj, miernosť, zhovievavosť, láskavosť a sebaovládanie. Našou najmocnejšou zbraňou, ak ju používame rozumne, je „Božie slovo“, ktoré je prejavom moci Ducha (Ef 6,17). Iba Boh totiž môže priniesť pravdu do srdca človeka. My sme len nástrojom, ktorý Boh používa na dosiahnutie svojich zámerov.

Ako rozumieš Pavlovmu vyznaniu v úvodných veršoch (Fil 1,21.22) v kontexte veľkého sporu?

Pretože boj je duchovný, sme vo vojne myšlienok a hodnôt. Kristus však za nás zvíťazil na kríži a pokiaľ s Ním zostaneme spojení, nepriateľ nás nikdy nemôže poraziť, ani keby nás čakala smrť. Pavol sa podvolil všetkému, čo ho tu na zemi mohlo postihnúť, nech by to bolo akokoľvek nespravodlivé. Svoj život a svoju budúcnosť totiž zveril vyššiemu súdu.

Ako kresťania by sme nemali bojovať ani tak za svoje práva, ako skôr za to, čo je správne. Neplatí, že „moc určuje, čo je správne“, ale že „to, čo je správne, prináša skutočnú silu“. Je správne podriaďiť sa Božej vôli. V skutočnosti je to jediný spôsob, ako zvíťaziť v spore, ktorého sme súčasťou. Ježiš je typickým príkladom podriadenia sa Božej vôli, ako to Pavol uvádza vo Filipanom 2.

■ **Akým spôsobom práve teraz prežívaš realitu veľkého sporu? Ako môžeš čerpať útechu a silu z vedomia, že Kristus už za nás zvíťazil?**

APLIKÁCIA

PEVNÉ PRESVEDČENIE

²³Tahá ma to na obe strany: túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie, ²⁴ale pre vás je potrebné, aby som ostal v tele. ²⁵Na to sa spolieham a viem, že zostanem a budem s vami všetkými na vaše napredovanie a na radosť z viery, ²⁶aby ste sa mnou mohli ešte viac chváliť v Kristovi Ježišovi, keď zasa prídem k vám. (Fil 1,23–26)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako rozumieš Pavlovým slovám o tom, že „by bolo oveľa lepšie“, keby zomrel a bol s Kristom (Fil 1,23–26)?

Uvedené verše zostávali v priebehu dejín nepochopené. Pavol sa v nich zaoberal kontrastom medzi životom a smrťou. Kresťan žije pre Krista a môže za Neho dokonca zomrieť. V tomto zmysle je to „zisk“, pretože naše svedectvo je o to silnejšie a presvedčivejšie (Fil 1,21). Niet totiž pochyb, že človek naozaj verí, keď je za túto vieru ochotný dokonca aj zomrieť.

Musíme si však tiež uvedomiť, že mŕtvi sú skutočne mŕtvi. „Mŕtvi nevedia nič“ (Kaz 9,5) Odpočívajú v hrobe až do zmŕtvychvstania (pozri Ján 5,28.29). Preto Ježiš povedal o Lazárovi, ktorý zomrel: „Náš priateľ Lazár zaspal, no ja ho idem zobudiť.“ (Ján 11,11)

Ak ľudia po smrti idú okamžite do neba, predstavme si, aké by to bolo pre Lazára. Po štyroch dňoch, keď si už Lazár naplno užíval raj, prichádza anjel so „zlou“ správou: „Prepáč, Lazár, ale Ježiš ťa volá späť na zem. Nemôžeš tu zostať.“ Keď sledujeme takýto nesprávny výklad až do jeho logického záveru, vidíme jeho skutočnú pomýlenosť. Smrť je ako bezsenný spánok, z ktorého Ježiš prebudí svojich verných nasledovníkov pri druhom príchode. Potom budú spolu so živými svätými uchvátení a vzatí do neba, aby boli s Ježišom navždy (pozri 1Tes 4,16.17).

Pavlov „odchod“ zo súčasného života, aby bol s Kristom, znamená byť s Ním v utrpení a umieraní (2Tim 4,6), aby „dosiahol vzkriesenie z mŕtvych“ (Fil 3,11). Tiež si nepochybne uvedomoval, že v smrti zavrie oči a že hneď nato, v okamihu, uvidí Ježiša, ktorý ho spolu s celým Božím ľudom vezme na miesto, ktoré Ježiš pripravil pre všetkých, ktorí Ho milujú (Ján 14,3; 1Kor 2,9).

Hoci bol Pavol ochotný zomrieť pre Krista, vedel, že pre Filipánov by bolo lepšie, „aby... ostal v tele“ (Fil 1,24). Je zaujímavé, že pre kresťana nie je vždy ľahké odpovedať na otázku, či je lepšie žiť pre Krista alebo pre Neho zomrieť. Pavol priznáva, že ho to „ťahá... na obe strany“ (Fil 1,23), teda zostať nažive alebo odpočívať v hrobe.

APLIKÁCIA

- Je jasné, že nikto z nás nechce zomrieť. Zároveň platí, že vo chvíli, keď zomrieme, bude naša prvá nasledujúca myšlienka patriť Kristovmu návratu. Ako by nám táto myšlienka mohla pomôcť pochopiť Pavlovo uvažovanie v úvodnom texte?

STOJTE PEVNE V JEDNOTE

Len žite tak, ako to zodpovedá Kristovmu evanjeliu, aby som, či už prídem a uvidím vás, alebo neprídem, počul o vás to, že pevne stojíte v jednom duchu a svorne bojujete za vieru v evanjelium. (Fil 1,27)

¹⁷Posväť ich v pravde; tvoje slovo je pravda! ¹⁸Ako si ma ty poslal do sveta, tak som ich aj ja poslal do sveta. ¹⁹A posväčujem sa pre nich, aby aj oni boli posvätení v pravde. (Ján 17,17–19)

Ježišova posledná modlitba za učeníkov sa niesla v znamení jednej kľúčovej témy: jednoty. Ježiš hľadel za udalosti kríža, keď sa znova stretne so svojim Otcom a potom s nami: „Otče, chcem, aby aj tí, ktorých si mi dal, boli so mnou tam, kde som ja; aby videli moju slávu, ktorú si mi dal...“ (Ján 17,24) Ježiš sa modlil, aby Otec zachoval svoje deti, „aby boli jedno ako my“ (Ján 17,11). Zdôraznil tiež hrozné dôsledky nejednoty. Veď napokon, nejednota je pre mnohých dôvodom, prečo nechcú uveriť, alebo dokonca prestanú veriť. V tejto krátkej modlitbe Ježiš dvakrát zdôrazňuje našu jednotu s Ním a Otcom, „aby svet veril“ a „aby svet poznal, že si ma ty poslal a zamiloval si si ich tak ako mňa“ (Ján 17,21.23).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Porovnaj texty Fil 1,27 a Ján 17,17–19. Čo je podľa Ježiša aj Pavla nevyhnutné pre jednotu v cirkvi?

Grécke slovo *politeuesthe* v slovnom spojení „*žite tak, ako to zodpovedá*“ (Fil 1,27; „obcujte tak, aby to bolo hodno“; Roh.) znamená doslova „žiť ako občan“ – nie nejakého pozemského kráľovstva, ale ako občan nebeského kráľovstva. Kázeň na vrchu vykresľuje krásny obraz toho, čo znamená byť deťmi nebeského Otca a členmi Jeho kráľovstva: chudobní duchom, tichí, hladní a smädni po spravodlivosti, milosrdní, čistého srdca, mierotvorní, nastavujúci druhú tvár, milujúci svojich nepriateľov, žehnajúci tým, ktorí nás preklínajú, a preukazujúci dobro tým, ktorí nás nenávidia. Ako to zhrnul prorok, cieľom nášho života by malo byť „zachovávať právo, milovať láskavosť a v pokore chodiť so svojim Bohom“ (Mich 6,8).

Ak niekto žije takým spôsobom, je ťažké sa na neho hnevať alebo byť z jeho správania znepokojený. Alebo je to inak? Stáva sa, že nás nahnevá konanie ľudí, ktorí sa zdajú byť až príliš dobrí. Môžeme byť dokonca v pokušení ponížiť ich alebo nájsť ich slabinu, aby sme dokázali, že nie sú takí dobrí, ako sa zdajú. A to všetko len preto, aby sme sa my cítili lepšie. Prečo sa namiesto toho radšej nesústrediť na to, ako môžeme byť my sami láskavejší, štedrejší, milosrdnejší a pokornejší?

Ellen Whiteová upozorňovala na ľudí, ktorí „milujú svet a jeho zisky viac ako Boha alebo pravdu“ (5T 277).

Nejednota v cirkvi často pramení práve z pýchy. „Keď ľudia pestovali pýchu a svetskú ctižiadosť, Kristov Duch ustúpil. Rivalita, rozbroje a sváry ovládli cirkve, aby ju rozvrátili a oslabili“ (5T 240.241)

- **Je dôležité, aby sa každý z nás naučil pokore a miernosti, ktoré nám ukázal Ježiš! V čom by bola naša cirkev iná, ak by sme sa všetci nechali viesť Jeho vzorom?**

APLIKÁCIA

ZJEDNOTENÍ A NEBOJÁCNÍ

²⁷Len žite tak, ako to zodpovedá Kristovmu evanjeliu, aby som, či už prídem a uvidím vás, alebo neprídem, počul o vás to, že pevne stojíte v jednom duchu a svorne bojujete za vieru v evanjelium. ²⁸Protivníkom sa nedajte ničím zastrašiť! To bude znamením od Boha – im na záhubu, ale vám na spásu. ²⁹Ved' vám sa dostala milosť pre Krista, aby ste v neho nielen verili, ale za neho aj trpeli. ³⁰Vediete predsa taký istý zápas, aký ste videli u mňa a teraz o ňom počúvate. (Fil 1,27–30)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Apoštol Pavol veriacim vo Filipách píše: „svorne bojujete za vieru v evanjelium“ (Fil 1,27). Ako rozumieš týmto slovám? Ako táto charakteristika súvisí s nebojácnosťou?

Satanovou stratégiou je rozdeľovať a podrobovať si. Nejednota je smrteľná. Ježiš povedal: „Ak je nejaký dom vnútorne rozdelený, taký dom nemôže obstáť.“ (Mar 3,25) Satan má radosť, keď na tento jednoduchý princíp zabúdame. Ak však zostávame jednotní, máme predpoklady naplňovať našu pro-rockú úlohu ako biblického ostatku (Zj 12,17) a zvestovať večné evanjelium „obyvateľom zeme, každému národu, kmeňu, jazyku a ľudu“ (Zj 14,6). Jednota je kľúčová pre naplnenie nášho poslania šíriť toto Bohom dané poslanstvo. Ježišova modlitba v Jánovi 17 zdôrazňuje „pravdu“ Božieho slova ako jeden z najdôležitejších kľúčov k jednote (Ján 17,17.19). Naše poslanstvo preto nemožno oddeliť ani od nášho poslania, ani od našej jednoty. Poslanstvo, poslanie a jednota sú tak úzko prepojené, že jedno bez druhého vedie k rozpadu a zlyhaniu. Ak jeden z týchto troch kľúčových faktorov chýba, nemôžeme uspieť. Ak sú však všetky tri prítomné v našich životoch, niet sa čoho báť. Nemusíme sa báť žiadneho protivníctva (Fil 1,28). Satan je porazený nepriateľ. Aj keby sme mali byť za svoju vieru usmrtení, nič nám nemôže ublížiť. „Ktože vám uškodí, ak budete horliť za dobro?“ (1Pet 3,13) Diabol nemá žiadnu moc zastaviť šírenie Božej pravdy.

Stručne zhrň spoločnú tému týchto veršov: Mat 10,38; Sk 14,22; Rim 8,17 a 2Tim 3,12.

Život v tomto padlom svete je ťažký a zložitý. A to dokonca aj pre tých „najlepších“ z nás. Jób bol spravodlivý muž. Biblia hovorí, že to bol „bezúhonný, priamy človek, ktorý sa bál Boha a stránil sa zlého“ (Jób 1,1). A predsa jeho aj celú jeho rodinu postilo z večera do rána nešťastie. Každý z nás vie, či už z osobnej skúsenosti, alebo z toho, čo sa stalo iným, že život akoby visel na okraji priepasti a nikdy nevieme, kedy sa dostaneme za jej okraj. Utrpenie je viac či menej údelom nás všetkých. Nakoniec je však lepšie trpieť pre Krista ako pre čokoľvek iné.

APLIKÁCIA

- Akú nádej a akú útechu môžeme mať ako kresťania uprostred nášho utrpenia?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Z mučidiel, z ohňa hraníc, z väzenských ciel, z temníc a hladomorní počul víťazné volanie mučeníkov. Počul svedectvo nezlomných, ktorí zbavení všetkého, týraní a mučení neohrozene a slávne svedčili o viere: *Viem, komu som uveril*. Tí, ktorí pre vieru obetujú svoj život, oznamujú svetu, že ten, ktorému dôverujú, môže dokonale spasit’“ (AA 512; PN 295)

„V kresťanstve nikdy nebolo toľko rôznych pohľadov na vieru ako dnes. Ak boli dary [apoštolov, prorokov, evanjelistov, pastierov a učiteľov (Ef 4,11–13)] také dôležité pre zachovanie jednoty ranej cirkvi, o čo viac potrebujeme tieto dary na obnovenie jednoty my dnes! A že Božím zámerom je obnoviť jednotu cirkvi v posledných dňoch, je z prorociet jasne zrejmé. Dostávame uistenie, že *tvoji strážcovia zvyšujú hlas, spoločne sa radujú, lebo na vlastné oči vidia návrat Hospodina na Sion* (Iz 52,8), a že v čase konca *múdri porozumejú* (Dan 12,10).

Keď sa to uskutoční, bude jednota viery medzi všetkými, ktorých Boh považuje za múdrych, pretože tí, ktorí skutočne správne rozumejú, musia nevyhnutne chápať rovnako. ... Z takýchto úvah je zrejmé, že dokonalý stav cirkvi, o ktorom sa tu hovorí, sa uskutoční v budúcnosti. To je aj dôvod, prečo spomenuté dary ešte nesplnili svoj účel.“ (COTTRELL, R. F., „Introduction,“ v Ellen G. White, *Early Writings*, s. 140)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. V súvislosti s vyššie uvedeným citátom od R. F. Cottrella, čo je potrebné na to, aby Svätý Duch priniesol jednotu do Božej cirkvi dnes? Prečo je pre jednotu cirkvi dôležité uplatňovanie rád daných prostredníctvom daru proroctva?
2. Ako by ste vysvetlili biblické učenie o smrti priateľovi, ktorý verí, že Pavol a ďalší kresťania, ktorí zomreli, sú teraz „s Kristom“ v nebi?
3. Ako chápete hroznú realitu utrpenia v tomto svete? Prečo je motív veľkého sporu taký užitočný pre lepšie pochopenie toho, čo sa deje v tomto svete? Prečo sa musíme nakoniec pozeráť na Ježiša na kríži ako na najlepšie možné vyjadrenie Otcovej lásky? Prečo sa potrebujeme naučiť dôverovať Mu aj v tých najhorších časoch?

Týždeň od 18. do 24. januára

POKORA AKO ZÁKLAD JEDNOTY (FIL 2,1–11)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Fil 2,1–11; Jer 17,9; Fil 4,8; 1Kor 8,2; Rim 8,3; Heb 2,14–18

ÚVODNÝ TEXT

Dovršte moju radosť: zmýšľajte rovnako, majte tú istú lásku, buďte jedna duša a jedna myseľ! (Fil 2,2)

V jednote je sila. Ale vedieť, čo je pravda, neznamena to isté, ako podľa nej konať. Všetci niekedy zlyháme, napriek nášmu najlepšiemu úsiliu o jednotu. To však nie je to isté ako úmyselné podkopávanie jednoty. Niet preto divu, že Pavol vo svojom Liste Filipanom pokračuje výzvou, aby „zmýšľali rovnako“ („aby ste jedno a to isté mysleli“; Roh.).

Dôležitosť jednoty odvodzuje Pavol z učenia a príkladu Ježiša Krista. Je to téma, ktorú nachádzame v celej Novej zmluve a najmä v listoch. Pôvod nejednoty vo vesmíre pramenil z pýchy a dychtivosti po postavení a moci jediného anjela v nebi. Tento postoj sa rýchlo šíril, a to aj v dokonalom prostredí (pozri Iz 14,12–14). Potom sa zakorenil v Edene. Aj tu zvíťazila nespokojnosť s pravidlami, ktoré Boh zaviedol, a túžba postúpiť do vyššej sféry, než ktorú pre človeka pripravil Boh (1Moj 3,1–6).

Tento týždeň sa sústredíme na biblický základ jednoty v cirkvi. Osobitne sa zameriame na úžasné Kristovo sebazníženie (*kenózu*), na poučenia, ktoré si z uvažovania o Ňom môžeme vziať, a na to, ako môžeme rásť, aby sme sa Mu viac podobali.

OSNOVA LEKCIE

Pri štúdiu prvej časti 2. kapitoly Listu Filipanom (verše 1–11) sa zameriame na biblický základ jednoty v cirkvi, ktorým je kresťanská pokora. Preskúmame Kristovo ohromujúce poníženie a to, ako sa môžeme učiť z Jeho príkladu, aby sme Mu boli viac podobní a prekonávali nezhody.

- Fil 2,1–4: Nejednota a rozpory vo filipskom zbore (nedeľa)
- Fil 2,2–4: Pokora a úcta k druhým ako zdroj jednoty (pondelok)
- Fil 2,5: Potreba premeny myslenia podľa Kristovho vzoru (utorok)
- Fil 2,5–8: Kristova pokora a poníženie – naša záchrana i vzor (streda, štvrtok)

NEJEDNOTA VO FILIPÁCH

¹Ak teda jestvuje nejaké povzbudenie v Kristovi, ak jestvuje nejaká útecha z lásky, nejaké spoločenstvo Ducha, nejaký súcit a milosrdenstvo, ²dovršte moju radosť: zmýšľajte rovnako, majte tú istú lásku, buďte jedna duša a jedna myseľ! ³Nič nerobte z ctižiadostivosti ani pre márnú slávu, ale radšej v pokore pokladajte iných za vyšších od seba ⁴a nevyhľadávajte každý iba svoje záujmy, ale aj záujmy druhých. (Fil 2,1–4)

Aké faktory viedli podľa úvodného textu k nejednote v zbore vo Filipách (Fil 2,1–4)? Čo Pavol navrhuje ako nápravu?

Pre Pavla muselo byť obrovským sklamaním sledovať, že zbor, ktorý založil a miloval, sužuje rivalita a pohlcujú spory. Na opis problémov používa veľmi ostré slová. Slovo „ctižiadosť“ je prekladom gréckeho slova *eritheia* a znamená doslova „sebecká ambícia“ alebo „sebecká túžba vyniknúť“. Toto slovo sa objavilo už vo verši Fil 1,17, kde označovalo Pavlových sebeckých rivalov v Ríme, ktorí sa snažili presadzovať seba, a nie Kristovu vec.

Táto „sebecká ambícia“ patrí medzi skutky tela („zvady“; Gal 5,20) a ako naznačuje Jakub, „kde je záviť a *neznášanlivosť* [eritheia], tam je nepokoj a všetko možné zlo“ (Jak 3,16).

Grécke slovo preložené ako „márna sláva“ (*kenodoxia*; Fil 2,3; „márna chvála“; Roh.) sa nachádza v Novej zmluve len na tomto mieste. V mimobiblickej literatúre sa objavuje vo význame arogancie, neopodstatnenej pýchy a prehnaneho sebavedomia. Odvođené slovo používa Pavol aj pri napomínaní Galaťanov: „Nehľadajme márnú slávu [*kenodoxoi*], nedráždime sa navzájom a nezávidme jeden druhému!“ (Gal 5,26)

Pavol prichádza s nasledovným riešením spomenutých problémov:

(1) *Povzbudenie v Kristovi*. Pavol bude naďalej používať Kristov osobný príklad ako silnú motiváciu.

(2) *Útecha z lásky*. Ježiš zjavuje božskú lásku a prikazuje nám, aby sme sa „milovali navzájom tak, ako som vás miloval ja“ (Ján 15,12).

(3) *Spoločenstvo Ducha*. Prítomnosť Svätého Ducha vytvára blízky kresťanský vzťah podobný tomu, ktorý prenikal ranou cirkvou (Sk 2,42; porovnaj 2Kor 13,14).

(4) *Súcit* (alebo *náklonnosť*). Túto božskú vlastnosť môžeme často pozorovať v Kristovom živote (pozri Mat 9,36; 20,34; Mar 1,41) a vyjadrujú ju podobenstvá o milosrdnom Samaritánovi (Luk 10,33) a o márnوترatnom synovi (Luk 15,20).

(5) *Milosrdenstvo*. Túto vlastnosť stelesnenú Ježišom môžeme vidieť aj v životoch Jeho nasledovníkov (Luk 6,36).

(6) *Zmýšľať rovnako, mať tú istú lásku, byť jedna duša a jedna myseľ*. Nádherný obraz! Je ťažké si predstaviť mocnejší spôsob, akým by Pavol mohol zdôrazniť dôležitosť jednoty. Ako Pavol ukáže už o niekoľko myšlienok neskôr, máme uvažovať tak, „ako Kristus Ježiš“ (Fil 2,5).

■ Pavol vyzýva Filipánov, aby prekonalí nejednotu prijatím pokory, lásky a Kristovho spôsobu uvažovania. V ktorých oblastiach svojho života – doma, v zbore alebo v zamestnaní – by si mal odložiť osobné ambície alebo pýchu, aby si podporil jednotu? Ako môžeš dnes zrkadliť Kristovu pokoru a lásku?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

ZDROJ JEDNOTY

²Dovršte moju radosť: zmýšľajte rovnako, majte tú istú lásku, buďte jedna duša a jedna myseľ! ³Nič nerobte z ctižiadostivosti ani pre márnú slávu, ale radšej v pokore pokladajte iných za vyšších od seba ⁴a nevyhľadávajte každý iba svoje záujmy, ale aj záujmy druhých. (Fil 2,2–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Zamyslime sa podrobnejšie nad Pavlovým dôrazom na jednotu vo Fil 2,2, kde tú istú myšlienku opisuje štyrmi rôznymi spôsobmi. Všimnime si tiež jeho zameranie na myseľ, myšlienky a pocity. Zatiaľ čo náboženský vodcovia mali tendenciu zdôrazňovať vonkajšie správanie, Ježiš sa zamerával na spôsob nášho uvažovania a na naše pocity. Bohatý mládenec napríklad tvrdil, že vždy dodržiaval zákon. No tým, že mu Ježiš povedal, aby predal všetko, čo mal, rozdal to chudobným a nasledoval Ho, Ježiš skúšal jeho pripútanosť k svetským veciam. Povedal tiež, že človeka poškrvňuje to, čo vychádza zo srdca (alebo mysle): „Zo srdca totiž vychádzajú zlé myšlienky, vraždy, cudzoložstvá, smilstvá, krádeže, falošné svedectvá a rúhania.“ (Mat 15,19) Na inom mieste hovorí: „Lebo ústa hovoria to, čím je naplnené srdce.“ (Mat 12,34)

Aké praktické kroky treba podľa Pavlových slov (Fil 2,2–4) podniknúť, aby sme v cirkvi prežívali jednotu?

Pavlove slová vykresľujú *pokoru* ako pokoru mysle, úctu k druhým viac ako k sebe samým, starostlivosť o záujmy iných, nielen o svoje vlastné. Ľahšie sa to povie, ako urobiť, však? Toto sú však zásady, ktoré je dôležité mať na pamäti vo všetkých našich vzťahoch. V rozhovoroch máme často tendenciu sústrediť sa na svoje odpovede, namiesto toho, aby sme sa sústredili na počúvanie, pochopenie, čo hovorí druhá osoba, a na snahu vidieť problém z jej pohľadu. Spory často vznikajú z jednoduchých nedorozumení, ktorým by sa dalo vyhnúť jednoduchým aktívnym počúvaním. Možno sa nezhodneme, ale počúvanie a snaha pochopiť postoj druhej osoby je prvým krokom k pestovaniu zdravej komunikácie a dôvery.

Pavol hovorí, že máme zachovávať „jednotu ducha“, ktorá vytvára „zväzok pokoja“ (Ef 4,3). Ak je v cirkvi spor, Svätý Duch môže upokojiť rozvírenú hľadinu a priviesť nás k jednote, čím vytvorí harmóniu. V tej istej kapitole Pavol hovorí o „jednote viery a poznania Božieho Syna“ (Ef 4,13). Potrebujeme mať tú istú vieru a to isté chápanie Písma prameniaceho z poznania Krista a Jeho učenia. Takáto jednotu sa potom prejaví aj v jednote celého spoločenstva.

APLIKÁCIA

- Čoho sa potrebujeme vzdať, aby sme sa naučili vážiť si iných viac ako seba? Ako sa to môžeme naučiť? V čom by sa zmenili naše vzťahy, keby každý takto „zomrel sebe samému“ (2 Kor 5,15; Rim 14,7)?

FORMOVANIE MYSLE – ZVONKU ALEBO ZVNÚTRA?

Zmýšľajte medzi sebou tak, ako Kristus Ježiš. (Fil 2,5)

Veď Božie slovo je živé a účinné, ostrejšie ako akýkoľvek dvojsečný meč. Preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje túžby a úmysly srdca. (Heb 4,12)

Napokon, bratia, upriamte svoju myseľ na všetko, čo je pravdivé, čestné, spravodlivé, čisté, láskyhodné a úctyhodné, to, čo je cnostné a chvályhodné. (Fil 4,8)

Stále viac spoločností vyvíja pokročilé technológie, ktoré kombinujú výpočtový výkon počítačov s ľudským mozgom. Výskumníci dúfajú, že prepojením mysle s počítačmi bude možné ovplyvniť naše myšlienky prostredníctvom počítačov. Takéto mozgové implantáty môže priniesť pozitívne výsledky, medzi ktoré patrí prevod myšlienok na hovorené slovo (a tým umožnenie vyjadrovania napríklad po poškodení mozgu), pomoc pri zvládaní epilepsie, depresie či Parkinsonovej choroby. Nie je však ťažké predstaviť si aj pochybné a odsúdeniahodné využitie.

Takéto ovládanie mysle už v podstate existuje. Neustály tok informácií, ktorému sme každodenne vystavení napríklad na sociálnych médiách, „programuje“ naše uvažovanie, formuje naše myšlienky a riadi naše konanie. Keď sa ponoríme do médií, svetský spôsob uvažovania zanechá v našich myšliach svoju stopu a my začneme myslieť podobne alebo rovnako. Je to, akoby boli mysle iných ľudí implantované alebo zlúčené s tou našou.

Podobne ako Ježiš, aj my máme mať „zmýšľanie Ducha“ (Rim 8,6). „Božie veci nepozná nikto, len Boží Duch,“ ktorého Pavol kladie do kontrastu s „duchom sveta“ (1Kor 2,11.12). Kto je naším učiteľom? A čo sa od neho učíme?

Prečítaj si Fil 2,5. Čo podľa teba znamená výzva „zmýšľať“ tak, ako Ježiš Kristus?

Dá sa povedať, že rôznymi technikami sme schopní zmeniť spôsob svojho uvažovania, ale svoje srdce zmeniť nedokážeme. Takú moc má jedine Boh. Svätý Duch musí vykonať „operáciu“ nášho srdca, pri ktorej použije „meč Ducha“ (Ef 6,17), „živé a účinné“ Božie Slovo, ktoré „preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje túžby a úmysly srdca“ (Heb 4,12). Iba prostredníctvom Svätého Ducha môžeme skutočne poznať samých seba, pretože naše vlastné srdce nás prirodzene klame (Jer 17,9). Hebrejské slovo pre „klamlivý“ (akov) označuje hrboľatú pôdu, na ktorej pri chôdzi zakopávame. V širšom zmysle znamená myšlienky, ktoré sú krivé, pomýlené, skazené. Preto potrebujeme byť premenení „obnovením“ nášho zmýšľania, aby sme „vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, čo mu je príjemné, čo je dokonalé“ (Rim 12,2).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

■ **Prečo je dôležité, aby sme sa riadili Pavlovou výzvou vo Fil 4,8?**

APLIKÁCIA

KRISTOVO ZMÝŠĽANIE

⁵Zmýšľajte medzi sebou tak, ako Kristus Ježiš: ⁶On, hoci mal Božiu podobu, svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za korisť, ⁷ale zriekol sa jej, keď vzal na seba podobu služobníka a stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka, ⁸ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, a to smrť na kríži. (Fil 2,5–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Muhammad Ali raz povedal: „Som najväčší.“ V auguste 1963, šesť mesiacov pred získaním titulu majstra sveta v boxe v ťažkej váhe, dokonca vydal nahrávku hovoreného slova s názvom „Som najväčší“ (*I Am the Greatest*). Ali bol nepochybne skvelý športovec, ale nebol príkladom, ktorý by sme mali nasledovať, ak chceme mať Kristovo zmýšľanie.

Naproti tomu Ježiš bol úplne bezhriешny. Hoci bol pokúšaný „vo všetkom... podobne ako my“ (Heb 4,15), nikdy nezhrešil, a to ani len myšlienkou. Napriek tomu text Heb 5,8 hovorí: „hoci bol Synom, vo svojom utrpení sa naučil poslušnosti“. Ježišovo podriadenie sa Otcovej vôli bolo vždy dokonalé, úplné. Nikdy sa neodmietol podriaďovať, hoci to nepochybne mnohokrát nebolo ľahké.

Úvodný text (Fil 2,5–8) mnohí radia medzi najsilnejšie a najkrajšie texty Písma. Čo v ňom Pavol vyjadruje? Aké sú dôsledky týchto slov? A čo je najdôležitejšie, ako uplatňuješ tento princíp vo svojom živote?

Ježiš, ktorý je rovný Bohu a ktorý je Bohom, nielenže na seba vzal ľudské telo, ale stal sa aj „služobníkom“ (*dúlos*, „sluha“, „otrok“) a potom sa obetoval ako obeť za naše hriechy! Pavol dokonca hovorí, že Kristus „sa stal kľatbou za nás“ (Gal 3,13). Boh, náš Stvoriteľ, zomrel na kríži, aby bol aj naším Vykupiteľom. A takýto čin si vyžadoval, aby sa stal kľatbou za nás.

Akým spôsobom môžeme pochopiť skutočný zmysel týchto slov? A čo je ešte dôležitejšie, ako žiť podľa týchto výziev? Ako môžeme mať rovnakú ochotu pokoriť sa a obetovať pre dobro druhých?

Na inom mieste Ježiš povedal: „Najväčší z vás bude váš sluha. Kto sa však bude povyšovať, bude ponížený, a kto sa poníži, bude povýšený.“ (Mat 23,11.12). Toto v mnohých ohľadoch odzrkadľuje Pavlove slová vo Fil 2,5–8.

Pavol tu vlastne na Ježišom príklade zdôraznil predchádzajúcu výzvu, že nemáme robiť nič „z ctižiadostivosti ani pre márnú slávu“ (Fil 2,3).

APLIKÁCIA

- Ako by sme mali reagovať na to, čo pre nás Kristus urobil podľa Fil 2,5–8? Aká reakcia by mohla byť hodná Jeho obete – ale iná než padnúť na kolena a uctievať? Prečo je nesprávne myslieť si, že naše skutky môžu pridať niečo k tomu, čo Kristus už pre nás urobil?

TAJOMSTVO ZBOŽNOSTI

⁵Zmýšľajte medzi sebou tak, ako Kristus Ježiš: ⁶On, hoci mal Božiu podobu, svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za korisť, ⁷ale zriekol sa jej, keď vzal na seba podobu služobníka a stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka, ⁸ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, a to smrť na kríži. (Fil 2,5–8)

¹⁴Kedže deti majú účasť na krvi a tele, podobne i on sa stal jedným z nich, aby smrťou zničil toho, čo mal moc nad smrťou, totiž diavla, ¹⁵aby vyslobodil tých, ktorých po celý život zotročoval strach pred smrťou. ¹⁶Ved' sa neujíma anjelov, ale Abrahámovho potomstva. ¹⁷Preto sa vo všetkom musel pripodobniť bratom, aby sa stal milosrdným a verným veľkňazom pred Bohom a odčinil hriechy ľudu. ¹⁸A pretože sám v tom, čo pretrpel, bol skúšaný, môže pomáhať tým, čo sú skúšaní. (Heb 2,14–18)

Ved' nemáme veľkňaza, ktorý by s nami nemohol súcítiť v našich slabostiach, ale veľkňaza, ktorý vo všetkom prešiel skúškami podobne ako my, avšak bez hriechu. (Heb 4,15)

Známy biblický text hovorí: „Ak si niekto myslí, že niečo už úplne spoznal, ešte to nepozná tak, ako treba.“ (1 Kor 8,2) Neexistuje žiadna téma, o ktorej by sme vedeli všetko. Vždy sa môžeme o čomkoľvek dozvedieť niečo ďalšie, nové, dosiaľ nepoznané. O čo viac je to pravdou, ak uvažujeme o večných skutočnostiach spojených s Božstvom a vtelením? Pavol sa často odvoláva na Kristovo ohromujúce poníženie, keď sa stal ľudskou bytosťou. Je to téma, ktorú neobsiahne ani celá večnosť.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo charakterizovalo Ježišovo poníženie? Ako sa to prejavilo v tom, že prijal ľudskú prirodzenosť? (Pozri Rim 8,3; Heb 2,14–18 a Heb 4,15.)

Ako je možné, že sa večný Boží Syn pôsobením Svätého Ducha (pozri Luk 1,35) stal božsko-ľudskou bytosťou v Máriinom lone? Je ohromujúce, ako sa niekto nekonečný a večný mohol zrazu stať konečnou ľudskou bytosťou podliehajúcou smrti. To je podstata toho, čo Pavol nazýva „tajomstvom zbožnosti“ (1 Tim 3,16). V nádhernej hymne vo Filipanom 2 Pavol veľmi podrobne vysvetľuje toto poníženie.

- „Mal Božiu podobu“ (Fil 2,6). Slovo *morfé* („forma“, „podoba“) označuje Ježišovu božskú podstatu, teda že On bol rovný Otcovi (porovnaj Ján 1,1).

- „Zriekol sa jej“ (Fil 2,7; „sám seba zmaril“ Roh.; „vzdal sa hodnosti“ SEP). Tajomná povaha Ježišovho zrieknutia sa božských výsad – aby sa mohol stať skutočne ľudským a pokúšaným tak, ako sme my – je ohromujúca.

- „Ponížil sa“ (Fil 2,8). Keď Ježiš prijal ľudskú prirodzenosť, zmenil sa z Vládcu vesmíru na podriadeného služobníka. Tento Kristov postoj je presným opakom Luciferovej snahy.

- „Až na smrť, a to smrť na kríži“ (Fil 2,8). Neexistoval potupnejší spôsob smrti ako ten, ktorý si vybral Ježiš, keď si ho naplánoval s Otcom v „rade pokoja“ (Zach 6,13; Roh.) a vopred ho vyjadril tým, že Mojžiš „vyzdvihol hada na púšti“ (Ján 3,14; pozri 4Moj 21,9), a tak sa stal „za nás hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou“ (2Kor 5,21).

■ **Prečo by sme mali kríž vnímať aj ako náš príklad odovzdania sa a pokory? Ako by nás mal tento pohľad viesť k väčšej pokore a k podriadeniu sa Bohu?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Všetka otcovská láska, ktorá po celých generáciách prechádzala ľudskými srdcami, a všetky pramene nehy, ktoré sa otvárali v dušiach ľudí, sú v porovnaní s nekonečnou, nevyčerpatelnou Božou láskou len malým potôčikom v bezbrehom oceáne. Jazyk to nedokáže vypovedať, pero to nedokáže opísať. Môžeme o tom rozjímať každý deň svojho života, môžeme usilovne skúmať Písmo v snahe pochopiť to, môžeme v snahe pochopiť lásku a súcit nebeského Otca použiť každú silu a schopnosť, ktorú vám Boh dal, a napriek tomu nás nekonečne presahuje. Túto lásku môžeme študovať celé veky, ale nikdy úplne nepochopíme dĺžku a šírku, hĺbku a výšku Božej lásky, ktorá dala svojho Syna, aby zomrel za svet. Ani samotná večnosť nebude stačiť na úplné zjavenie tejto lásky. Ale keď budeme študovať Bibliu a rozjímať o Kristovom živote a pláne vykúpenia, tieto veľké témy sa budú nášmu chápaniu otvárať čoraz viac.“ (5T 740)

„Keď dostávame výchovu, ako Mojžiš v Kristovej škole, čo sa naučíme? – byť namyslený? – mať o sebe povýšenú mienku? – Nie, naozaj nie. Čím viac sa v tejto škole učíme, tým viac budeme napredovať v krotkosti a pokore mysle. Nemali by sme mať pocit, že sme sa naučili všetko, čo stojí za to vedieť. Mali by sme čo najlepšie využiť talenty, ktoré nám Boh dal, aby sme, keď prejdeme zo smrteľnosti do nesmrteľnosti, neopustili to, čo sme dosiahli, ale mohli si to vziať so sebou na druhú stranu. Počas nekonečnej večnosti bude Kristus a Jeho dielo vykúpenia témou nášho poznávania.“ (Ms 36, 1885)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako ste na vlastnej koži zažili realitu Božej lásky? V triede sa porozprávajte o rôznych spôsoboch, akými ste spoznali a zažili Jeho lásku.
2. Čo presne znamená, že Ježiš prišiel „podobný ľuďom“ (Fil 2,7)? Porovnaj s Rim 8,3. Diskutujte o týchto pasážach a ich prepojení.
3. Cirkev čelí rôznym výzvam týkajúcich sa jednoty. Ako je to u vás? Nech už sú problémy akékoľvek, prečo by ochota byť pokorný, nerobiť nič „z ctižiadostivosti ani pre márnú slávu“ (Fil 2,3), bola skvelým spôsobom, ako aspoň začať riešiť vzniknuté problémy?

„AKO HVIEZDY, KTORÉ OSVECUJÚ SVET“ (FIL 2,12–30)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Fil 2,12–30; Rim 3,23.24; Rim 5,8; 2Tim 4,6; 1Kor 4,17; 2Tim 4,13.21; Luk 7,2

ÚVODNÝ TEXT

¹⁴Všetko robte bez reptania a pochybovania, ¹⁵aby ste boli bezúhonní a nevinní, Božie deti bez poškvŕny uprostred zvráteného a skazeného pokolenia. Uprostred neho žiarte ako hviezdy, ktoré osvecujú svet. (Fil 2,14.15)

Boh vyzýval Hebrejov, aby svoj život založili na poslušnosti. „Zachovávajúce ich [ustanovenia a právne predpisy] a plňte, lebo v tom bude vaša múdrosť a rozumnosť v očiach národov, ktoré, keď sa dopyčujú o všetkých týchto ustanoveniach, povedia: Tento veľký národ je naozaj múdry a rozumný.“ (5Moj 4,6) O stáročia neskôr Ježiš povedal: „Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť v tme, ale bude mať svetlo života.“ (Ján 8,12) Zároveň svojím učeníkom povedal: „Vy ste svetlo sveta. Mesto, ktoré leží na vrchu, sa nedá ukryť.“ (Mat 5,14) Ako môžeme byť takýmto svetlom? Iba prostredníctvom úzkeho spojenia s Ježišom, ktorý je „pravé svetlo, čo osvecuje každého človeka“ (Ján 1,9). Apoštol Pavol v tejto súvislosti o Ježišovi píše, že „ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno nad každé meno, aby sa pri mene Ježiš zohlo každé koleno... a aby každý jazyk vyznával na slávu Boha Otca: *Ježiš Kristus je Pán.*“ (Fil 2,9–11)

Svetlo a moc nebies sú dostupné všetkým z nás, ktorí sme odovzdali svoje životy Ježišovi. Ale príliš často buď očakávame, že Boh urobí všetko, alebo nám v ceste stoja naše vlastné predstavy a plány. Preto sú Pavlove slová Filipanom také aktuálne aj dnes.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii budeme študovať zvyšnú časť 2. kapitoly listu Filipanom (verše 12 – 30). V centre našej pozornosti bude výzva, aby sme ako Božie deti žiarili ako hviezdy uprostred skazeného sveta. Preskúmame, ako môže istota spásenia ovplyvniť náš praktický život, aby sme sa mohli stať živým svedectvom pre svoje okolie.

- Fil 2,12.13: Spasenie, ktoré sa prejaví v praxi (nedeľa)
- Fil 2,14–16: Premenený život ako „svetlo“ pre druhých (pondelok)
- Fil 2,17: Premenený život ako „živá obet“ na Božiu slávu (utorok)
- Fil 2,19–23: Príklad premeneného života – Timotej (streda)
- Fil 2,25–30: Príklad premeneného života – Epafroditus (štvrtok)

UVÁDZAJME DO ŽIVOTA, ČO BOH KONÁ V NÁS

¹²Preto, moji milovaní, ako ste vždy boli poslušní, a to nielen v mojej prítomnosti, ale ešte väčšmi teraz, v mojej neprítomnosti, s bázňou a chvením pracujte na svojej spáse. ¹³Ved' Boh pôsobí vo vás, že chcete i konať, čo sa jemu páči. (Fil 2,12.13)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pavol predstavil Ježiša ako dokonalý príklad pokory a poslušnosti Božej vôli a teraz sa obracia na samotných Filipánov. Apoštol vyjadruje, že vie o ich poslušnosti Pánovi po prijatí evanjeliového posolstva (pozri Sk 16,13–15.32.33) a povzbudzuje ich, aby v tejto poslušnosti vytrvali.

Po tom, čo Pavol predstavil príklad Kristovho života a kríža ako cestu spásy, sa teraz priamo zameriava na to, ako to funguje v praxi.

Ako rozumieš Pavlovej výzve z úvodného textu (Fil 2,12.13): „Pracujte na svojej spáse“? Ako by si opísal vzťah medzi vierou a skutkami v tvojom živote?

V týchto dvoch veršoch Pavol nepredstavuje iné evanjelium, ako to, ktoré opisuje v Liste Rimanom a v ďalších listoch. Môžeme si byť istí, že jeho posolstvo je v súlade s evanjeliom o ospravedlnení z viery, ktoré kázal aj vo Filipách a na iných miestach. Vo všeobecnosti platí, že je vždy dôležité vziať do úvahy všetko, čo o tej ktorej téme Písmo hovorí. Nemenej dôležité je to pri takej dôležitej téme, akou je otázka spasenia, pri ktorej sa často stretávame s nepochopením.

Čo učia tieto texty o spáse?

Rim 3,23.24

Rim 5,8

Ef 2,8–10

Spasenie je nepochybne Božie dielo a nemôžeme si zaň pripísať absolútne žiadnu zásluhu. Dokonca aj viera samotná je dar, povzbudzovaný pôsobením Svätého Ducha. Naše vlastné skutky nás nemôžu zachrániť. Zároveň však platí, že prostredníctvom znovuzrodenia nás Boh pretvára aj duchovne a dáva nám schopnosť konať dobré skutky. Boží Duch v nás pôsobí a posilňuje našu vôľu robiť správne rozhodnutia, konať spravodlivé skutky a odolávať pokušeniu. Takto teda „s bázňou a chvením“ (Fil 2,12) uvádzame do života zmeny, ktoré Boh koná v nás. Znamená to, že by sme sa mali obávať Božieho súdu za naše často slabé úsilie poslúchať? Samozrejme, že nie. Slovné spojenie „s bázňou a trasením“ sa vzťahuje na vnímanie Božej prítomnosti (pozri Ž 2,11) a na dôležitosť našej poslušnosti.

APLIKÁCIA

- **Ako sa v tvojom živote prejavuje skutočnosť, že v tebe pôsobí Kristus? Aké s tým máš skúsenosti? Ako tvoja padlá prirodzenosť bojuje proti tomu, čo v tebe Boh koná, a ako môžeš tomuto lákaniu odolávať?**

SVETLO V TEMNOM SVETE

¹⁴Všetko robte bez reptania a pochybovania, ¹⁵aby ste boli bezúhonní a nevinní, Božie deti bez poškvry uprostred zvráteného a skazeného pokolenia. Uprostred neho žiarť ako hviezdy, ktoré osvecujú svet. ¹⁶Držte sa slova života, aby mi v Kristov deň bolo na chválu, že som nebežal nadarmo a nenamáhal sa zbytočne. (Fil 2,14–16)

Vo svojom liste Pavol nabáda Filipanov: „všetko robte bez reptania a pochybovania“ (Fil 2,14). Útoky na jednotu cirkvi sú také veľké, že ju bez nášho mimoriadneho úsilia nemožno udržať. Jednota v cirkvi je vedľajším produktom nášho spojenia s Kristom a poslušnosti Jeho Slovu. A je nevyhnutná pre naše svedectvo, ako Pavol ďalej zdôrazňuje a vyzýva: „žiarť ako hviezdy, ktoré osvecujú svet“ (Fil 2,15).

Za bezmesačnej noci, ďaleko od svetelného smogu veľkých miest, je možné pozorovať oveľa viac hviezd a tie sa dokonca zdajú byť oveľa žiarivejšie. Práve kontrast medzi tmavou oblohou a svietiacimi hviezdami je to, čo nás upúta. Čím černejšia je obloha, tým jasnejšie hviezdy vyniknú. Rovnako je to aj s naším svedectvom. Čím väčšia je morálna tma okolo nás, tým výraznejší je kontrast medzi životom pravých Božích nasledovníkov a životom ľudí radiacich sa hodnotami sveta. Je preto dôležité nedovoľiť, aby umelé svetlo svetských predstáv, tlakov a praktík spôsobilo, že naše svedectvo ustúpi do úzadia alebo úplne zmizne.

Ako Pavol v úvodnom texte (Fil 2,14–16) opisuje, kým máme byť a čo máme robiť ako Božie deti?

„Bezúhonný“ znamená byť „bez chyby“. V Písme sa tento výraz používa najmä v súvislosti s Jóbom a jeho bezúhonnou povahou (pozri Jób 1,18; 2,3; pozri aj 11,4 a 33,9). Grécke slovo preložené ako „nevinný“ (Fil 2,15; „rýdzi“ Roh.) znamená „bez prímies (falše alebo zla)“. Ježiš nás v súvislosti s krutými a zlomyseľnými útokmi, ktorým Jeho svedkovia s veľkou pravdepodobnosťou budú čeliť, povzbudzuje, aby sme boli „jednoduchí ako holubice“ (Mat 10,16). Pavol svojich adresátov nabáda, aby boli „neprístupní zlému“ (Rim 16,19; „prostí na zlé“ Roh.). Súčasné (najmä sociálne) médiá nie sú vôbec známe svojím čistým, povznášajúcim a inšpirujúcim obsahom. V časoch, ako sú tieto, je Dávidov postoj pre nás skvelým pravidlom: „Neupriamim pohľad na vec ničomnú.“ (Ž 101,3)

Nikdy by sme sa nemali báť byť iní – naša viera by nás mala čoraz viac odlišovať. Pavol teda vyzýva: „Žiarť ako hviezdy, ktoré osvecujú svet.“ (Fil 2,15) Jediný spôsob, ako to dosiahnuť, je odmietnuť pripodobňovať sa tomuto svetu (Rim 12,2). Dá sa to tak, že poslúchneme ďalšiu Pavlovu výzvu: „Držte sa slova života.“ (Fil 2,16) Naše rozhodnutia určujú, či sme žili s vyhlídkou na „Kristov deň“, alebo či sme „nebežali nadarmo“ (Fil 2,16; porovnaj 1Kor 9,24–27).

■ **Ktoré oblasti tvojho života sú najviac poznačené vplyvmi sveta? Ako sa od nich môžeš očistiť?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ŽIVÁ OBEŤ

Ale aj keby som mal byť vyliaty pri obete a bohoslužbe vašej viery, radujem sa a radujem sa s vami všetkými. (Fil 2,17)

Ja mám byť už obetovaný, nastal už čas môjho odchodu. (2Tim 4,6)

¹Povzbudzujem vás teda, bratia, pre Božie milosrdenstvo, aby ste odovzdávali svoje telá ako živú, svätú, Bohu príjemnú obeť, ako vašu rozumnú službu Bohu. ²A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovením zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, čo mu je príjemné, čo je dokonalé. (Rim 12,1,2)

Napodobňujte ma, ako ja napodobňujem Krista! (1Kor 11,1)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo sa z úvodných textov (Fil 2,17; 2Tim 4,6; Rim 12,1,2 a 1Kor 11,1) dozvedáme o Pavlovom pohľade na „obeť“?

Pavol už vyjadril prekvapivo nejednoznačný názor na to, či bude žiť alebo zomrie v službe Kristovi (Fil 1,20–23). Teraz naznačuje veľmi reálnu možnosť, že bude „vyliaty sťa liata obeť“ (Fil 2,17; Roh.). Táto symbolika je založená na starovekej praxi obetovania vo forme nalievania tekutiny (olej, víno alebo voda) ako obete Bohu (pozri napríklad 1Moj 35,14; 2Moj 29,40; 2Sam 23,15–17). Zdanlivé „plytvanie“ cennou tekutinou pri akte oddanosti nám môže pripomenúť Máriin čin pomazania Ježišovej hlavy a Jeho nôh použitím „vzácneho voňavého oleja z pravého nardu“, ktorú žena Ježišovi „vyliala na hlavu“ (Mar 14,3–9; Ján 12,3). Hoci nešlo o „liatu obeť“ v pravom význame, jasne predstavovala nekonečnú obeť Krista za našu záchranu „s bážňou a chvením“ (Fil 2,12).

Ak by bol Pavol popravený za svoje dielo šírenia evanjelia, radoval by sa, pretože jeho život by bol „vyliaty“ ako obeť Bohu. Keďže „liata obeť“ v Starej zmluve vo všeobecnosti nestojí samostatne, ale je súčasťou celkového aktu obetovania (pozri 4Moj 15,1–10; 28,1–15), Pavol by považoval darovanie svojho života za vhodný doplnok „obete“ a „bohoslužby“ (Fil 2,17) veriacich vo Filipách, ktorí sa vierou rozhodli dať svoj život Bohu ako „živú obeť“ (Rim 12,1; Roh.).

Raní kresťania, vrátane tých vo Filipách (Fil 1,27–29), sa aktívne delili o svoju vieru. Šírili evanjelium z domu do domu (Sk 5,42), otvárali svoje domovy pre štúdium Písma (Sk 12,12; 1Kor 16,19; Kol 4,15; Filem 1,2) a boli schopní na základe Písma ukázať, čomu veria (Sk 17,11; 18,26; 1Pet 3,15). Naši adventistickí priekopníci robili to isté. Namiesto spoliehania sa, že posolstvo budú šíriť kazatelia, oni sami sa delili o svoju vieru, viedli biblické štúdium a pomáhali ľuďom pripraviť sa na krst, keď sa kazateľ vráti, aby ich pokrstil.

Odovzdávali sa teda do služby Bohu, čím vlastne samých seba prinášali ako „živú obeť“ pri šírení evanjelia. Očakáva sa od nás vari niečo iné?

APLIKÁCIA

- Zamysli sa nad tým, čo by pre tvoj život znamenalo byť „živou obeťou“. Koľko obetuješ pre Božie kráľovstvo? Čo ti tvoja odpoveď hovorí o tebe a tvojom vzťahu k Bohu?

TIMOTEJ – OSVEDČENÝ CHARAKTER

¹⁹Mám však nádej v Pánovi Ježišovi, že čoskoro k vám pošlem Timoteja, aby som sa aj ja potešil, keď sa dozviem, čo je s vami. ²⁰Ved' nemám nikoho, kto by zmýšľal rovnako a tak úprimne sa o vás staral. ²¹Všetci totiž hľadajú iba svoje záujmy, a nie záujmy Ježiša Krista. ²²Ale o ňom viete, ako sa osvedčil, ved' so mnou ako syn s otcom slúžil evanjeliu. ²³A tak dúfam, že ho budem môcť poslať k vám, len čo uvidím, čo bude so mnou. (Fil 2,19–23)

Timotejova úloha ako jedného z odosielateľov tohto listu sa spomína už v prvom verši (Fil 1,1). Teraz Pavol začína podrobne opisovať, aký cenný je Timotej ako jeden z jeho spolupracovníkov. Je opísaný ako evanjelista (2Tim 4,5), ktorého Pavol poslal do Macedónska (1Tes 3,2; porovnaj Sk 18,5 a 19,22) a pri niekoľkých príležitostiach aj do Korintu (1Kor 4,17; 16,10). Predtým pracoval s Pavlom a Silvánom v Korinte (1Tes 1,1; 2Tes 1,1) a neskôr v Efeze (1Tim 1,2,3; porovnaj Sk 19,22). Pavol opisuje Timoteja ako niekoho, kto „zmýšľal rovnako“ (Fil 2,20). Grécke slovo (*isopsychos* doslova „rovnaký v duši“) naznačuje, že sa v mnohom podobal Pavlovi, vrátane jeho oddanosti Kristovi, energického úsilia o šírenie evanjelia a záujmu o Filippanov.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečo Pavol tak pozitívne a obsírne hovorí o Timotejovi (pozri Fil 2,19–23)? Aké ďalšie skutočnosti sa o Timotejovi dozvedáme z Pavlových listov (pozri 1Kor 4,17; 2Tim 1,5)?

Ďalšou dôležitou charakteristikou Timoteja je, že sa „osvedčil“ (Fil 2,22; „jeho dokázanosť“ Roh.). Toto grécke slovo (*dokimé*) opisuje človeka, ktorý prešiel skúškami (Rim 5,4) a ktorého charakter a služba sa osvedčili v poslušnosti (2Kor 2,9; 9,13). Pavol vie, že to platí o Timotejovi, pretože to videl na mnohých miestach, kde spolu pracovali pri šírení evanjelia.

Práve ťažké životné skúsenosti často preveria našu povahu a ukážu, kým sme vo vnútri. „Život nás formuje. ... Kým sme na tomto svete, stretávame sa s nepriateľskými vplyvmi. Ocítame sa v situáciách, ktoré preveria náš charakter. Ak v nich obstojíme, naše kresťanské cnosti sa budú rozvíjať. Keď pokojne znášame nespravodlivosť a urážky a láskavo odpovedáme na útoky a tvrdé zaobchádzanie, dokazujeme tým, že v našom srdci prebýva Kristov Duch. ... Všetky ťažkosti a nepríjemnosti, ktoré sme povolani znášať, sú praktickými lekciami pri uplatňovaní zásad kresťanského života. Ak v nich obstojíme, rozvíja to v nás Kristovu povahu a odlišujú kresťana od svetského človeka.“ (ST 344)

- Uvažuj nad pokušeniami, ťažkosťami a nepríjemnosťami, ktorým si v uplynulom čase čelil. Znášal si ich „pokojne“ a „obstál“ si v nich? Čo môžeš urobiť, aby ti podobné skúsenosti pomohli formovať tvoj charakter?

APLIKÁCIA

EPAFRODITUS – „VÁŽTE SI TAKÝCH ĽUDÍ“

²⁵Pokladal som však za potrebné poslať k vám Epafrodita, svojho brata, spolupracovníka a spolubojovníka, ktorého ste vyslali, aby mi poslúžil v mojej núdzi.

²⁶Veď už túžil po všetkých vás a znepokojoval sa, že ste sa dopyčuli o tom, že ochorel. ²⁷A naozaj bol na smrť chorý, Boh sa však nad ním zmiloval, a nielen nad ním, ale aj nado mnou, aby som nemal zármutok nad zármutok. ²⁸Preto som ho čo najskôr poslal, aby ste opäť mali radosť, keď ho uvidíte, a ja aby som mal menej zármutku. ²⁹Prijmite ho teda v Pánovi s veľkou radosťou a vážte si takých ľudí. ³⁰Lebo on sa pre Kristovo dielo priblížil až k smrti: aj svoj život vystavil nebezpečenstvu, aby doplnil, čo chýbalo vašej službe voči mne. (Fil 2,25–30)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako Pavol opisuje Epafrodita? Aké konkrétne postoje a činy tohto kresťanského pracovníka odhaľujú jeho charakter? (Fil 2,25–30)

Epafroditus sa spomína iba v tomto liste, ale z niekoľkých krátkych zmienok sa o ňom dozvedáme pomerne veľa. Súdiac podľa jeho mena (ktoré odkazuje na kult Afrodity), konvertoval z pohanského prostredia. Pavol ho označuje ako „spolupracovníka“, čo naznačuje, že bol aktívny v službe, možno pracoval po boku Pavla vo Filipách. Byť „spolubojovníkom“ (porovnaj Fil 1,27) sa pravdepodobne vzťahuje na konflikt, ktorému Epafroditus čelil pri šírení evanjelia, keď bol ochotný dokonca riskovať svoj život (Fil 2,30).

Zbor vo Filipách ho ustanovil za „posla“ (Roh.; *apostolos*). Epafroditus bol teda vyslaný slúžiť Pavlovi vo väzení a pomohol mu v jeho núdzi (Fil 2,25). Bol to on, komu Filipania zverili aj finančné dary pre Pavla (Fil 4,18). Tieto prostriedky boli mimoriadne dôležité, pretože všetko jedlo, oblečenie, posteľnú bielizeň alebo iné nevyhnutnosti, ktoré rímski väzni mohli potrebovať, museli si kúpiť na vlastné náklady alebo im ich museli nosiť rodina a priatelia (porovnaj Sk 24,23). Ku koncu svojho druhého väzenia v Ríme Pavol žiadal Timoteja: „Usiluj sa prísť pred zimou,“ aby „priniesol plášť“, ktorý Pavol nechal v Troade (2Tim 4,21.13). Pavol zrejme potreboval tento hrubý vlnený kabát vo svojej studenej kamennej cele. Bol to tiež Epafroditus, komu bolo zverené, aby tento Pavlov list odniesol do Filíp (pozri aj AA 479; PN 276).

Možno pre problémy vo Filipách (pozri 4. lekcii) Pavol „pokladal... za potrebné“ (Fil 2,25) poslať Epafrodita späť skôr, ako sa očakávalo. Filipanov preto nabáda: „Prijmite ho teda v Pánovi s veľkou radosťou.“ (Fil 2,29) Pavol sa chce uistiť, že si nebudú robiť starosti o jeho vlastnú situáciu vo väzení. Zdôrazňuje tiež, že Epafroditus je typ človeka, ktorého by si kresťania mali vysoko vážiť, nie pre jeho bohatstvo alebo spoločenské postavenie, ale pre jeho obetavého ducha v nasledovaní Ježišovho príkladu (Fil 2,6–11.29.30; porovnaj Luk 22,25–27). Grécke slovo pre úctu alebo česť („vzácnosť“) sa v Novej zmluve spomína v súvislosti s ľuďmi len niekoľkokrát: pri uzdravení sotníkovho sluha, ktorého si jeho pán „veľmi cenil“ (Luk 7,2), v súvislosti s tými, ktorým bola preukázaná česť tým, že dostali čestné miesto na hostine (Luk 14,8), a v súvislosti s Ježišom ako „vzácnym“ uholným kameňom (1Pet 2,4.6). Skutočnosť, že Písmo radí Epafrodita do tejto skupiny, svedčí o jeho ozajstnej vernosti.

APLIKÁCIA

- Kto sú „Epafroditovia“ v tvojom živote alebo cirkevnom spoločenstve – tichí služobníci, ktorí si zaslúžia úctu? Ako by si mohol jedného z nich tento týždeň povzbudiť alebo mu prejať vdácnosť?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Pri Kristovi bude najbližšie ten, kto sa na zemi nechal najviac naplniť duchom sebaobetavej lásky – lásky, ktorá *sa nevypína, nevystatuje sa... nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nemyslí na zlé*“ (1Kor 13,4.5), lásky, ktorá vedie učeníka, ako viedla aj nášho Pána, aby sa vzdal všetkého, žil, pracoval a obetoval sa až na smrť pre záchranu ľudstva. Tento duch sa prejavil aj v živote apoštola Pavla. Povedal: *Ved' pre mňa žiť je Kristus*, pretože jeho život zjavoval Krista; *a zomrieť zisk* – zisk pre Krista, pretože aj smrť mala zvestovať moc jeho milosti a ľudí privádzať k nemu. Povedal: *Kristus bude oslávený v mojom tele, či už životom, alebo smrťou*. (Fil 1,21.20)“ (DA 549; CL 353.354)

„Nie je ďaleko čas, keď príde skúška na každú dušu. Bude nám vnucované znamenie šelmy. Tí, čo sa krok za krokom podriaďovali svetským požiadavkám a prispôbovali sa svetským zvykom, nebudú mať problém podriaďiť sa mocnostiam, namiesto toho, aby sa vystavili posmechu, urážkam, hrozbe väzenia a smrti. ... Keď sa zástupy falošných veriacich odlíšia od tých pravých, vtedy sa zjavia aj tí skrytí a so slávnostným *Hosana!* sa postavia pod Kristovu zástavu. Tí, čo boli bojazliví a sami sebe nedôverovali, otvorene sa teraz prihlásia ku Kristovi a k Jeho pravde. Najslabší a najváhavejší v cirkvi budú ako Dávid – ochotní odvážiť sa a konať. Čím hlbšia je noc pre Boží ľud, tým jasnejšie svietia hviezdy. Satan bude verných kruto prenasledovať, ale oni v mene Ježiša vyjdú ako slávni víťazi.“ (ST 81.82)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Zamyslite sa nad varovaním vo vyššie uvedenom citáte o tých, ktorí „krok za krokom podliehali svetským požiadavkám a prispôbovali sa svetským zvykom“. Čoho všetkého sa to môže týkať? Diskutujte o tom, ako by sa to mohlo vzťahovať nielen na jednotlivcov, ale aj na cirkev ako celok.
2. Boh hovorí: „Uctím si len tých, čo si uctia mňa.“ (1Sam 2,30) Akými spôsobmi uctieваме Boha? Je to isté ako „vzdať Mu slávu“ (Zj 14,7)? Prečo áno alebo prečo nie?
3. Ako môžeme konať podľa Pavlovej výzvy „s bážňou a chvením pracujte na svojej spásе“ (Fil 2,12) a zároveň sa nechytiť do pasce zákonníctva?

Týždeň od 1. do 7. februára

DÔVERA IBA V KRISTA (FIL 3,1–16)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Fil 3,1–16; Rim 2,25–29; Ján 9,1–39; Ef 1,4.10; 1Kor 9,24–27

ÚVODNÝ TEXT

¹⁰Aby som poznal jeho [Krista] a moc jeho zmŕtvychvstania i účasť na jeho utrpeniach. Beriem na seba podobu jeho smrti, ¹¹aby som tak dosiahol vzkriesenie z mŕtvych. (Fil 3,10.11)

Napriek tomu, že sme prijali spasenie len prostredníctvom viery, zostáva v nás čosi nedôverčivé. Naozaj nie sú skutky potrebné? Naozaj naše činy neprispievajú k našej spáse? Z nejakého dôvodu máme tendenciu spoliehať sa na svoje skutky, akoby mohli k našej spáse pridať niečo, na základe čoho by sme „konečne“ mali istotu spasenia. Pavol sa tejto téme venuje pomerne pozoruhodným spôsobom. V ráznej polemike vystupuje proti tým, ktorí trvajú na tom, že obriezka je pre spásu nevyhnutná.

Aby sa predišlo možnosti, že niektorí budú považovať svoje skutky, ako napríklad obriezku, za príspevok k svojej spáse, Pavol jasne vyjadruje, že spravodlivosť je Kristovým darom, ktorý prichádza z viery, nie zo zákona. Hoci obriezka dnes pre väčšinu kresťanov nepredstavuje žiadny problém, princíp zostáva. Samotná protestantská reformácia sa začala práve touto otázkou: úlohou viery a skutkov v skúsenosti Kristovho nasledovníka. Kristus je pre nás nakoniec všetkým, On je „pôvodca a završovateľ našej viery“ (Heb 12,2). Ak si správne stanovíme naše priority, budeme žiť s istotou Božej lásky a už teraz sa budeme tešiť zo zaslúbenia spásy, a „nespoliehať sa na telo“ (Fil 3,3).

OSNOVA LEKCIE

V šiestej lekcii, ktorá vychádza z pasáže Fil 3,1–16, sa budeme zaoberať kľúčovou témou ospravedlnenia z viery a nebezpečenstvom spoliehania sa na vlastné skutky. Uvidíme, prečo Pavol považoval svoje predchádzajúce úspechy za stratu a prečo je pre spasenie úplne zásadné dôverovať jedine Kristovi.

- Fil 3,1–3: Radosť v Pánovi a dôvera v Krista (nedeľa)
- Fil 3,4–6: Pavlovo hodnotenie jeho „vzorného“ života pred obrátením (pondelok)
- Jn 9,35–41: Ilustrácia – nebezpečenstvo „duchovnej slepoty“ (utorok)
- Fil 3,7–9: Ospravedlnenie z viery ako ten najväčší „zisk“ (streda)
- Fil 3,10–16: Najvyšší cieľ života – poznanie Krista a nový život (štvrtok)

„RADUJTE SA V PÁNOVI“

¹Napokon, bratia moji, radujte sa v Pánovi. Neunavuje ma písať vám o tom istom a vás to utvrdí. ²Dajte si pozor na psov, dajte si pozor na zlých pracovníkov, dajte si pozor na rozrezancov. ³Ved' my sme skutočne obrezaní, my, ktorí v Božom Duchu slúžime Bohu, chválime sa v Kristovi Ježišovi a nespoliehame sa na telo, hoci ja by som sa mohol spoliehať aj na telo. (Fil 3,1–3)

Aké pozitívne a negatívne poznámky Pavol uvádza v úvodnom texte (Fil 3,1–3)? Ako spolu súvisia? Ako opisuje veriacich?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol pokračuje veľmi pozitívne a takmer to znie, akoby svoj list končil. Ale nie je to tak. Vracia sa k jednej z hlavných tém tohto listu: radovať sa v Pánovi. A pre radosť prináša niekoľko dôvodov. Najdôležitejšie je, aby sme mali dôveru v Krista, nie v seba: „Chválime sa v Kristovi Ježišovi a nespoliehame sa na telo.“ (Fil 3,3) Kto z nás sa na vlastnej koži musel presvedčiť, že na „telo“ sa spoliehať neoplatí?

Také dôrazné trojnásobné varovanie („Dajte si pozor!“) ako vo Fil 3,2 sa nenačádza nikde inde v Písme. Filipania zrejme veľmi dobre vedeli, na akú hrozbu Pavol upozorňuje. Pravdepodobne nejde o tri samostatné problémy. Naopak, Pavlovo varovanie sa zrejme vzťahuje na skupinu falošných učiteľov, ktorých opisuje tromi rôznymi spôsobmi.

Zlých alebo bezbožných Izraelitov niekedy označovali ako „psy“ (Fil 3,2; porovnaj Ž 22,17; Iz 56,10; Mat 7,6; 2Pet 2,21.22). Na falošných učiteľov sa vzťahuje aj výstižná charakteristika „zlí pracovníci“. Označenie „rozrezanci“ (Fil 3,2; „okryptenci“ SSV; „obriezka“ Roh.) naznačuje, že podobne ako v Galácii a iných oblastiach, aj vo Filipách sa niektorí kresťania snažili vnútiť veriacim z pohanov obriezku. To však bolo v rozpore s rozhodnutím apoštolského koncilu (pozri Skutky 15).

Je pozoruhodné, že jedným z riešení duchovných problémov, vrátane šírenia falošných náuk, je výzva „radujte sa v Pánovi“ (Fil 3,1; porovnaj Fil 4,4).

Všetko, z čoho sa *radujeme*, nám prináša *radosť* (podobne ako v slovenčine, aj v gréčtine majú obe slová rovnaký základ: *chairó* a *chara*). Boh chce, aby sme boli radostní, a Jeho Slovo je akýmsi návodom na dosiahnutie skutočného šťastia a trvalej radosti. Patrí sem prijatie Božej milosti (Ž 31,8), vloženie našej dôvery v Hospodina (Ž 5,12), prijatie požehnaní spásy (Ž 9,15), prijatie Božieho zákona ako nášho spôsobu života (Ž 119,14) vrátane soboty (Iz 58,13.14), viera v Jeho slovo (Ž 119,162) a výchova detí k zbožnosti (Prísl 23,24.25).

- Do života každého z nás prichádzajú občas (alebo často) ťažkosti. Možno práve teraz prechádzaš komplikovaným obdobím. Napriek tomu, z čoho sa môžeš a mal by sa radovať? Čo ti v tom bráni?

APLIKÁCIA

PAVLOV ŽIVOT PRED OBRÁTENÍM

‘Ak si niekto iný myslí, že sa môže spoliehať na telo, tým skôr ja: ⁵na ôsmy deň som bol obrezaný, som z Izraelovho rodu, z Benjamínovho kmeňa, Hebrej z Hebrejov, pokiaľ ide o vzťah k Zákonu, farizej, ‘horlivý prenasledovateľ cirkvi a bol som bez úhony, čo sa týka spravodlivosti podľa Zákona. (Fil 3,4–6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pre veriacich ľudí je bežnou skúsenosťou premýšľať o svojom živote v kontexte obdobia pred prijatím Ježiša a obdobia po ňom. Podobne to opisuje Pavol vo Filipanom 3.

Keď hovoríme o tých, čo nie sú kresťania, ale snažia sa žiť cnostne, často povieme, že sú to „dobrí ľudia“. A aspoň podľa svetských štandardov mnohí nimi skutočne sú. V porovnaní s Božími štandardmi však nie je „dobrý“ nikto, dokonca ani kresťania.

Apoštol Pavol poukazuje v úvodnom texte (Fil 3,4–6) na mnohé skutočnosti vo svojom živote, na ktoré bol kedysi hrdý. Ktoré sú to? Ako by si opísal to „dobré“ v tvojom živote (kedysi alebo teraz)?

Pavol nepriamo poukazuje na rozdiel medzi veriacimi Židmi, ktorí šíria bludné učenie, a neobrezanými kresťanmi, čo sa v otázke svojho spasenia úplne spoliehajú na Krista a nevkladajú svoju dôveru do čisto ľudských skutkov, ako je napríklad obriezka (pozri Heb 6,1 a 9,14; porovnaj s Rim 2,25–29). Aj keď Pavlov pôvod a jeho život pred obrátením mohli na jeho židovských spoluveriacich pôsobiť priam impozantne, nič z toho nijako neprispelo k jeho spásu. V skutočnosti spaseniu dokonca bránili, pretože ho na istý čas zaslepili voči tomu najdôležitejšiemu – prijatiu Krista.

Pavol nebol len obrezaný – on bol obrezaný „na ôsmy deň“. Týmto spôsobom zdôrazňuje, že sa narodil ako Izraelita a patrí k ľudu zmluvy. Navyše pochádzal z kmeňa Benjamín, ktorého územie zahŕňalo niektoré z najdôležitejších miest Izraela. Pavol nielenže ovládal hebrejčinu, on bol žiakom rabína Gamaliela staršieho (Sk 22,3; 26,4.5) a ako farizej mal určite hlboké vedomosti o zákone a o tom, ako ho podľa tradície uplatňovať.

Pavol tak horlil pre zákon, že dokonca prenasledoval cirkev ako hrozbu pre židovský spôsob života, ktorý podľa neho zákon predpisoval. Je zaujímavé, že hoci na základe „spravodlivosti podľa Zákona“ bol Pavol „bez úhony“ (Fil 3,6), uvedomil si, že Zákon je v skutočnosti oveľa hlbší a náročnejší, než si dokázal predstaviť, a že bez Krista pred Zákom stojí ako odsúdený.

APLIKÁCIA

- Porovnaj Rim 7,7–12 s Mat 5,21.22.27.28. Akú kľúčovú skutočnosť zdôrazňujú Ježiš aj Pavol v súvislosti so zákonom? Prečo nie zákon, ale „viera v Krista“ (Fil 3,9) je jediným zdrojom spravodlivosti?

NA ČOM NAOZAJ ZÁLEŽÍ

³⁵Ježiš sa dopočul, že ho vyhodili. Vyhľadal ho a povedal mu: „Ty veríš v Syna človeka?“ ³⁶Ten mu odpovedal: „A kto je to, Pane, aby som v neho veril?“ ³⁷Ježiš mu povedal: „Už si ho videl; je to ten, čo sa s tebou rozpráva.“ ³⁸A on povedal: „Verím, Pane,“ a klaňal sa mu. ³⁹Tu Ježiš povedal: „Súdiť som prišiel na tento svet, aby tí, čo nevidia, videli, a tí, čo vidia, oslepli.“ ⁴⁰Počuli to farižeji, ktorí boli pri ňom, a povedali mu: „Vari sme aj my slepí?“ ⁴¹Ježiš im odpovedal: „Keby ste boli slepí, nemali by ste hriech. Vy však hovoríte: ‚Vidíme,‘ a tak váš hriech zostáva.“ (Ján 9,35–41)

Včera sme si pripomenuli, že skutočnosti, ktorými sa kedysi Pavol hrdil, boli v skutočnosti prekážkami pre jeho vieru. Zaslepili ho totiž a neuvedomoval si, ako veľmi potrebuje Krista. V tejto časti Pavol používa obchodný jazyk. Hovorí o zisku a strate, aby opísal svoju „duchovnú účtovnú knihu“ pred obrátením. Hoci si to neradi priznávame, aj my máme niečo ako „duchovnú účtovnú knihu“. Pavlove zisky a straty sa kedysi merali tradičnými zákonníckymi hodnotami tej doby, nie biblickými hodnotami, ako ich učil Ježiš.

Po Pavlovom obrátení vyzeralo jeho duchovné „účtovníctvo“ úplne odlišne. Stupnica hodnôt sa totiž dramaticky zmenila, z „meny zákonníctva“ na „menu nebies“.

„Ten, ktorý zostúpil z neba, môže právom hovoriť o nebi a správne predstavovať všetky náležitosti, ktoré tvoria *nebeskú menu*, na ktorú vpečatil svoj obraz a podpis. Pozná nebezpečenstvo, ktorému sú vystavení tí, ktorých prišiel pozdvihnúť z úpadku a povýšiť na miesto vedľa seba na tróne. Poukazuje na hrozbu, v ktorej sa nachádzajú, keď prejavujú náklonnosti k márnym a nebezpečným veciam. Snaží sa odvieť naše mysle od pozemského k nebeskému, aby sme nemrhali časom, talentom a príležitosťami na to, čo je úplnou márnosťou.“ (RH, 1. júla 1890)

Vo svete judaizmu prvého storočia bol Pavol rýchle vychádzajúcou hviezdou, až kým neoslepol pri pohľade na osláveného Ježiša na ceste do Damasku (Skutky 9). Až vtedy sa napravil jeho duchovný zrak a on mohol jasne vidieť pravdu o Ježišovi a spasení, ktoré priniesol.

Ján 9 rozpráva príbeh o inom mužovi, ktorý bol slepý a potom jasne uvidel Ježiša. Ježiš povedal, že „prišiel na tento svet, aby tí, čo nevidia, videli, a tí, čo vidia, oslepli“ (Ján 9,39). Ako môžeš tento princíp uplatniť vo svojom živote?

Čo by mohlo mať väčšiu hodnotu než večný život v nebi a na novej zemi? A predsa svetské hodnoty mnohým zatemňujú pohľad na túto skutočnosť. Existuje zásadný konflikt medzi tým, čo si cení tento svet (pozri Mat 13,22; Luk 4,5,6; 1Ján 2,16), a tým, čo si cení nebo – podobnosť s Kristom a zachránené duše.

- Svet nás môže zaslepiť voči duchovným pravdám a voči tomu, čo je skutočne dôležité. Čo nám môže pomôcť sústrediť náš pohľad na to, na čom skutočne záleží?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

KRISTOVA VIERA

⁷No to, čo mi bolo ziskom, som pre Krista pokladal za stratu. ⁸A vôbec, všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Pre neho som všetko ostatné stratil a pokladám to za odpad, aby som získal Krista ⁹a bol v ňom ako človek bez vlastnej spravodlivosti, ktorá je zo Zákona, ale aby som mal spravodlivosť skrze vieru v Krista, spravodlivosť z Boha, založenú na viere. (Fil 3,7–9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Nenechajme si ujsť to najdôležitejšie, čo sa Pavol snaží vyjadriť v uvedenom texte. Na ceste do Damasku zažil úžasnú premenu, keď vymenil svoj starý, na zákone založený život za prítomnosť samotného Krista – „aby som získal Krista a bol nájdený v ňom“ (Fil 3,8.9; Roh.).

Byť nájdený „v ňom“, teda v Kristovi, je zaujímavý výraz. Ako Pavol používa túto myšlienku na iných miestach (pozri Rim 1,17; Ef 1,7; 2Kor 5,21; Kol 2,3.9; Gal 2,20 a 3,26)?

Pavlova zmienka o tom, že je „v Kristovi“, je predmetom rozsiahlych diskusií. Nie je prekvapujúce, že najlepšie vysvetlenie pochádza od samotného Pavla, ktorý píše, že „podľa plánu, až sa naplní čas, [Otec] zjednotí v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi i na zemi“ (Ef 1,10). To bol Boží zámer od začiatku. A Pavol objasňuje, ako sa to deje: „Vy ste však z neho v Ježišovi Kristovi, ktorý sa nám stal múdrosťou od Boha, spravodlivosťou a posvätením i vykúpením.“ (1Kor 1,30)

Byť „v Kristovi“ zahŕňa všetko, čo sa týka plánu spasenia: od prebudenia nášho duchovného vnímania (múdrosť), cez ospravedlnenie vierou (spravodlivosť), prípravu na nebo (posvätenie) až po oslávenie pri druhom príchode (vykúpenie). Spása je Kristovo dielo od začiatku do konca – pre nás a v nás. Získaním Krista teda máme všetko, čo potrebujeme.

Ktoré dve skutočnosti Pavol porovnáva v úvodnom texte (Fil 3,9) a prečo je dôležité uvedomovať si tento kontrast?

Pavol si uvedomil, že mať „vlastnú spravodlivosť“ nie je skutočná spravodlivosť, pretože zákon nemôže dať život (pozri Gal 3,21.22). Život nám môže dať len Kristus prostredníctvom viery. A nejde len tak o hocikakú vieru. Veď aj diabli veria a trasú sa (Jak 2,19). Jediná spásna viera je „viera Kristova“. Iba Jeho viera naplno poslúchala a môže poslúchať. (Grécke slovo pre vieru, *pistis*, znamená aj vernosť.) Takže, ak sme v Kristovi a On žije v nás (Gal 2,20), potom žijeme Jeho vierou prostredníctvom našej viery v Neho.

APLIKÁCIA

- **Pavol sa vzdal všetkého, aby bol v Kristovi – nespoliehal sa na vlastnú spravodlivosť, ale na vieru a vernosť Ježiša. V ktorej konkrétnej oblasti svojho života potrebuješ vymeniť vlastnú snahu za Jeho prítomnosť a moc?**

LEN JEDNO – POZNAŤ KRISTA

¹⁰Aby som poznal jeho a moc jeho zmŕtvychvstania i účasť na jeho utrpeniach. Beriem na seba podobu jeho smrti, ¹¹aby som tak dosiahol vzkriesenie z mŕtvych. ¹²Nie že by som to všetko bol už dosiahol a bol už dokonalý, ale bežím, aby som to získal, pretože si ma získal aj Kristus Ježiš. ¹³Bratia, ja si nenamýšľam, že som to už získal, ale len jedno robím: zabúdam na to, čo je za mnou, a usilujem sa o to, čo je predo mnou. ¹⁴Bežím k cieľu pre cenu nebeského Božieho povolania v Kristovi Ježišovi. ¹⁵A tak všetci dokonali majme takéto zmýšľanie! A ak o niečom zmýšľate inak, aj to vám Boh zjaví. ¹⁶Ale k čomu sme dospeli, toho sa držíme. (Fil 3,10–16)

Ktoré dôležité myšlienky predstavuje Pavol v úvodnom texte (Fil 3,10–16)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Nie je nič dôležitejšie ako *poznať* Krista. To je jediná záruka, že On pozná nás a vyzná nás pred Otcom (pozri Mat 7,21–23 a 10,32.33). Ako Ho môžeme poznať? Prostredníctvom Jeho písaného Slova – čítaním a životom podľa neho. Krista nemôžeme poznať tvárou v tvár tak, ako Ho poznali učeníci. Je však zaujímavé, že napriek tomuto poznaniu stále nechápali Jeho slová. Práve preto potrebujeme Svätého Ducha, aby nás viedol (pozri Ján 16,13). Čím viac Krista poznáme, tým bližšie sme k Nemu, pretože zažívame „moc Jeho zmŕtvychvstania“ (Fil 3,10), ktoré nás pozdvihuje k „novote života“ (Rim 6,4).

Ďalším spôsobom, ako sa približujeme k Ježišovi, je naša „účasť na jeho utrpeniach“ (Fil 3,10). Každá skúška, ktorej čelíme, každá bolestivá skúsenosť, ktorú prežívame, nám pomáhajú lepšie poznať a vážiť si to, čo Ježiš pre nás podstúpil. Len tak môžeme jasnejšie chápať Krista a Jeho vôľu.

A napokon, k Ježišovi sa približujeme, keď svoj život smerujeme „k cieľu“ (Fil 3,14). Čo je tým „cieľom“? Ide o preklad slova, ktoré sa v Novej zmluve nachádza iba na tomto mieste (*skopos*). Vztahuje sa na cieľovú čiaru pretekov a cenu udelenú víťazovi. Pre Pavla je to „cena nebeského Božieho povolania v Kristovi Ježišovi“ (Fil 3,14). Tak ako Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním vystúpil do neba, Boh nás pozýva, aby sme prijali tú istú nebeskú odmenu – večný život.

Je zrejmé, že sme to ešte nedosiahli. Úplnú, konečnú dokonalosť nedosiahneme, kým naše „ponížené telo“ nebude pretvorené, „aby sa stalo podobným jeho oslávenému telu“ (Fil 3,21). Ale tým, že Krista poznáme a každý deň pozývame Jeho prítomnosť do našich životov, napredujeme k cieľu byť ako Ježiš vo všetkom, čo je teraz možné. Na toto „jedno“ sa Pavol zameral a o to sa usiluje. Rovnako ako pri behu na pretekoch (pozri 1Kor 9,24–27), nevenujeme pozornosť tomu, kde sme boli alebo kto nás sleduje. Naše jediné zameranie je na to, čo je pred nami – na nebeskú odmenu, ktorá je pre nás pripravená. Ide o živý obraz: bežec sa úplne sústreďuje na cieľ, napína každý sval a nakláňa sa dopredu, aby dosiahol cieľovú čiaru.

- Prečo je v našom kráčaní s Kristom dôležité neobzerať sa neustále späť – aspoň nie na naše hriechy a zlyhania? Prečo je dôležité hľadiť dopredu na to, čo nám bolo práve teraz v Kristovi prisľúbené?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Ten, kto chce získať pevnú, vy rovnanú povahu a stať sa ozajstným kresťanom, musí všetko zveriť Kristovi a všetko robiť pre Krista, pretože Vykupiteľ nemôže prijať polovičatú službu. Denne sa učí chápať význam sebaodovzdanosti. Skúma Božie slovo, poznáva jeho význam a poslúcha jeho príkazy. Len takto môže dosiahnuť úroveň kresťanskej dokonalosti. Boh s ním dennodenne spolupracuje, zdokonaľuje jeho povahu, aby v konečnej skúške obstál. A veriaci kresťan sa deň čo deň stáva pre ľudí i anjelov názorným príkladom toho, čo môže v záujme padlého ľudstva vykonať evanjelium.“ (AA 483; PN 278)

„Tí, čo očakávajú Ženicha, majú ľuďom povedať: *Hľa, váš Boh!* Posledné lúče milostivého svetla, posledné posolstvo milosti, ktoré treba oznámiť svetu, v tom sa zjavuje Boží láskyplný charakter. Božie deti majú zjavovať slávu nebeského Otca a dosvedčiť svojím životom a povahou, čo pre nich vykonala Božia milosť. Svetlo Slnka spravodlivosti, ktorým je Kristus, sa má prejavovať v dobrých skutkoch, v slovách pravdy a v posvätenom konaní.“ (COL 415.416; KP 335)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Zamyslite sa viac nad otázkou radosti v Pánovi. Všimnite si, že Pavol nehovorí, aby sme sa radovali zo svojich skúšok (hoci aj to je biblické), ale v Kristovi. Prečo je dôležité mať vždy pred očami Pána, Jeho dobrotu, Jeho moc, Jeho lásku a Jeho spásu? Ako vám to môže prospieť uprostred prichádzajúcich životných skúšok?
2. Všimnite si, ako vyššie uvedené citáty opisujú úlohu milosti pri konaní našich „dobrých skutkov“. Prečo je táto funkcia milosti taká dôležitá, keď očakávame skorý príchod Krista? Otázka znie: Hoci nie sme spasení dobrými skutkami, sme skutočne spasení, ak ich nemáme?
3. Zamyslite sa nad myšlienkou nedôvery v telo. Čo to znamená? Prečo by sme mu nemali dôverovať? Nie je naše telo darom od Boha?

OBČIANSTVO V NEBESIACH

(Fil 3,17–4,23)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Fil 3,17–4,23; 1Kor 15,42–44; Ján 14,27; Ž 119,165; Jób 1,21; 1Tim 6,7

ÚVODNÝ TEXT

Pre nič nebudte ustarostení, ale vo všetkom s vďakou predkladajte Bohu svoje žiadosti vo svojich modlitbách a prosbách. (Fil 4,6)

Tento týždeň uzavrieme naše štúdium Listu Filipanom. Sústredíme sa najmä na cenné ponaučenia a zásady pre každodenný život. Zdá sa, že mnohé z vysokých morálnych hodnôt, ktorými sa riadil apoštol Pavol, nachádzame práve v záverečných veršoch listu. Podobne ako sa Ježišovo učenie zameriava na vnútorného človeka, aj Pavol sa s nami delí o tajomstvá radostného kresťanského života.

Okolnosti a udalosti v našom živote sa až bolestivo často nevyvíjajú tak, ako by sme si predstavovali. Napriek tomu nemusíme prežívať obavy, úzkosť ani sklúčenosť. Existujú totiž zásady, ktoré nám pomôžu nájsť vnútornú silu čeliť aj náročným výzvam života. Vďaka tomu môžeme prežívať trvalý pokoj, ktorý nám môže dať iba Boh. Prítomnosť a budúcnosť sú v Jeho rukách a On nám poskytne všetko, čo potrebujeme.

A čo je najdôležitejšie, nemusíme vkladať svoje nádeje do pozemských vlád, ktoré nás pravidelne klamú. Ako kresťania sme občanmi Božieho nebeského kráľovstva. A s týmto občianstvom prichádzajú aj úžasné privilégia. A tiež zodpovednosti.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa naposledy pozrieme do Listu Filipanom (Fil 3,17 – 4,23). Na záver svojho listu sa apoštol Pavol zameriava na čisto praktickú aplikáciu toho, o čom doteraz hovoril. Budeme tak môcť preskúmať jeho poslanstvo o tom, ako môžeme prežívať trvalý Boží pokoj a už dnes žiť na zemi ako občania Božieho kráľovstva.

- Fil 3,17–19: Dobré vzory v živote veriacich (nedeľa)
- Fil 3,20.21: Život s nádejou na vzkriesenie (pondelok)
- Fil 4,4–7: Život naplnený pokojom a radosťou (utorok)
- Fil 4,8.9: Život s novými hodnotami (streda)
- Fil 4,10–13.19: Spokojný život s dôverou v Božie zaopatrenie (štvrtok)

VZORY

¹⁷Spoločne ma napodobňujte, bratia, a všimajte si tých, čo žijú tak, ako máte príklad v nás. ¹⁸Lebo mnohí, o ktorých som vám často hovoril a teraz aj s plačom hovorím, žijú ako nepriatelia Kristovho kríža. ¹⁹Ich koniec je záhuba, ich bohom je brucho, slávou hanba, lebo myslia iba na to, čo je pozemské. (Fil 3,17–19)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Každý z nás vníma okolo seba ľudí, ktorých obdivuje a chcel by sa im aspoň v niečom podobat. Pre deti je mimoriadne dôležité, aby mali dobré vzory. V ideálnom prípade sú to ich rodičia. Ako deti rastú a dospievajú, nachádzajú si ďalšie vzory. Niektoré súvisia s kariérou, ktorú si zvolili, alebo sa inšpirovali prečítanými životopismi. Môžu sa tiež dozvedieť, ako sa rôzne biblické postavy vyrovnávali s výzvami, a porovnať ich s vlastnými životnými skúsenosťami.

Žiaľ, dnešné sociálne (aj iné) médiá sú preplnené zlými vzormi. Sme pod neustálou palbou rôznych clickbaitov (upútavok). O našu pozornosť sa uchádzajú príbehy, ktoré podrobne opisujú pikantné problémy a chaotické životy celebrit. Pavlovi čitatelia vo Filipách, hoci samozrejme nemali k dispozícii internet, čelili podobným výzvam.

Faktom je, že svet, v ktorom Pavol žil, bol nesmierne skazený, nemravný a zlý, rovnako ako ten náš dnes. Vždy bolo – a kým nepríde koniec, tak aj bude – veľmi veľa zla. Otázka pre nás znie: Ako na to zareagujeme?

Ako Pavol v úvodnom texte (Fil 3,17–19) opisuje dobré a zlé vzory? Ako ich môžeme od seba odlišiť?

Nesmieme prehliadnuť Pavlovu lásku k tým, s ktorými nesúhlasí – plače nad nimi! Všimnime si tiež, že ich nenazýva svojimi nepriateľmi, ale „nepriateľmi Kristovho kríža“ (Fil 3,18). Pavol si uvedomoval, že ide naozaj o veľa. Veď spor bol o to, ako kríž búra bariéry a stavia nás všetkých na rovnakú úroveň, ako hriešnikov, ktorí potrebujú Spasiteľa (pozri Ef 2,11–14).

Nezabudnime ani na to, ako Pavol nabáda Filipanov, aby sa zameriavali na dobré príklady, nie na zlé. Svoju pozornosť mali upírať na tých, čo sa nechali inšpirovať práve životom Pavla a jeho spolupracovníkov. Je zaujímavé, že Pavol používa podobné slová aj vtedy, keď varuje Rimanov, aby „sa mali na pozore pred tými, ktorí vyvolávajú rozbroje a pohoršenia v rozpore s učením, ktoré ste sa naučili. Odvráťte sa od nich.“ (Rim 16,17) Zvodcov v Ríme charakterizuje ako tých, čo „neslúžia Kristovi, nášmu Pánovi, ale svojmu bruchu a svojimi krásnymi a lichotivými rečami zvädzajú srdcia dôverčivých ľudí“ (Rim 16,18).

APLIKÁCIA ■ Samozrejme, Ježiš je jediným dokonalým vzorom. V dejinách žilo (a aj v súčasnosti žije) mnoho ľudí, ktorí – aspoň v určitých oblastiach – môžu byť nasledovaniahodnými vzormi. Kto je твоjim vzorom? Akým vzorom si pre svoje okolie ty?

„STOJTE PEVNE V PÁNOVI“

²⁰Ale naša vlasť je v nebesiach, odkiaľ očakávame aj Spasiteľa, Pána Ježiša Krista. ²¹On mocou, ktorou si všetko môže podmaniť, pretvorí naše ponížené telo, aby sa stalo podobným jeho oslávenému telu. (Fil 3,20.21)

Ako Pavol v úvodnom texte (Fil 3,20.21) charakterizuje „vlasť“ („občianstvo“ Roh.) kresťanov?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Na rozdiel od nepriateľov kríža, ktorí „myslia iba na to, čo je pozemské“, a nemajú väčšieho boha ako svoje brucho (Fil 3,19), „vlasť“ kresťanov je v nebesiach a naším vládcom je sám Ježiš Kristus. Aby zdôraznil túto myšlienku, Pavol hovorí, že naše „ponížené telo“ podlieha chorobám, úpadku a smrti, a preto ho napokon Kristus premení svojou mocou, „aby sa stalo podobným jeho oslávenému telu“ (Fil 3,21).

Ako nasledujúce pasáže opisujú oslávený stav?

Jób 19,25–27

Luk 24,39

1Kor 15,42–44

1Kor 15,50–54

Kol 3,4

Úplne nakoniec bude prostredníctvom Ježiša zničená smrť, „posledný nepriateľ“ (1Kor 15,26). A to je naša najväčšia nádej, najväčšie zaslúbenie, ktoré sme dostali v Ježišovi – nielen koniec smrti, ale úplne nové telo, dokonca „oslávené telo“ (Fil 3,21).

V knihe o tom, ako nájsť „spasenie“ bez Boha, ktorá dosť pochabo tvrdila, že prekonanie strachu zo smrti je vlastne „spasenie“, autor Luc Ferry pripúšťa, že kresťanstvo „nám umožňuje nielen prekonať strach zo smrti, ale aj poraziť samotnú smrť. A tým, že tak robí z hľadiska individuálnej identity, a nie anonymity alebo abstrakcie, sa zdá byť jedinou verziou, ktorá ponúka skutočne definitívne víťazstvo osobnej nesmrteľnosti nad našim stavom smrteľníkov.“ (FERRY, Luc. *A Brief History of Thought*. New York: HarperCollins, 2011, Kindle edition, s. 90) To je na ateistu celkom dôležité konštatovanie, nie?

Pre Pavla teda naša nebeská vlasť zahŕňa zaslúbenie vzkriesenia a večného života v úplne novej existencii, ktorú si teraz sotva dokážeme predstaviť.

- Prečo je zaslúbenie večného života také dôležité pre všetko, v čo veríme? Čo také by nám tento svet mohol ponúknuť, aby to stálo za to, aby sme sa vzdali toho, čo nám ponúka Kristus?

APLIKÁCIA

„USTAVIČNE SA RADUJTE V PÁNOVI“

⁴Ustavične sa radujte v Pánovi. Opakujem: Radujte sa! ⁵Vaša miernosť nech je známa všetkým ľuďom. Pán je blízko! ⁶Pre nič nebudte ustarostení, ale vo všetkom s vdakou predkladajte Bohu svoje žiadosti vo svojich modlitbách a prosbách. ⁷A pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi. (Fil 4,4–7)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako môžeme podľa úvodného textu (Fil 4,4–7) prežívať „pokoj Boží“?

Po opätovnej zmienke o potrebe jednoty (Fil 4,1–3) Pavol prechádza k ďalšej téme: radovaniu sa v Pánovi (Fil 4,4–7).

Až príliš často sa znepokojujeme pre niečo, čo sa napokon vôbec nestane alebo prejde rovnako rýchlo, ako sa objavilo. Ježiš opakovane zdôrazňoval, že nemáme byť „ustarostení“ (pozri Mat 6,25–34; 10,19) a Peter nám pripomína, že všetky svoje starosti a úzkosti môžeme zložiť na Pána, „lebo on sa o vás stará“ (1Pet 5,7). Neustále rastúce problémy na celom svete by nás mali viesť k čoraz väčšej nádeji, že Pánov príchod je naozaj blízko (porovnaj Mat 24,33; Luk 21,28; Jak 5,8).

Prostriedkom proti každej úzkosti a každému trápeniu je modlitba viery (Fil 4,6.7). Písmo ukazuje, že máme veriť a konať tak, akoby naša modlitba bola vypočutá ešte predtým, ako uvidíme jej naplnenie. Máme sa totiž modliť „s vdakou“ (Fil 4,6). K modlitbám Pavol pridáva aj slovo „prosba“ (grécky: *deésis*), ktoré signalizuje vyhrotený čas a stav naliehavosti (pozri napríklad Luk 1,13; Fil 1,19; 1Tim 5,5; Jak 5,16). Hoci naše modlitby sú stále len „prosbami“, môžeme mať istotu, že naše prosby boli prijaté, pokiaľ prosíme „podľa jeho vôle“ (1Ján 5,14). Potom môžeme odpočívať a prežívať pokoj s istotou, že všetky naše prosby sú v Božích rukách.

Ako nasledujúce pasáže rozširujú tvoje pochopenie podstaty Božieho pokoja? Ž 29,11; Iz 9,6; Luk 2,14; Ján 14,27; 1Kor. 14,33

Boží pokoj je niečo, čo svet nikdy nemôže dať, pretože Boží pokoj pochádza z istoty, že máme dar večného života prostredníctvom Ježiša, nášho Spasiteľa (Rim 5,1; 6,23). Tento pokoj ovplyvňuje každý aspekt života a „prevyšuje každý rozum“ (Fil 4,7). Nedá sa teda pochopiť uvažovaním, myslou, ako na to poukazuje použité grécke slovo *nús* („mysel“, „rozum“).

APLIKÁCIA ■ Ako by si niekomu vysvetlil, čo znamená prežívať „pokoj Boží“?

MYSEĽ UPRENÁ NA...

⁸Napokon, bratia, upriamte svoju myseľ na všetko, čo je pravdivé, čestné, spravodlivé, čisté, láskyhodné a úctyhodné, to, čo je cnostné a chvályhodné. ⁹Robte to, čo ste sa naučili, čo ste prijali, počuli a videli na mne. A Boh pokoja bude s vami. (Fil 4,8,9)

Pokoje, „ktorý prevyšuje každý rozum“, podľa Pavla „uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi“ (Fil 4,7). Náš vnútorný život potrebuje ochranu. Je zaujímavé, že Fil 4,7 používa v súvislosti s Božím pokojom vojenskú metaforu. Grécke sloveso (*frureó*) sa používa na opis posádky vojakov strážiach mesto pred útokom (2Kor 11,32; porovnaj Sk 9,24).

Ďalším veľmi dôležitým aspektom vnútorného pokoja je život v súlade s Božou vôľou. „Tí, čo milujú tvoj zákon, majú hojnosť pokoja, nemajú sa o čo potknúť.“ (Ž 119,165)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Na aké konkrétne konanie Pavol vyzýva v úvodných veršoch (Fil 4,8,9)?

Pavol uvádza Fil 4,8 slovom „napokon“ a zoznamom šiestich cností („čo je pravdivé, čestné, spravodlivé, čisté, láskyhodné a úctyhodné“), po ktorých nasleduje vyjadrenie ich podstaty („cnostné a chvályhodné“) a povzbudenie napodobňovať Pavlov príklad. Táto záverečná výzva dobre zapadá do grécko-rímskeho prostredia Filíp, v ktorom sa dával dôraz práve na cnosti a vzory. Je však zaujímavé, že Pavol sa zameriava na biblické cnosti. Vynecháva totiž štyri hlavné grécke cnosti (rozvážnosť, spravodlivosť, zdržanlivosť a odvaha).

Pravda (pravdivosť) – nie náhodou sa zoznam začína základnou biblickou cnosťou. Pravdu zdôrazňuje nielen Ježiš (veď napokon, On sám je „pravda“; Ján 14,6; pozri aj Luk 4,25; Ján 8,45.46; 16,7), ale aj celá Nová zmluva (pozri napríklad Sk 26,25; Rim 1,18; 1Kor 13,6; 2Kor 4,2; Ef 4,15; 1Tim 3,15; Jak 1,18; 1Pet 1,22; 1Ján 2,21).

Čestnosť – grécke slovo označuje osobnú cnosť (porovnaj jeho ďalšie použitia v 1Tim 3,8.11 a Tít 2,2).

Spravodlivosť – táto cnosť je definovaná Božím spravodlivým charakterom (porovnaj Fil 1,7).

Čistota – ide o mravnú čistotu, teda spôsob myslenia a konania plynúceho z Božej ospravedlňujúcej spravodlivosti prijatej vierou (pozri 1Ján 3,3).

Láskyhodnosť – (*prosilés*) všetko, čo vedie k láske a povznáša, vrátane estetickej krásy, ktorú možno vidieť v Božom stvorení.

Úctyhodnosť – všetko, čo má dobrú povesť.

Aby sa niekto z predchádzajúcich cností nepripisoval nesprávny, pohanský význam, Pavol ich opisuje ako všetko „cnostné a chvályhodné“ (Fil 4,8). Práve v tomto zmysle máme uvažovať o nebeských cnostiach. Potom, aby odstránil všetky pochybnosti a možné nedorozumenia, Pavol čitateľov vyzýva, aby konali podľa toho, čo sa naučili, prijali, počuli a videli na jeho vlastnom príklade (Fil 4,9).

- Aké myšlienky najčastejšie naplňujú tvoju myseľ? Ako by sa mohol zmeniť spôsob tvojho prežívania „pokoja Božieho“, keby si sa sústredil na to, čo je „pravdivé, čestné, spravodlivé, čisté, láskyhodné a úctyhodné“?

APLIKÁCIA

KLÚČE K SPOKOJNOSTI

¹⁰Veľmi som sa zaradoval v Pánovi, že sa už zasa raz rozvinula vaša starostlivosť o mňa. Pravda, aj predtým ste na to mysleli, ale nemali ste príležitosť. ¹¹Nehovorím to preto, že by som mal nedostatok. Lebo ja som sa naučil vystačiť s tým, čo mám. ¹²Viem sa aj uskromniť a viem žiť i v hojnosti. Vo všetkom a do všetkého som zasvätený: byť sýty aj hladovať, mať hojnosť aj trieť núdzu. ¹³Všetko môžem v Kristovi, ktorý ma posilňuje. ... ¹⁹Môj Boh vám splní každú vašu potrebu podľa svojho bohatstva v sláve skrze Krista Ježiša. (Fil 4,10–13.19)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo je podľa Pavla kľúčové pre prežívanie spokojného a šťastného života (Fil 4,10–13.19)?

Keď nastane hraničná situácia (hlad, choroba, zranenie alebo strata), človek začne premýšľať o veciach, na ktorých skutočne záleží, a zaoberať sa požehnaniami, ktoré sa zvyčajne berú ako samozrejmosť. Keď „trieme núdzu“ (Fil 4,12), vtedy sa naplno prejaví hodnota viery.

Naopak, keď máme „hojnosť“, mali by sme si vždy uvedomovať, že o ňu môžeme veľmi rýchlo prísť (pozri Prísl 23,5). Ako nám pripomínajú Jób aj Pavol, nič sme si na svet nepriniesli, keď sme sa narodili, a nič si so sebou nevezmeme ani do hrobu (Jób 1,21; 1Tim 6,7).

Všimnime si nasledujúce biblické zaslúbenia:

„Hospodin je môj pastier, nič mi nechýba.“ (Ž 23,1)

„Váš nebeský Otec predsa vie, že to všetko potrebujete.“ (Mat 6,32)

„Naňho zložte všetky svoje starosti, lebo on sa o vás stará.“ (1Pet 5,7)

„Môj Boh vám splní každú vašu potrebu podľa svojho bohatstva v sláve skrze Krista Ježiša.“ (Fil 4,19)

A najúžasnejšie zo všetkých: „Všetko môžem v Kristovi, ktorý ma posilňuje.“ (Fil 4,13) Možno nikto z nás nedokáže úplne pochopiť, čo znamená ono „všetko“. Určite, ako pri každej žiadosti o Božiu pomoc a silu, musíme prosiť podľa Jeho vôle. Mnohokrát však zabúdame prosiť o veci, o ktorých vieme, že sú v súlade s Jeho vôľou. Preto Jakub vo svojom liste pripomína: „Nič nemáte, lebo neprosíte.“ (Jak 4,2)

Tu je niekoľko vecí, o ktoré môžeme s dôverou žiadať, pretože vieme, že sú v súlade s Božou vôľou:

- Spása pre milovaného človeka alebo priateľa (1Tim 2,3.4)
- Odvaha zdieľať našu vieru (Zj 22,17)
- Odpustenie, keď vyznáme a opustíme hriech (1Ján 1,9)
- Sila poslúchať Božie prikázania (Heb 13,20.21)
- Láska k tým, ktorí nás nenávidia a zle s nami zaobchádzajú (Mat 5,44)
- Múdrosť pre náročné situácie (Jak 1,5)
- Pochopenie pravdy v Božom slove (Ján 8,32)

APLIKÁCIA

- Ako sa vyrovnávaš s tým, že hoci si sa modlil za určité skutočnosti, tie nenastali, alebo sa už ani neuskutočnia?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Len tí, ktorí sú ochotní stále prijímať novú milosť, budú mať do statok sily nielen pre každodennú vlastnú potrebu, ale aj na to, aby ju mohli úspešne použiť v službe bližným. Nečakajú na nejaký príhodný čas, keď ich mimoriadny dar duchovnej moci zázračne uschopní získať ľudí, ale denne sa odovzdávajú Bohu, aby ich použil ako nástroj pri uskutočňovaní svojich zámerov. Denne zužitkúvajú príležitosti slúžiť, ktoré sa im naskytnú v najbližšom okolí. Denne svedčia o Majstrovi, nech je to kdekoľvek, či v malom prostredí vlastnej rodiny, alebo pri verejnej činnosti. Posvätený pracovník nachádza veľkú útechu v tom, že Kristus za svojho pozemského života denno-denne prosil svojho Otca o nový dar potrebnej milosti. Po takom spoločenstve s Bohom mohol posilňovať a žehnať iných. ... Každý pracovník, ktorý nasleduje Kristov príklad, bude pripravený prijať a použiť moc, ktorú Boh slúbil svojej cirkvi, aby úroda zeme dozrela pre žatvu.“ (AA 56; PN 32)

„Boh pozná naše potreby a stará sa o ne. Hospodin má pre svoje deti pokladnicu zásob a môže im dať, čo potrebujú, nech sa deje čokoľvek. Prečo mu teda nedôverujeme? On dal svojim deťom vzácne zaslúbenia pod podmienkou vernej poslušnosti Jeho prikázaniam. Niet bremena, ktoré by nemohol odstrániť, žiadnej temnoty, ktorú by nemohol rozptýliť, žiadnej slabosti, ktorú by nemohol premeniť na moc, žiadnych obáv, ktoré by nemohol upokojiť, žiadnej vhodnej túžby, ktorú by nemohol viesť a ospravedlniť. Nemáme sa pozerieť na seba. Čím viac sa zaoberáme vlastnými nedokonalosťami, tým menej sily budeme mať na ich prekonanie.“ (TMK 224)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Spomeňte si na niektoré z vašich najjasnejších príkladov vypočutej modlitby. Ako vám pomohli zažiť „pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum“? A čo tie modlitby, ktoré neboli vypočuté? Ako môžete aj napriek tomu zažiť zaslúbený pokoj?
2. Pokúste sa v kontexte Fil 4,8 uvažovať nad tým, čo naplňuje vaše myšlienky? Ako spôsob vášho uvažovania posilňuje vašu vieru a vaše krácanie s Bohom?
3. Diskutujte o poslednom citáte (TMK 224). Aké sú dôsledky výroku „Čím viac sa zaoberáme vlastnými nedokonalosťami, tým menej sily budeme mať na ich prekonanie“? Čo je teda kľúčom k prekonaniu našich nedokonalostí?

Týždeň od 15. do 21. februára

KRISTOVA ZVRCHOVANOSŤ

(Kol 1,13–19)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 1,26.27; Kol 1,13–19; Ján 1,1–3; Ef 1,22; 1Kor 12,12–27; 1Kor 4,9; Rim 6,3.4

ÚVODNÝ TEXT

¹⁵On [Kristus] je obraz neviditeľného Boha, prvorodený všetkého tvorstva. ¹⁶Ved' v ňom bolo stvorené všetko na nebi i na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny i panstvá, kniežatstvá a mocnosti, všetko je stvorené skrze neho a pre neho. ¹⁷A on je pred všetkým a všetko pretrváva v ňom. (Kol 1,15–17)

Tento týždeň budeme pokračovať v uvažovaní o témach Listu Kolosanom (pozri 1. a 2. lekcii). V 2. lekcii (časť na štvrtok) sme videli, ako sa Pavol modlí za veriacich v Kolosách a prosí ich, aby žili spôsobom, ktorý sa páči Bohu (Kol 1,9–12). Vo veršoch 12 a 13 stavia do protikladu dve ríše: kráľovstvo svetla a kráľovstvo tmy. My máme „účasť na údele svätých v svetle“ (Kol 1,12), pretože Kristus nás „vytrhol z moci tmy“ (Kol 1,13). Boh Otec urobil všetko preto, aby sme mali účasť na večnom dedičstve ríše svetla. Nielenže nás „vytrhol z moci tmy“, On nás aj „preniesol... do kráľovstva svojho milovaného Syna, v ktorom máme vykúpenie a odpustenie hriechov“ (Kol 1,13.14).

Inými slovami, v osobe Ježiša, ktorý je zároveň Bohom, našim Stvoriteľom, máme vykúpenie. On za nás vykonal naše vykúpenie a vierou v Neho sme boli prenesení z ríše temnoty do kráľovstva Jeho milovaného Syna.

Tento týždeň sa pozrieme na jedno z najkomplexnejších a najvznešenejších vyhlásení o Ježišovi v Novej zmluve. Čo znamená, že Ježiš je „obraz neviditeľného Boha“ a zároveň je „prvorodený všetkého tvorstva“ (Kol 1,15)?

OSNOVA LEKCIE

Od tejto lekcie sa naša pozornosť zameria špecificky na Pavlov List Kolosanom. Tento týždeň sa budeme venovať jednému z najvznešenejších textov o Ježišovi Kristovi v Novej zmluve, ktorý nachádzame v Kol 1,13–19. Preskúmame, čo znamená, že Ježiš je obrazom neviditeľného Boha, Stvoriteľom a hlavou cirkvi.

- Kol 1,15: Kristus ako dokonalý obraz neviditeľného Boha (nedeľa)
- Kol 1,15–17: Kristus ako „prvorodený všetkého tvorstva“ a pôvodca všetkého (pondelok)
- Kol 1,18: Kristus ako hlava cirkvi, ktorá je Jeho telom (utorok)
- Kol 1,18: Kristus ako „počiatok“ a „prvorodený z mŕtvych“ (streda)
- Kol 1,19.20: Zmierenie všetkého vďaka Kristovej obeti (štvrtok)

OBRAZ NEVIDITEĽNÉHO BOHA

On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený všetkého tvorstva. (Kol 1,15)

¹Na počiatku bolo Slovo, to Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. ²Ono bolo na počiatku u Boha. ... ¹⁴To Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami a my sme videli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodený Syn, plný milosti a pravdy. ... ¹⁸Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodený Boží, ktorý je v lone Otca, nám ho zjavil. (Ján 1,1.2.14.18)

Kto videl mňa, videl aj Otca. (Ján 14,9)

Keď sa pozrieme do zrkadla alebo na fotografiu, vidíme svoj vlastný obraz. Je to však obraz plochý, dvojrozmerný. V niektorých ohľadoch socha poskytuje jasnejšiu predstavu, no stále zaostáva za živou, dýchajúcou realitou. Biblický koncept obrazu, hoci sa niekedy odvoláva na tieto menej výstižné zobrazenia, naznačuje niečo oveľa hlbšie.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pokús sa zhrnúť rôzne významy slova „obraz“ v týchto veršoch. Ako sa môžu líšiť od opisu Ježiša ako obrazu Boha? 1Moj 1,26.27; 1Moj 5,3; 1Kor 15,49; 2Kor 3,18; Heb 10,1

Ľudské bytosti boli stvorené tak, aby sa čo najviac podobali Bohu – fyzicky, duchovne, vzťahovo a funkčne. Napriek tomu zrkadlia Boží obraz iba v niektorých aspektoch. Hriech totiž poškodil Boží obraz v nás. Ježiš nám však umožňuje „vidieť“ neviditeľného Boha. Ježiš povedal: „Kto videl mňa, videl aj Otca.“ (Ján 14,9) On je nielen „odblesk jeho [Božej] slávy“, ale aj „obrazom jeho podstaty“ (Heb 1,3; doslova „vyjadrením podstaty“). On je Božia myšlienka, ktorá sa stala počuteľnou, a Boží charakter, ktorý sa stal viditeľným.

Prečítaj si Mat 11,27 a Ján 1,1.2.14.18. Prečo má Ježiš jedinečnú schopnosť zjaviť Otca?

Všimnime si aj iné spôsoby, akými Ježiš opísal svoj vzťah k Bohu Otcovi: „Môj Otec pracuje doteraz, aj ja pracujem.“ (Ján 5,17) „Ja a Otec sme jedno.“ (Ján 10,30) „Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa.“ (Ján 14,9) Dôležitá je aj skutočnosť, že Ježiš o sebe hovoril v absolútnom zmysle slova pomocou Božieho mena: „JA SOM“ (pozri 2Moj 3,14): „Ja som chlieb života.“ (Ján 6,35) „Ja som svetlo sveta.“ (Ján 8,12) „Ja som dobrý pastier.“ (Ján 10,11.14) „Ja som vzkriesenie a život.“ (Ján 11,25) „Ja som v Otcovi a Otec je vo mne.“ (Ján 14,11) „Skôr ako bol Abrahám, Ja som!“ (Ján 8,58)

- **Ak by Ježiš bol niekým iným ako samotným Bohom, čo by to znamenalo, okrem toho, že Otec poslal nejakú stvorenú bytosť, aby za nás zomrela? Prečo sa to tak radikálne a zásadne líši od samotného Boha v osobe Krista, ktorý za nás zomrel?**

APLIKÁCIA

„PRVORODENÝ VŠETKÉHO TVORSTVA“

¹⁵On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený všetkého tvorstva. ¹⁶Ved' v ňom bolo stvorené všetko na nebi i na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny i panstvá, kniežatstvá a mocnosti, všetko je stvorené skrze neho a pre neho. ¹⁷A on je pred všetkým a všetko pretrváva v ňom. (Kol 1,15–17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V Novej zmluve sa pojmy „prvorodený“ a „jednorodený“ takmer vždy vzťahujú na Ježiša (pozri Luk 2,7; Rim 8,29; Heb 1,6; Zj 1,5). V Liste Kolosanom sa o Ježišovi dvakrát hovorí ako o prvorodenom („prvorodený všetkého tvorstva“ Kol 1,15 a „prvorodený z mŕtvych“ Kol 1,18). Ani keď sa tento termín vzťahuje na ľudí, nemusí to nevyhnutne znamenať toho, kto sa narodil chronologicky ako prvý. Biblický koncept „prvorodeného“ zdôrazňuje osobitný vzťah, ktorý má syn k svojmu otcovi bez ohľadu na poradie narodenia. Existujú totiž prípady, keď práve mladší synovia zohrávajú dôležitejšiu úlohu – spomeňme aspoň Izáka, Jáкова a Jozefa.

Dávid, hoci najmladší z ôsmich synov, je pomazaný za kráľa (1Sam 16,10–13) a prostredníctvom žalmistu Boh povedal: „Ustanovím ho za prvorodeného, za najvyššieho medzi kráľmi zeme.“ (Ž 89,28) Mojžišovi zasa hovorí: „Izrael je môj prvorodený syn.“ (2Moj 4,22) V tomto zmysle teda výraz „prvorodený“ znamená predovšetkým dôležitosť, jedinečnosť a nadradenosť.

Čo má Pavol na mysli, keď v Kol 1,15–17 nazýva Ježiša „prvorodený všetkého tvorstva“?

Pavol zjavne nechce naznačiť, že Ježiš bol prvým stvorením. V skutočnosti túto možnosť kategoricky vylučuje, keď zdôrazňuje, že Ježiš stvoril všetko. „Všetko“ bolo stvorené „v ňom“, „skrze neho“ a „pre neho“ (Kol 1,16). Ježiš je tu jednoznačne označený ako činiteľ, prostredníctvom ktorého Boh uskutočnil proces stvorenia (pozri aj Ef 3,9; Ján 1,1–3; Zj 4,11).

Pavlovo vyhlásenie je veľmi komplexné. „Všetko“ znamená naozaj *všetko* – priestorovo (nebo a zem), ontologicky (viditeľné a neviditeľné) a funkčne (tróny, panstvá, kniežatstvá a mocnosti). Posledné štyri výrazy sa zvyčajne vzťahujú na anjelské bytosti (pozri Ef 3,10; 6,12). Akoby sa chcel uistiť, že nebude pochopený nesprávne, Pavol tiež ukazuje, že Ježiš existoval „pred všetkým“ (Kol 1,17). Grécky výraz môže znamenať prednosť v *hodnosti* aj v *čase*, ale vo všetkých ostatných prípadoch v Pavlových spisoch sa vzťahuje práve na *čas* (pozri napríklad 1Kor 2,7; Gal 1,17 a Ef 1,4).

Ďalší argument, ktorým Pavol zdôrazňuje Ježišovo popredné postavenie, je to, že „všetko pretrváva v ňom“ (Kol 1,17). Grécke slovo (*synistēmi*) znamená, že v Ježišovi všetko „drží pohromade“, „spája sa“. Ježiš je jednocujúcim faktorom vesmíru nielen kvôli svojej úlohe Stvoriteľa, ale aj preto, že je Vykupiteľom.

APLIKÁCIA

- Boh, Stvoriteľ, zomrel za nás. Čo by k tomu mohli pridať naše skutky? Prečo je predstava, že naše skutky by mohli pridať k tomu, čo Kristus už pre nás urobil, rúhavá?

HLAVA TELA (CIRKVI)

On je hlavou tela, Cirkvi. On je počiatok, prvorodený z mŕtvych, aby tak mal vo všetkom prvenstvo. (Kol 1,18)

Aj vy ste dosiahli plnosť v tom, ktorý je hlavou každého kniežatstva a mocnosti. (Kol 2,10)

²²A všetko mu podrobil pod jeho nohy. Jeho však, ako hlavu nad všetkým, dal Cirkvi, ²³ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý naplňa všetko vo všetkom. (Ef 1,22.23)

Prečítaj si Ef 1,22.23 a Kol 2,10. Čo znamená slovo „hlava“ v týchto textoch? Čo má Pavol na mysli, keď nazýva Ježiša „hlavou Cirkvi“ (Ef 5,23)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

„Hlava“ v mnohých jazykoch po celom svete odkazuje na vedúce postavenie (napríklad „hlava štátu“). Podobné použitie nachádzame aj v Starej a Novej zmluve. Všimnime si, ako sa slovo „hlava“ používa v nasledujúcich veršoch:

2Moj 18,25 – Mojžiš si vybral „mužov zo všetkého Izraela a dal ich za *hlavy* nad ľudom, za náčelníkov nad tisícami, za náčelníkov nad stami, za náčelníkov nad päťdesiatimi, za náčelníkov nad desiatimi“ (Roh.).

5Moj 28,13 – Ak budú Izraeliti poslúchať Hospodina, On ich „ustanoví za hlavu, nie za chvost“.

Iz 7,8 – „Hlavou Aramu je Damask a hlavou Damasku Recín.“

Oz 1,11 – „A synovia Júdovi a synovia Izraelovi budú zhromaždení dovedna, a ustanovia si jednu hlavu.“ (Roh.)

Mich 3,9 – „Nože počujte to, hlavy domu Jakobovho a kniežatá domu Izraelovho.“ (Roh.)

1Kor 11,3 – „Hlavou každého muža je Kristus.“

Kristus ako hlava cirkvi teda poskytuje vedenie, usmernenie a výživu pre jednotu a rast cirkvi (pozri Kol 2,19).

Prečítaj si 1Kor 12,12–27. Aj tu Pavol opisuje cirkev ako „telo“. Aké ďalšie aspekty cirkvi vyjadruje táto metafora?

Telo nemôže žiť bez hlavy. Ale keď sa zraní alebo príde o niektorú svoju časť, existencia tela sa stáva komplikovanou. Často si neuvedomujeme, aké dôležité je niečo, kým to nestratíme.

■ **Keby si sa musel vzdať končatiny alebo oka, čo by si si vybrali? Čo nám tento obraz hovorí o tom, aký dôležitý je každý človek ako člen cirkvi?**

APLIKÁCIA

POČIATOK A PÔVODCA

On je hlavou tela, Cirkvi. On je počiatok, prvorodený z mŕtvych, aby tak mal vo všetkom prvenstvo. (Kol 1,18)

³Alebo neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Krista Ježiša, boli sme pokrstení v jeho smrť? *Krstom sme teda spolu s ním boli pochovaní v smrti, aby sme tak, ako bol slávou Otca vzkriesený z mŕtvych Kristus, aj my kráčali v novote života. (Rim 6,3.4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aká je podľa Pavla súvislosť medzi predstavou Krista ako „hlavy“ a ako „počiatku“ (Kol 1,18)?

V hebrejčine existuje príbuznosť medzi slovami pre „hlavu“ (*roš*) a „počiatok“ (*rešit*). Prvý výskyt tohto slova v Písme je v 1Moj 1,1: „Na počiatku [*rešit*] Boh stvoril nebo a zem.“ Ježiš je hlavou ľudstva a cirkvi nielen kvôli vteleniu, ale aj preto, že je Stvoriteľom.

V gréčtine má slovo „počiatok“ (*arché*) široký význam. V Kol 1,18 sa „počiatok“ vzťahuje na Ježiša ako zdroj alebo pôvodcu cirkvi (Kol 1,18), a teda aj na jej Hlavu, rovnako ako je On „počiatkom“ alebo „pôvodcom“ stvorenia.

Ježiš nie je len iniciátorom stvorenia a cirkvi, ale je aj – prostredníctvom svojho zmŕtvychvstania (Rim 6,3.4) – iniciátorom nového stvorenia. Pretože odplatom za hriech je smrť, Ježišovo víťazstvo nad smrťou ukazuje na dve skutočnosti: (1) na Jeho víťazstvo nad hriechom a (2) na Jeho moc znovu nás stvoriť na svoj obraz. Toto všetko vysvetľuje, prečo je Ježiš „prvorodený z mŕtvych“ (Kol 1,18; o význame slova „prvorodený“ sme hovorili v časti na pondelok). Jeho zmŕtvychvstanie je prvoradé, aj keď nie prvé (Mojžiš bol prvý, a preto nasledoval spor s diablom o jeho telo [Júda 1,9]). Bez Kristovho zmŕtvychvstania by nikto iný nemohol byť vzkriesený z mŕtvych.

V tomto bode je užitočné stručne si pripomenúť všetky dôvody, ktoré Pavol uviedol pre Ježišovo popredné postavenie:

- On je dokonalým prejavom neviditeľného Boha.
- On je činiteľom, prostredníctvom ktorého boli stvorené všetky veci.
- On existoval pred všetkým a všetko je zjednotené v Ňom.
- On je hlavou cirkvi, ktorá je Jeho telom.
- Je pôvodcom stvorenia aj nového stvorenia.
- Premohol hriech a smrť, a tak si zaslúžil právo vzkriesiť všetkých, ktorí v Neho vložia svoju dôveru ako v Spasiteľa.
- Ježiš vždy existoval, ale teraz, vďaka svojmu dielu, získal popredné postavenie ako Hlava ľudstva a Hlava cirkvi.

APLIKÁCIA ■ Čo potrebuješ zmeniť, aby mohol mať Kristus v tvojom živote skutočne prvé a najdôležitejšie miesto?

ZMIERENIE VŠETKÝCH A VŠETKÉHO

¹⁹Ved' Boh chcel, aby v ňom prebývala všetka plnosť ²⁰a aby skrze neho a v ňom zmieril všetko, čo je na zemi i v nebesiach, keď nastolil pokoj preliatím jeho krvi na kríži. (Kol 1,19.20)

Ako by si charakterizoval zmierenie, ktoré podľa Pavla prichádza prostredníctvom kríža? Čoho sa týka toto zmierenie? (Kol 1,19.20)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol používa veľmi zaujímavý grécky výraz na zavŕšenie svojho opisu Ježiša, nepriamo poukazujúc späť na Otca, o ktorom sa hovorí v Kol 1,12. Bohu išlo o to, aby v Ježišovi prebývala všetka „plnosť“ (Kol 1,19). Čoho sa týkala? V druhej kapitole Pavol vysvetľuje, že ide o „celú plnosť božstva“ (Kol 2,9). Čoho sa táto „plnosť“ týka? Ján ju označuje ako slávu, ktorú „má od Otca jednorodený Syn“, a preto je „plný milosti a pravdy“ (Ján 1,14).

Na základe nášho úvodného textu má táto „plnosť“ veľmi široký význam. Zahŕňa Božiu večnosť a samostatnú existenciu a Jeho moc tvoriť a znovu stvoriť. A čo je najdôležitejšie, zdôrazňuje Božiu múdrosť v porážke hriechu a smrti tým najmenej predstaviteľným prostriedkom – prostredníctvom kríža. A tak premenil tento najhanebnejší predmet na svedectvo o svojej večnej láske ku každej stvorenej bytosti. „Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nik, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život.“ (Ján 3,16)

Ako sa mohlo stať, že bol hriech navždy porazený a že všetko bolo zmierené? Odpoveď nachádzame v jedinej slávnej pravde: *Boh miloval*. Boh miloval vesmír a miloval nás tak veľmi, že riskoval všetko, aby nás zachránil prostredníctvom Kristovej smrti na kríži. Grécke slovo pre „svet“ je *kosmos*. Zmierenie sa teda týka celého vesmíru. Pavol o tom hovorí v kontexte nasledovania Krista: „Ved' sme sa stali divadlom svetu [*kosmos*, vesmír], anjelom i ľudom“ (1Kor 4,9). „Nebo so zármutkom a s úžasom hľadelo na ukrižovaného Krista, na jeho skrvavené spánky a čelo skropené krvou a potom. ... Satan a jeho pomocníci svojím odbojom narušili súlad s Bohom do tej miery, že už sama Božia prítomnosť je pre nich spaľujúcim ohňom. Zahynú od slávy večnej lásky. Na začiatku veľkého sporu tomu však nerozumeli ani anjeli. ... Inak to však bude pri zakončení odvekého sporu. Po zavŕšení plánu vykúpenia bude Božia povaha zjavená všetkým stvoreným bytostiam. ... Právom sa teda anjeli mohli radosť, keď hľadeli na Spasiteľov kríž. ... Kristus sám si dôsledky golgotskej obete uvedomoval v celom rozsahu. To všetko mal na zreteli, keď na kríži zvolal: *Dokonané je!*“ (DA 760.764; CL 495.497)

■ **Kríž odhaľuje Božiu lásku nielen k tebe, ale k celému vesmíru. V ktorej oblasti svojho života – možno v narušenom vzťahu, osobnom zlyhaní alebo vnútornom zápase – potrebuješ dnes zažiť túto zmierujúcu moc? Ako môžeš na Kristovu lásku v tejto oblasti odpovedať?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Muž, ktorý by bol len človekom a hovoril by veci, ktoré hovoril Ježiš, by nebol veľkým učiteľom mravnosti. Buď by bol blázon – na úrovni človeka, ktorý o sebe hovorí, že je vajíčko na mätko – alebo by bol diablom z pekla. Musíme sa rozhodnúť. Buď tento muž bol a je Syn Boží, alebo je to blázon, alebo niečo ešte horšie. Môžeme ho umlčať ako hlupáka, môžeme na Neho pľuť a zabiť Ho ako démona, alebo môžeme padnúť k Jeho nohám a nazývať Ho Pánom a Bohom. Ale neprichádzajme so žiadnymi blahosklonnými nezmyslami o tom, že bol veľkým učiteľom mravnosti. Takúto možnosť nám nenechal otvorenú. Nemať to v úmysle.“ (LEWIS C. S., *Mere Christianity*. New York, Collier Books, 1952, s. 41)

„Otec je celou plnosťou Božstva telesne a je zraku smrteľníkov neviditeľný. Syn je celou plnosťou zjaveného Božstva. Božie slovo Ho vyhlasuje za *obraz Jeho podstaty*.“ (Ev 614)

„Kristus je preexistentný Syn Boží, ktorý má život sám v sebe. ... Keď Kristus hovorí o svojej preexistencii [teda odvekej existencii, existencii pred stvorením], prenáša našu myseľ späť cez večné veky. Uisťuje nás, že nikdy nebol čas, kedy by nebol v úzkom spoločenstve s večným Bohom. ... Bol rovný Bohu, nekonečný a všemohúci. ... On je večný, samostatne existujúci Syn.“ (Ev 615)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Zamyslite sa nad otázkou večného Ježišovho božstva. Premýšľajte o dôsledkoch celého plánu spásy a význame obete na kríži, ak by Ježiš bol niečím iným ako tým, kým naozaj je: večným Bohom, ktorý nikdy nebol stvorený, ale existoval vždy, od večnosti. Prečo je toto učenie také dôležité? Čo by to znamenalo, keby Ježiš v skutočnosti nebol večný, ale nejakým spôsobom bol stvorený. Aká dôležitá skutočnosť sa stráca pri takomto uvažovaní?
2. Keď premýšľame o Ježišovi, evanjeliu a pláne spásy, prečo si potrebujeme uvedomovať, že celý vesmír mal záujem na tom, čo Ježiš urobil? O čom asi vesmírne bytosti premýšľali, keď videli svojho večného Stvoriteľa na kríži? Náš myšlienka večného Stvoriteľa ohromuje, ale nepadlý vesmír Ho poznal v Jeho večnej sláve. O čom uvažovali, keď boli svedkami toho, ako Ten, ktorého uctievali v nebi, zomieral na kríži?
3. Čo by ste povedali niekomu, kto neverí, že Otec a Syn vždy koexistovali? Prečo ide o tak mimoriadne dôležitú pravdu? Ako by ste vysvetlili, že nikdy nebol čas, keď by Otec bol bez Syna, okrem kríža, keď došlo k dočasnému „rozdeleniu božských síl“?

ZMIERENIE A NÁDEJ (Kol 1,20–29)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Kol 1,20–29; Ef 5,27; Ef 3,17; Rim 8,18; Ef 1,7–10; Ef 3,3–6; Prís 14,12

ÚVODNÝ TEXT

Toho, ktorý nepoznal hriech, urobil za nás hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou. (2Kor 5,21)

Pavol pokračuje v téme zmierenia, ktorú tak jasne zdôraznil v Kol 1,20 (pozri 8. lekcii, štvrtok). Kým tam opísal kozmický rozsah zmierenia, teraz sa sústreďí na osobný rozmer tohto Božieho aktu. Svojou smrťou na kríži Ježiš dosiahol zmierenie pre všetkých a všetko, najmä pre ľudské bytosti, ktoré boli pre hriech odcudzené od Božieho života, teraz však môžu byť s Ním zmierené prostredníctvom viery.

Tento týždeň sa budeme venovať procesu individuálneho zmierenia. Rovnako ako v kozmickej rozsahu, aj na osobnej rovine sa zmierenie uskutočňuje prostredníctvom Kristovej smrti. Na individuálnej úrovni kríž rozhodne nie je nejakým pasívnym symbolom. Naopak, stáva sa aktívnou realitou, pričom Božia láska premieňa ľudí, keď počúvajú evanjelium a prijímajú Krista, nádej slávy (Kol 1,27).

Pavol tiež hovorí, že Božie slovo prináša „tajomstvo ukryté od vekov a od pokolení, ale teraz zjavené jeho svätým“ (Kol 1,26). Čo je toto tajomstvo a čo všetko predstavuje – pre jednotlivca a pre vesmír? Ako toto „tajomstvo“ súvisí s evanjeliom, ktoré Pavol tak vášnivo hlásal?

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii budeme pokračovať v štúdiu 1. kapitoly Listu Kolosanom. Zameriame sa na osobný rozmer zmierenia, ktoré Kristus uskutočnil svojou smrťou na kríži. Budeme sa zaoberať tým, ako sa z ľudí odcudzených Bohu stávajú prostredníctvom viery svätí a bezúhonní. Preskúmame tiež, čo znamená tajomstvo „Kristus vo vás – nádej slávy“.

- Kol 1,21.22: Zmierenie s Bohom prostredníctvom Kristovej smrti (nedeľa)
- Kol 1,21–23: Dôležitosť vytrvalosti a pevného zakotvenia vo viere (pondelok)
- Kol 1,24–26: Pavlova služba a Boží večný plán (utorok)
- Kol 1,25–27: Božie *tajomstvo*: „Kristus vo vás – nádej slávy“ (streda)
- Kol 1,28.29: Cieľ Pavlovej služby: priviesť každého k dokonalosti v Kristovi (štvrtok)

ZMIERENIE S BOHOM

²¹Aj vás, ktorí ste kedysi boli odcudzení a nepriateľskí k Bohu svojím zmýšľaním a zlými skutkami, ²²teraz s ním zmieril, keď vo svojom pozemskom tele podstúpil smrť, aby vás postavil pred Božiu tvár svätých, nepoškvrnených a bezúhonných. (Kol 1,21.22)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo má Pavol na mysli, keď v úvodnom texte (Kol 1,21.22) hovorí o „odcudzení“ a „nepriateľstve“? Aký je podľa neho očakávaný konečný výsledok Kristovej smrti (pozri aj Ef 5,27)?

Pavol veľmi často opisuje temný obraz ľudstva, ktoré je oddelené od Kristovej spravodlivosti. A ani dnes, po takmer dvetisíc rokoch, by nebolo múdre tomuto opisu protirečiť. Niektorí raz povedali, že jedinou kresťanskou náukou, ktorú netreba brať vierou, je skazenosť ľudstva.

Odkedy sa však zjavil hriech, Boh sa ujal iniciatívy, aby nás, bez ohľadu na našu skazenosť, zmieril so sebou. Boh teda už od začiatku pracoval na riešení problému hriechu. A to aj keď jediným riešením bola Jeho vlastná smrť na kríži.

V Edene zavolať na Adama, svoje majstrovské dielo stvorenia: „Kde si?“ (1Moj 3,9) A aj dnes pokračuje v hľadaní svojej jedinej stratenej ovečky – nás. Hľadá každého z nás individuálne. Má dokonalý plán, ako nás osloviť, pričom uplatňuje prvé evanjeliové zaslúbenie z 1Moj 3,15 tým, že medzi nás a satana vkladá nepriateľstvo.

O evanjeliu sa často tak veľmi diskutuje a teoretizuje, až sa môže zdať, že nemá pre život v dvadsiatom prvom storočí takmer žiadny zmysel. V skutočnosti je však evanjelium jednoduché, jasné a pochopiteľné.

Evanjelium pozostáva z troch častí:

- (1) Pretože nemôžeme urobiť nič pre svoju záchranu, Ježiš prišiel a zomrel za naše hriechy (pozri Rim 5,6–8).
- (2) Keď prostredníctvom viery, pokánia a krstu prijímame Jeho smrť ako našu vlastnú, sme ospravedlnení a oslobodení od odsúdenia za hriech (pozri Rim 5,9–11; Rim 6,6.7).
- (3) Život, ktorý teraz žijeme, je výsledkom toho, že sme spojení s Kristom, prežívame Jeho pretvárajúcu moc a Jeho život v nás (2Kor 5,17–21; Gal 2,20).

Nemusí ísť nevyhnutne o tri samostatné kroky alebo udalosti. Môžu sa odohrať naraz, hneď ako sme pripravení prijať Ježiša do svojho života. A môžu sa obnovovať dennodenne, keď sa Mu každé ráno odovzdávame. Bez ohľadu na to, ako každý z nás zažil Kristovo spasiteľné dielo vo svojom živote, základ vždy spočíva na Ježišovej smrti. K nej sa musíme vždy znova vracat.

APLIKÁCIA

- **Keď sa pozrieš na seba, na svoju povahu a na svoje najvnútornejšie bytie, čo ti tento pohľad hovorí o tom, ako veľmi potrebuješ Kristovu obeť?**

VYTRVAJTE VO VIERE

²¹Aj vás, ktorí ste kedysi boli odcudzení a nepriateľskí k Bohu svojím zmýšľaním a zlými skutkami, ²²teraz s ním zmieril, keď vo svojom pozemskom tele podstúpil smrť, aby vás postavil pred Božiu tvár svätých, nepoškvrnených a bezúhonných, ²³ak totiž vytrváte pevní a stáli vo viere, ak sa neodkloníte od nádeje evanjelia, ktoré ste počuli a ktoré sa hlása všetkému tvorstvu pod nebom. Ja, Pavol, som sa stal jeho služobníkom. (Kol 1,21–23)

Čo má podľa teba Pavol v úvodnom texte (Kol 1,23) na mysli, keď hovorí, aby sme vytrvali „pevní a stáli“ vo viere? (Pozri aj Kol 2,5 a Ef 3,17.)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

V gréčtine existujú štyri rôzne spôsoby vyjadrenia podmienky „ak“, pričom každé má určité odtienky. Tá, ktorou sa začína Kol 1,23, predpokladá, že podmienka je splnená. Pavol teda povzbudzuje Kolosanov myšlienkou, že skutočne *vytrvajú* vo viere. V nasledujúcich veršoch Pavol vyjadruje, že už videl dôkazy o pevnosti ich viery (Kol 2,5). Napriek tomu je ich nádej stále podmienená vytrvalosťou na ceste viery, ktorou sa vydali.

Myšlienka *zotrúvania* vychádza z gréckeho slova (*epimenó*; „zostávať“, „neprestávať“, „pokračovať“) preloženého ako „vytrváte“ (Kol 1,23). Rovnaké slovo sa vyskytuje aj pri opise konania zákonníkov a s farizejov, ktorí „neprestávali“ požadovať od Ježiša odpoveď, čo majú urobiť so ženou prichytenou pri cudzoložstve (Ján 8,7). Aj v situácii, keď Peter „neprestával“ klopať na dvere po tom, čo slúžka Rodé spoznala jeho hlas, ale nechala ich zamknuté a vbehla dnu, aby to oznámila ostatným (Sk 12,16). Používa ho aj Pavol, ktorý povzbudzuje Timoteja, aby „bol vytrvalý“ v dodržiavaní pokynov týkajúcich sa učenia i praktického života (1Tim 4,16). Význam tohto slova v Kol 1,23 je podobný, až na to, že sa vzťahuje na veriacich vo všeobecnosti.

Ako uvidíme budúci týždeň, Pavol sa obáva, že Kolosania by sa mohli začať usilovať o ľudské cesty spásy namiesto toho, aby sa pevne držali nádeje, ktorú ponúka evanjelium (pozri napríklad Kol 2,8.20–22). Slovo „stáli“ (gr. doslova „neochvejní“, „založení“) označuje položenie pevného základu viery a lásky, ktorý stojí na Božom slove (pozri Mat 7,25; Ef 2,20 a 3,17).

S touto myšlienkou súvisí aj grécke slovo preložené ako „pevní“, ktoré odkazuje na pevnú stavbu a v širšom zmysle na kresťanov, ktorí sa *nedajú odkloniť od nádeje evanjelia* (Kol 1,23). To isté slovo je použité v 1Kor 15,58, „budte pevní, neochvejní, budte stále horlivejší v Pánovom diele, veď viete, že vaša námaha nie je márna v Pánovi“.

Na rozdiel od populárneho názoru „raz spasený, navždy spasený“ Pavol hovorí niečo úplne iné.

- Akú máš skúsenosť s každodenným zotrúvaním vo viere a jej prejavovaním v tvojom živote? Prečo sa musíme vždy znova vedome rozhodnúť konať na základe viery? Čo sa stane, ak to neurobíme?

APLIKÁCIA

VEČNÝ BOŽÍ PLÁN

²⁴Teraz sa radujem, že za vás trpím a dopĺňam vo svojom tele, čo chýba Kristovým utrpeniam pre dobro jeho tela, ktorým je Cirkev. ²⁵Ja som sa stal jej služobníkom v súlade s Božím plánom, ktorý mi bol zverený pre vás, aby som takto naplnil Božie slovo, ²⁶tajomstvo ukryté od vekov a od pokolení, ale teraz zjavené jeho svätým. (Kol 1,24–26)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo hovorí Pavol v úvodnom texte (Kol 1,24–26) o svojom utrpení pre Krista?

Hoci Pavol písal Kolosanom počas domáceho väzenia v Ríme, jeho najväčšie utrpenie pramenilo pravdepodobne z toho, že nemohol intenzívne pokračovať vo svojom misijnom diele. Nemohol cestovať z miesta na miesto a nemohol kázať v domoch, ako to robil predtým (Sk 20,20). Tieto jeho „utrpenia“ („súženia“), pred ktorými Kristus vopred varoval (Mat 24,9; Ján 16,33), „sa nedajú ani porovnať s budúcou slávou, ktorá sa má na nás zjaviť“ (Rim 8,18). Pavol teda vníma svoje „utrpenia“ nie individuálne, ale v širšom kontexte. Tak ako keď písal kresťanom vo Filipách, tak sa aj teraz, keď píše Kolosanom, raduje zo svojich utrpení, ktoré sú pre ich dobro (Kol 1,24).

Hoci je Pavol vo väzení, „Božie slovo nie je spútané“ (2Tim 2,9). Počas tohto väzenia vznikli listy Filipanom, Efezanom a Filemonovi. Po prepustení ho Boh inšpiroval na napísanie dôležitých rád, ktoré sa nachádzajú v 1. Timotejovej a Títovi. Potom, počas svojho posledného uväznenia v rímskom väzení, napísal 2. Timotejovi. Stručne povedané, tieto posledné roky poskytli Pavlovi príležitosť napísať významnú časť Novej zmluvy (s veľkou pravdepodobnosťou sem môžeme zahrnúť aj List Hebrejom).

Večný Boží plán toto všetko – a ešte oveľa viac – predvídal. Grécke slovo, ktoré Pavol používa v Kol 1,25 a všeobecne sa prekladá ako „správcovstvo“ („domo-správa“ Roh.), je *oikonomia*. Jeho význam sa vzťahuje výhradne (napríklad v 1Tim 1,4) na „Boží spôsob usporiadania vecí“ (JOHNSON L. T., *The First and Second Letters to Timothy*. New York: Doubleday, 2001, s. 164). Týka sa to aj Pavlovho apoštolstva. V širšom zmysle však zahŕňa všetky opatrenia, ktoré Boh urobil v pláne spasenia. Služba Pavla, ostatných apoštolov a dokonca aj prorokov Starej zmluvy (Ef 2,20; 3,5), vrátane Mojžiša, mala za cieľ „naplniť Božie slovo“ (Kol 1,25). To všetko v súvislosti s Božím plánom.

Na túto tému sa bližšie pozrieme v zajtrajšej časti. Na tomto mieste je však užitočné poznamenať, že Pavol vnímal svoju službu len ako malú súčasť oveľa väčšieho, dlhodobého Božieho plánu, ktorý sa začal uskutočňovať „od založenia sveta“ (Mat 13,35; Ef 1,4).

APLIKÁCIA

- **Zamysli sa nad svojím vlastným životom. Ako môžu tvoje rozhodnutia (veľké aj malé) zapadať do veľkého Božieho plánu? Môžeme dopredu vedieť, či je naše konkrétne rozhodnutie naozaj „malé“? Ako sa môže neskôr ukázať, že išlo o dôležité rozhodnutie, ktoré malo vážne následky?**

ODHALENIE BOŽIEHO TAJOMSTVA

²⁵Ja som sa stal jej služobníkom v súlade s Božím plánom, ktorý mi bol zverený pre vás, aby som takto naplnil Božie slovo, ²⁶tajomstvo ukryté od vekov a od pokolení, ale teraz zjavené jeho svätým. ²⁷Im chcel Boh dať poznať, aké je bohatstvo slávy tohto tajomstva medzi pohanmi. Ním je Kristus vo vás – nádej slávy. (Kol 1,25–27)

Pavol v úvodnom texte (Kol 1,25–27) dvakrát hovorí o „tajomstve“. O aké tajomstvo ide?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Na inom mieste Pavol zmieňuje „múdrost“ skrytú v Božom tajomstve, ktorú „pred vekmi vopred určil nám na slávu“ (1Kor 2,7) a zjavil prostredníctvom plánu spasenia. Peter hovorí o tejto pravde ako o niečom, čo hľadali a skúmali proroci a na ktorú „túžia hľadiť anjeli“ (1Pet 1,10–12). Bolo vyhliadnuté „ešte pred stvorením sveta“ (1Pet 1,20) a „po večné časy zahalené mlčaním“ (Rim 16,25). Avšak prostredníctvom života, smrti a zmŕtvychvstania Krista bolo toto tajomstvo odhalené (2Kor 3,14).

Ako nasledujúce odkazy na Božie tajomstvo osvetľujú rôzne aspekty plánu spásy?

Ef 1,7–10

Ef 3,3–6

Nakoniec sa „všetko“ v nebi a na zemi spojí do úplnej jednoty v Kristovi. Práve na to sa zameriavala aj Kristova modlitba v Jánovi 17. Ako sa to presne stane, bolo tajomstvom, ktoré sa teraz zjavilo prostredníctvom evanjelia.

Po celú večnosť budeme skúmať, prečo nás Boh tak miluje, že dal Ježiša, neo-ceniteľný poklad nebies, za našu spásu. Dnes však už vieme, že Kristus, „za všetkých zomrel preto, aby tí, čo žijú, nežili už viac sebe, ale tomu, ktorý za nich zomrel a bol vzkriesený“ (2Kor 5,15). A tak všetci, ktorí veria v Krista, Židia aj pohania, majú prostredníctvom evanjelia rovnaký podiel na Božích zaslúbeniach a boli spojení do jedného tela, cirkvi.

Výrok „Kristus vo vás“ (Kol 1,27) sa vzťahuje na Kristovo prebývanie v srdci človeka prostredníctvom viery (Ef 3,17; porovnaj Gal 2,20). Toto duchovné spojenie s Kristom spôsobuje, že nás Boh už teraz „uviedol na nebeský trón v Kristovi“ (Ef 2,6) a môžeme tak už teraz okúšať „moc budúceho veku“ (Heb 6,5). Prostredníctvom prítomnosti v našich životoch nás Kristus už začína spájať s nebom. Je to evanjelium pôsobiace v srdciach veriacich, ktoré nás urobilo „účastnými na podiele svätých vo svetle“ (Kol 1,12).

- **Tajomstvo, ktoré bolo kedysi skryté, je dnes zjavené: „Kristus vo vás – nádej slávy.“ Ako Kristova prítomnosť v tvojom srdci ovplyvňuje tvoj spôsob života, lásku k druhým a tvoje vzťahy – najmä k tým, ktorí sú odlišní?**

APLIKÁCIA

MOC EVANJELIA

²⁸Ktorého my zvestujeme upravujúc každého človeka k rozumnosti a učiac každého človeka vo všetkej múdrosti, aby sme predstavili každého človeka dokonalého v Kristu Ježišovi, ²⁹a tým cieľom aj úsilne pracujem zápasiac podľa jeho pôsobenia, ktoré pôsobí vo mne v moci. (Kol 1,28.29; Roh.)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Na čo sa Pavol zameriava v úvodnom texte (Kol 1,28.29)? Aký význam má trojnásobné opakovanie spojenia „každý človek“?

Pavlovo kázanie sa zameriavalo na Krista a na Jeho ukrižovanie (1Kor 1,23). Podľa Ef 5,27 je zmyslom Kristovej obete, „aby si pripravil Cirkev slávnú, na ktorej niet poškvŕny ani vrásky, ani nič podobné, aby bola svätá a bez poškvŕny“. Cieľom Pavlovho kázania evanjelia je, „aby sme každého človeka predviedli pred Boha ako dokonalého v Kristovi“ (Kol 1,28). Robí to učením a varovaním. Ohlasuje rôzne body kresťanského učenia a spôsobu života (2Tes 2,15; 1Tim 4,11; 1Tim 5,7; Tít 1,9) a varuje pred následkami odmietnutia evanjelia a pred nebezpečenstvom falošných učiteľov (Sk 20,29–31; Rim 16,17).

Takto rastieme a stávame sa zrelými kresťanmi: prijímame učenie a dbáme na varovania Písma. Zrelosť je dôležitý koncept. Rodičia novorodenca oslavujú každý mílnik – prvé slovo, prvý krok alebo prvá kresba. Ktorý rodič by nebol znepokojený, keby jeho dieťa po niekoľkých rokoch stále nevedelo chodiť alebo rozprávať? Rast a vývoj sú normálne a očakávané. To isté platí aj pre kresťanský život.

Grécke slovo preložené ako „dokonalý“ (*teleios*) znamená zrelý, vyspelý, dokonalý alebo bezchybný. Prostredníctvom procesu kresťanského rastu si živo uvedomujeme hĺbku Božieho zákona a to, že Jeho požiadavky sú „bez medzí“ (Ž 119,96). Chápeme, že sa vzťahuje na „túžby a úmysly srdca“ (Heb 4,12).

Potrebujeme však byť opatrní, a preto Pavol používa sloveso „napomínáme“ (Kol 1,28). Cesta, ktorá „sa človeku vidí ako správna“, sa napokon ukáže ako „cesta k smrti“ (Prísľ 14,12). Duchovné rozlišovanie pochádza z Duchom vedeného poznania Božieho slova. Falošné učenia zvyčajne obsahujú určitú časť pravdy, ale buď pridávajú, alebo uberajú niečo z toho, čo hovorí Biblia (pozri Iz 8,20). Tieto falošné učenia často uspejú, ak ľudia priamo pochybujú o Božom slove, alebo aspoň spochybňujú jeho relevantnosť alebo uplatniteľnosť v dnešnej dobe. Musíme byť múdri ako hady, ale neškodní ako holubice, ak chceme odlíšiť skutočné pravdy Písma od bludov.

APLIKÁCIA

- **Čo znamená byť „dokonalý v Kristovi“ (Kol 1,28)? Ako nám pochopenie toho, čo pre nás Ježiš vykonal na kríži, pomáha pochopiť, čo znamená byť „dokonalý v Kristovi“?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Nemáme nijakú vlastnú spravodlivosť, ktorou by sme mohli obstať pred požiadavkami Božieho zákona. Kristus nám však pripravil východisko. ... Ak sa mu odovzdáš a prijmeš ho ako svojho Spasiteľa, bude ťa za svoje zásluhy pokladať za spravodlivého bez ohľadu na hriešnosť tvojho života. Namiesto tvojho charakteru bude pred Bohom Kristov charakter a Boh ťa prijme tak, akoby si nikdy nebol zhešil. Ale to nie je všetko. Kristus mení aj tvoje srdce, v ktorom prebýva vierou. Toto spojenie s Kristom máš udržiavať nielen vierou, ale aj tým, že mu odovzdáš svoju vôľu. Dokiaľ to budeš robiť, on bude v tebe pôsobiť a ty budeš chcieť a skutočne aj konať podľa svojej dobrej vôle. ... Nemáme sa teda čím chváliť. Nemáme nijaký dôvod, aby sme sa vyvyšovali. Jediným základom našej nádeje je Kristova spravodlivosť, ktorá je nám pripočítaná a spravodlivosť, ktorú Duch Svätý pôsobí v nás i naším prostredníctvom.“ (SC 62.63; CK 42.43)

„Svetlo, ktoré mi bolo dané, bolo také silné, že mnohí od nás odišli a venovali pozornosť zvodným duchom a démonickým doktrínam. Pán si želá, aby každá duša, ktorá tvrdí, že verí pravde, mala rozumové poznanie toho, čo je pravda.“ (Ev 363)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečítajte si znova úvodný text: „Toho, ktorý nepoznal hriech, urobil za nás hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou.“ (2Kor 5,21) Čo to znamená? Čo znamená, že Kristus sa stal za nás hriechom? Ako by nám to malo pomôcť pochopiť zástupnú povahu kríža? Ako sa v Kristovi môžeme stať „Božou spravodlivosťou“?
2. Zamyslite sa nad konceptom opísaným výrazom „raz spasený, navždy spasený“ (ide o presvedčenie, že človek, ktorý úprimne prijal Krista a bol spasený, už nikdy nemôže stratiť svoje spasenie bez ohľadu na to, čo urobí potom), ktorému verí mnoho kresťanov. Prečo sme presvedčení, že ide o falošnú náuku? Aké zjavné nebezpečenstvá predstavuje pre niekoho, kto jej verí? Ako môžeme mať istotu spasenia, aj keď spomenutý koncept odmietame?
3. Ste vo svojej viere „pevní a stáli“ (Kol 1,23)? Ako dobre viete, čomu veríte a prečo tomu veríte? Čo môžete urobiť, aby ste lepšie vedeli, čomu veríte? Prečo je dôležité, aby sme boli „pevní a stáli“ vo viere?

Týždeň od 1. do 7. marca

DOKONALÝ V KRISTOVI

(KOLOSANOM 2)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Kolosanom 2; Heb 7,11; Iz 61,3; 1Kor 3,6; 5Moj 31,24–26; Rim 2,28.29; Rim 7,7

ÚVODNÝ TEXT

¹⁶Nech vás teda nikto nesúdi za jedenie a pitie, ani za sviatky, novmesiace, ani za soboty. ¹⁷To sú tieňe budúcich vecí, ale skutočnosť je Kristova. (Kol 2,16.17)

Už sa ťa niekedy niekto pýtal, prečo zachovávaš sobotu? Možno len nedávno ti niekto citoval úvodný text ako „dôkaz“ proti sobote. Pavol však nenapísal tento text ako komentár k štvrtému prikázaniu, ale ako reakciu na bludy, ktoré šířili niektorí falošní učители v cirkvi. O aké pomýlené názory išlo?

Pavol charakterizuje falošné učenie ako „prázdne a klamné filozofovanie“, ktoré je založené na „ľudských podaniach“ a na „živloch sveta“, ale nie „na Kristovi“ (Kol 2,8). Týkalo sa aj obriezky a dodržiavania židovských sviatkov (Kol 2,11.16), vrátane židovských očistných rituálov a predpisov súvisiacich s jedlom (Kol 2,16.21). Patrilo sem aj uctievanie anjelov alebo snaha napodobňovať anjelské uctievanie (Kol 2,18). A napokon, tieto bludné učenia sa zakladali na „ľudských príkazoch a náukách“ a pravdepodobne zahŕňali aj rôzne asketické praktiky (Kol 2,22.23).

Títo falošní učители boli zjavne nábožensky založení a úprimní, zároveň však evanjelium pochopili nesprávne. Tento týždeň si ukážeme, v čom spočíval ich problém. A zároveň si ukážeme, prečo úvodný text nemá nič spoločné s našim zachovávaním soboty ako siedmeho dňa.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa na základe čítania 2. kapitoly Listu Kolosanom budeme zaoberať Pavlovou reakciou na falošné učenie, ktoré ohrozovalo koloský zbor. Preskúmame, ako Pavol argumentuje proti spoliehaniu sa na ľudské tradície a obrady a zdôrazňuje, že našou jedinou nádejou a istotou je Kristus.

- Kol 2,1–7: Poklady múdrosti ukryté v Kristovi (nedeľa)
- Kol 2,6–10: Zakotvenie v Kristovi ako ochrana pred prázdnu filozofiou (pondelok)
- Kol 2,11–15: Zrušenie „dlžného úpisu“ na kríži (utorok)
- Kol 2,16–19: Obradné sviatky ako tieň, ktorého skutočnosťou je Kristus (streda)
- Kol 2,20–23: Nebezpečenstvo podriaďovania sa ľudským príkazom a asketizmu (štvrtok)

POKLADY MÚDROSTI A POZNANIA

¹Chcem totiž, aby ste vedeli, aký veľký zápas tu vediem za vás i za tých, čo sú v Laodicei, i za všetkých, čo ma ešte osobne nevideli, ²aby to povzbudilo ich srdcia a spojilo v láske, aby tak dosiahli všetko bohatstvo plnosti chápania a poznanie Božieho tajomstva – Krista. ³Lebo v ňom sú ukryté všetky poklady múdrosti a poznania. ⁴Toto hovorím preto, aby vás nikto nezviedol falošným prehovaraním. ⁵Veď hoci som aj telesne vzdialený, duchom som s vami a radujem sa, keď vidím váš poriadok a pevnosť vašej viery v Krista. ⁶Ako ste teda prijali Ježiša Krista, Pána, tak v ňom žite ⁷zakorenení a v ňom budovaní, upevnení vo viere, ako ste sa naučili; rozhojňujte sa vo vzdávaní vďaky. (Kol 2,1–7)

Jób položil otázku: „No múdrosť – kde ju možno nájsť? Sídlo rozumnosti – kde sa nachádza?“ (Jób 28,12). Pavol odpovedá: v Kristovi, „lebo v ňom sú ukryté všetky poklady múdrosti a poznania“ (Kol 2,3; porovnaj 1Kor 1,30). Ak máme Krista, máme všetko, dokonca aj „všetko bohatstvo plnosti chápania“ zmyslu života (Kol 2,2). Prostredníctvom Krista bolo zjavené Božie tajomstvo, ktoré zahŕňa celý plán spásy.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Aký cieľ sledoval Pavol pri písaní Listu Kolosanom (Kol 2,1–7)?

Grécke slovo *parakléthósin* znamená „povzbudený“ alebo „posilnený“ (Kol 2,2). Pavlovou túžbou nie je len pomôcť veriacim v Kolosách rozpoznať falošné učenia, ale aj „zjednotiť“ (*symbibasthentes*) ich v kresťanskej láske. Spôsob Pavlovho vyjadrenia („aby to povzbudilo... a spojilo“) naznačuje jeho dôveru, že tento list dosiahne zamýšľaný cieľ.

Pavol zároveň vyjadril svoju radosť z Kolosanov, keď vidí „váš poriadok a pevnosť vašej viery v Krista“ (Kol 2,5).

Grécky výraz *taxis*, preložený ako „poriadok“, sa v Novej zmluve používa v súvislosti s kňazským poriadkom Árona (Luk 1,8; Heb 7,11) a Melchizedeka (Heb 5,6.10; 6,20; Heb 7,11.17). V študovanom texte však Pavol tento výraz aplikuje na poriadok v cirkvi (pozri aj 1Kor 14,40). Niekedy máme tendenciu považovať cirkevný poriadok a organizáciu iba za cirkevnú inštitúciu bez teologického významu.

Keď však Pavol určoval, ako má vyzerat' náležité správanie sa pri bohoslužbách (pozri napríklad 1. Korintanom 11), a špecifikoval, ako by sa mali vyberať starší a diakoni (1. Timotejovi 3; Títovi 1), veľmi dbal na udržiavanie poriadku v cirkvi. Prostredníctvom týchto opatrení sa zachováva a šíri Božia múdrosť a učenie Biblie. Vďaka správne mučeniu, ktoré Kolosania prijali od Pavlových spoločníkov, mali „pevnú“ vieru. Tá je neotrasiteľná, pretože spočíva na pevnom biblickom základe, ktorý, ak sa ho budú držať, im pomôže chrániť sa pred bludmi, ktoré šíria falošní učelia.

■ Aká je tvoja skúsenosť s dôležitosťou „poriadku“ v tvojom duchovnom živote?

APLIKÁCIA

ZAKORENENÍ A BUDOVANÍ V KRISTOVI

⁶Ako ste teda prijali Ježiša Krista, Pána, tak v ňom žíte ⁷zakorenení a v ňom budovaní, upevnení vo viere, ako ste sa naučili; rozhojňujte sa vo vzdávaní vďaky. ⁸Dajte pozor, aby vás niekto nepriviedol do otroctva prázdny a klamným filozofovaním, založeným na ľudských podaniach, na živloch sveta, a nie na Kristovi. ⁹Predsa v ňom telesne prebýva celá plnosť božstva. ¹⁰Aj vy ste dosiahli plnosť v tom, ktorý je hlavou každého kniežatstva a moci. (Kol 2,6–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Téma listu Kolosanom vyjadruje jedno z najzreteľnejších pravidiel kresťanského života: „Ako ste teda prijali Ježiša Krista, Pána, tak v ňom žíte.“ (Kol 2,6) Spásu si prisvojujeme prijatím *Osoby*, nie súboru náuk. Prijatie Ježiša však zahŕňa aj prijatie celého Jeho učenia, ako ho odovzdávajú proroci a apoštoli v Písme (pozri Ef 2,20).

A čo je najdôležitejšie, prijatie Krista znamená smrť sebe samému, úplné odovzdanie sa živému Kristovi.

Živé Slovo (Ježiš) nemožno oddeliť od písaného Slova (Biblie). Sú to dve strany tej istej mince. V skutočnosti iba prostredníctvom Písma môžeme poznať Ježiša. „Žiť“ (doslova „chodiť, „kráčať“) „v ňom“ znamená, že dovoľujeme Jeho Slovu a Jeho Duchu, aby nás viedli vo všetkých našich rozhodnutiach a v každom našom čine.

V Kol 2,7 Pavol používa bežnú biblickú metaforu, ktorá prirovnáva kresťanov k rastlinám. V Kristovi sa zakoreňujeme tým, že ho prijímame ako svojho Spasiteľa a usporiadame si život podľa Jeho Slova. Takto sa „upevňujeme vo viere“.

Ako nasledujúce texty objasňujú metaforu rastliny ako symbolu veriacich?

Iz 61,3

Mat 3,10

Luk 8,11–15

1Kor 3,6

Pavol jasne vymedzuje dve možnosti, ktoré stoja pred veriacim. Jednou je zostať „sodom Hospodina“ (Iz 61,3) a naďalej zostať úplný v Kristovi tým, že sa Ho držíme a nasledujeme Jeho učenie. Druhú možnosť by sme mohli prirovnať k umelej rastline, ktorá síce vyzerá ako ozajstná, ale v skutočnosti je bez života. Prijatím ľudských filozofií a tradícií sa dostávame do „otroctva“ (Kol 2,8). Hoci nás Kristus oslobodil, treba si dávať pozor, aby sme sa nenechali „zatiahnuť do jarma otroctva“ (Gal 5,1; porovnaj Sk 15,10).

Stručne povedané, prijatie nebiblického učenia znamená odmietnutie Krista, pretože tí, ktorí veria falošným náukám, prijali iné evanjelium a uprednostnili ľudské autority pred autoritou Písma (pozri Gal 1,6–9). Takémuto nebezpečenstvu čelila nielen raná cirkev, ono pretrváva dodnes.

APLIKÁCIA

- Aká je tvoja skúsenosť s tým, čo znamená zomrieť sebe samému, aby sme prijali Krista? Prečo ide o neustály proces?

PRIBITÝ NA KRÍŽ

¹¹V ňom ste aj boli obrezaní obriezku, vykonanou nie rukami, ale Kristovou obriezku – vyzlečením z telesnosti, ¹²keď ste s ním boli v krste pochovaní. Spolu s ním ste boli aj vzkriesení vierou v moc Boha, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych. ¹³Aj vás, ktorí ste boli mŕtvi v previneniach a neobriezke svojho tela, oživil spolu s ním, keď nám odpustil všetky previnenia, ¹⁴keď vymazal dlžobný úpis, ktorý svojimi nariadeniami svedčil proti nám, a úplne ho zrušil tým, že ho pribil na kríž. ¹⁵Odzbrojil a verejne odhalil kniežatstvá a mocnosti a cez Krista nad nimi zvíťazil. (Kol 2,11–15)

Na aký problém poukazuje Pavol v úvodnom texte (Kol 2,11–15)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Veľmi často sme svedkami toho, ako sa úvodný text (najmä Kol 2,14) zneužíva ako argument proti zákonu a dodržiavaniu soboty.

Pre správne pochopenie uvedených textov prichádzajú adventisti siedmeho dňa s dvomi hlavnými výkladmi: Prvý ukazuje, že „dlžobný úpis“ pribitý na kríž je zoznam obvinení vznesených „proti nám“ a pripomína nápis, ktorý Pilát zavesil na Ježišov kríž (Mat 27,37; Ján 19,19.20). Druhá možnosť je, že na kríž bol pribitý obradný zákon, ktorý napísal Mojžiš (pozri 5Moj 31,24–26).

Keď sa pozrieme na verš v jeho širšom kontexte, vidíme, že jasne hovorí o obradnom zákone.

Pavol sa zmieňuje aj o „obriezke, vykonanej nie rukami“ (Kol 2,11), pri ktorej ide o „obriezku srdca“ (Rim 2,28.29; porovnaj 5Moj 30,16). Táto obriezka srdca je v očividnom kontraste s obriezku tela, ktorá bola jedným z najdôležitejších ustanovení obradného zákona (3Moj 12,3; porovnaj 2Moj 12,48).

Pavol potom spája túto vnútornú zmenu s „vyzlečením z telesnosti“ a s krstom ponorením. Týmto krstom sa stotožňujeme s Kristovou smrťou a zmŕtvychvstaním (Kol 2,11.12).

Takáto skúsenosť obrátenia je potom prirovnaná k tomu, že sme boli „mŕtvi v previneniach“, ale Boh nás svojou mocou „oživil“ spolu s Kristom a „odpustil nám všetky previnenia“ (Kol 2,13).

Slovo „nariadenia“ (Kol 2,14) sa v Novej zmluve vzťahuje na právne predpisy – svetské (Luk 2,1; Sk 17,7) alebo cirkevné (Sk 16,4). Jediný ďalší výskyt tohto gréckeho slova v Pavlových spisoch sa vzťahuje na obradný zákon, ktorý tvoril múr oddelujúci Židov a pohanov (Ef 2,14.15).

Keďže Pavol už hovoril o odpustení hriechov a vnútornej zmene symbolizovanej krstom, je nepravdepodobné, že by sa k tejto téme vrátil s inou metaforou, ktorá sa nikde inde v Písme nenachádza. Zdá sa, že Pavol skôr zdôrazňuje podobnú myšlienku ako v liste Efezanom: že totiž pohanskí veriaci v Kolosách sa nemusia starať o dodržiavanie obradného zákona vrátane obriezky, ani o zákony o čistote, ktoré s takýmto záväzkom súviseli (porovnaj Sk 10,28.34.35). Pavol zjavne ani len nenaznačil, že by Desatoro bolo pribité na kríž, zvlášť keď na inom mieste definuje hriech ako porušenie Desatora (Rim 7,7).

■ Sú v tvojom živote tradície, rituály alebo vonkajšie prejavy – náboženské či kultúrne –, na ktoré sa niekedy spoliehaš viac než na samotného Krista? Ako môžeš upriamiť svoj pohľad ešte viac na živého Spasiteľa namiesto symbolov, ktoré už v ňom našli svoje naplnenie?

APLIKÁCIA

TIEŇ ALEBO SKUTOČNOSŤ?

¹⁶Nech vás teda nikto nesúdi za jedenie a pitie, ani za sviatky, novmesiace, ani za soboty. ¹⁷To sú tiene budúcich vecí, ale skutočnosť je Kristova. ¹⁸Nech vás nepripraví o víťaznú cenu nikto, kto sa vyžíva v poníženosti a uctievaní anjelov, kto sa nechá unášať tým, čo videl, bezdôvodne sa nadúva pod vplyvom svojho telesného zmýšľania. ¹⁹Taký človek sa nedrží hlavy, z ktorej celé telo, vyživované a pospájané kĺbmi a šľachami, rastie Božím vzrastom. (Kol 2,16–19)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

O akých židovsko-kresťanských praktikách hovorí Pavol v úvodnom texte (Kol 2,16–19)?

Dodnes sa učenci nezhodujú na tom, aké problémy tu Pavol riešil. Isté však je, že apoštol v Liste Kolosanom prináša pomerne veľa informácií o tom, čo by sme mohli charakterizovať ako židovsko-kresťanský spor uprostred zboru, ktorého členovia mali prevažne pohanské korene (Kol 2,13). To znamená, že veriaci zo Židov kladli dôraz na to, čo veriaci nemuseli nasledovať.

Je zrejmé, že Kol 2,16 uvádza niekoľko bežných židovských praktík, ktoré zjavne pokračovali medzi niektorými židovskými konvertitmi na kresťanstvo. Do rovnakého kontextu zapadajú aj niektoré prvky z Kol 2,18. Ježiš kritizoval falošnú pokoru niektorých náboženských vodcov (napríklad Mat 6,1.5.7.16). Z kumránskych zvitkov sa dozvedáme, že anjeli zohrávali významnú úlohu v niektorých židovských predstavách o uctievaní. Problémy, s ktorými sa Pavol vyrovnával v Liste Kolosanom, boli s najväčšou pravdepodobnosťou podobné tým, ktorým čelil aj inde.

Kedže verš Kol 2,16 je tak často nesprávne chápaný, je dôležité preskúmať ho podrobnejšie. Všimnite si tieto body:

- (1) Pavlovo použitie slova „teda“ naznačuje, že ide o záver vyvedený z toho, čo už povedal. A v predchádzajúcich veršoch (Kol 2,11–15) vysvetlil, že telesná obriezka stratila svoj význam, pretože dôležitá je vnútorná zmena srdca.
- (2) „Jedenie a pitie“ sa vzťahuje na obeť jedla a nápojov, ktoré Izraeliti prinášali do chrámu.
- (3) Upresnenie „za sviatky, novmesiace, ani za soboty“ (Kol 2,16) zrejme odkazuje na Oz 2,13 (Oz 2,11 Roh.), kde sa spomína rovnaká postupnosť obradných dní, ktorá zahŕňa aj obradné soboty (pozri napríklad 3Moj 23.11.24.32).

Pre naše pochopenie tohto verša je kľúčový Pavlov vlastný výklad: ide o „tiene budúcich vecí, ale skutočnosť je Kristova“ (Kol 2,17). Tieto obradné dni, podobne ako obeť, poukazovali na Kristovo dielo (pozri 1Kor 5,7; 15,23). Siedmy deň, sobota, bola naopak ustanovená v Edene pred hriechom a dávno predtým, ako boli ustanovené obradné obeť svätyne, preto nebola tieňom, ktorý mal byť po kríži odstránený.

APLIKÁCIA

- Hoci sa v danom kontexte nehovorí o sobote ako siedmom dni, ako by si mohol uplatniť Pavlovu radu „nesúdiť“ iných (Kol 2,16)?

ĽUDSKÉ PRÍKAZY

²⁰Ak ste teda s Kristom zomreli živlom sveta, prečo sa ako tí, čo žijú vo svete, podriaďujete predpisom: ²¹„Neber do rúk, neokús, ani sa nedotýkaj?“ – ²²Veď sú to iba ľudské príkazy a náuka o veciach, ktoré sa použitím ničia. ²³Vyzerá to ako múdrosť, ako zvláštny prejav nábožnosti, sebaponižovania a telesného umŕtšovania. No nikomu nie sú na česť, ale len na uspokojenie telesného zmýšľania. (Kol 2,20–23)

Čo Pavol zdôrazňuje v úvodnom texte (Kol 2,20–23)? Ako to súvisí s kontextom celej kapitoly?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Rovnako ako v Liste Galaťanom, aj tu Pavol charakterizuje zachovávanie židovských obradov ako lipnutie na „živloch sveta“ (Kol 2,8,20; porovnaj Gal 4,3.9). Inými slovami, podobne ako pozemský chrám, aj tieto veci patria na zem, *ale* naša vlasť (naše občianstvo) je v nebi. Nemusíme sa teda nechávať obťažkávať obradným zákonom, pretože ten len predznamenal realitu, ktorú teraz prežívame prostredníctvom Krista. To znamená, že hoci uvedené obrady pôvodne dal ľuďom Boh, po tom, čo splnili svoju funkciu, už nie sú potrebné.

Pretože všetky tieto nariadenia boli zrušené na kríži (ako naznačuje božská ruka, ktorá roztrhla chrámovú oponu; pozri Mat 27,51; porovnaj Dan 9,27), kresťania (vrátane kresťanov zo Židov) týmto nariadeniam už viac nepodliehajú. Ak by sme sa im podriadili, znamenalo by to, že sme sa stotožnili s týmto svetom, ktorý pominie, na rozdiel od nového sveta, ktorý nám bol prisľúbený v Kristovi.

Veď sa tešíme na „nové nebo a novú zem, v ktorých prebýva spravodlivosť“ (2Pet 3,13), nie iba na obnovu tejto starej zeme.

Nejde len o to, že farizeji a zákonníci pridali k Mojžišovým predpisom ďalšie ľudské požiadavky (pozri Mar 7,1–13). Dodržiavanie starozmluvných obradov, ktoré Kristus naplnil, už nemohlo byť považované za Božiu požiadavku, ale iba za ľuďmi uložené povinnosti. Zdá sa, že sa stávali bremenom pre vieru, a nie niečím, čo by ju posilňovalo. Ľudia, ktorí tieto starozmluvné nariadenia zachovávali a presadzovali ich, sa ľahko dostávali do pokušenia myslieť si, že sú lepší ako ostatní. A nielen to. Takýto postoj zvädza k predstave, že si za svoje konanie zaslúžia spásu. A to je pasca, do ktorej sa nechceme nechať chytiť.

V priebehu kresťanských dejín mnohí učenci a cirkevní predstavitelia podľahli pokušeniu vydávať rôzne náboženské vyhlásenia, ktorými si uzurpovali úlohu Svätého Ducha pri vedení veriacich v chápaní významu Biblie. Sám Kristus je prameňom, z ktorého vyviera pravda Písma, ako ju učil Pavol a ostatní biblickí pisatelia.

- **Ako sa môžeme uistiť o našom správnom pochopení toho, že jediným základom našej spásy je to, čo Ježiš urobil pre nás, bez nás a namiesto nás – bez ohľadu na to, čo robí v nás?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Ako sa niektorí ľudia za čias apoštolov snažili vieru v Písmo zničiť pomocou tradície a vtedajšej filozofie, rovnako sa odveký nepriateľ spravodlivosti snaží zvieŕť ľudí na zakázané cesty populárnymi názormi *vyššej kritiky*, vývojovej teórie, spiritualizmu, teozofie a panteizmu. Mnohým sa Písmo javí ako lampa bez oleja, pretože sa rozhodli ísť cestou špekulatívnych dohadov, plodiacich nedorozumenia a zmätok. *Vyššia kritika*, ktorá svojou metódou rozpitváva, odhaduje a pretvára, v podstate podrýva vieru v Písmo ako Božie zjavenie. Božiemu slovu bráni usmerňovať, povznášať a ovplyvňovať ľudské životy. Spiritualizmus zvádza mnohých k viere, že najvyšším zákonom je túžba, že slobodou je svojvoľa a že človek sa zodpovedá len sám sebe. Kristov nasledovník sa stretne s *peknými rečami* (Kol 2,4), pred akými apoštol varoval veriacich v Kolosách. Stretne sa so spiritualistickými výkladmi Písma, ale nemá ich prijať. Svojím hlasom musí jasne potvrdiť večné pravdy Písma. S pohľadom stále upretým na Krista má neochvejne ísť vyznačenou cestou a odmietnuť všetky názory, ktoré sú v rozpore s Kristovým učením. Predmetom jeho obdivu a rozjímania má byť Božia pravda. Písmo má pokladať za Boží hlas, ktorý ho bezprostredne oslovuje. Takto nájde múdrosť, ktorá pochádza od Boha.“ (AA 474.475; PN 273.274)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Čo to znamená, že v Kristovi „telesne prebýva celá plnosť božstva“ a že On „je hlavou každého kniežatstva a mocnosti“ (Kol 2,9.10)? Pozri aj Ján 1,1; Heb 1,3 a 1Pet 3,22.
2. Všetci sme pravdepodobne počuli, ako niekto na základe Kol 2,14–16 argumentoval proti sobote ako siedmemu dňu. Aké ďalšie problémy, okrem tých, ktoré sme študovali tento týždeň, vyplývajú z použitia týchto textov na argumentáciu, že už nemusíme dodržiavať štvrté prikázanie?
3. Ako sa vysporiadať s tvrdeniami, že musíme dodržiavať aj obradné predpisy? Hoci možno niekto nájde v ich dodržiavaní nejaké duchovné alebo teologické požehnanie, aké problémy vyplývajú z trvania na tom, že ich treba dodržiavať?
4. Ellen Whiteová napísala, že by sme Bibliu mali považovať „za Boží hlas“, ktorý nás „bezprostredne oslovuje“. Prečo sa teda musíme dôsledne chrániť pred kýmkoľvek alebo čímkoľvek, čo by mohlo oslabiť našu vieru v autoritu a inšpiráciu celého Písma, dokonca aj tých častí, ktoré by nás miestami mohli znepokojovať?

ŽIVOT S KRISTOM (KOL 3,1–17)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Kol 3,1–17; Rim 1,18; Rim 6,1–7; Ef 4,22–24; 5Moj 7,6–8; 1Sam 16,23

ÚVODNÝ TEXT

Nadovšetko sa však odejte láskou, ktorá je zväzkom dokonalosti. (Kol 3,14)

Možno si sa už aj ty stretol s upozornením, aby si nebol až tak zameraný na nebeské veci, pretože z teba nebude žiadny pozemský úžitok. Hoci je to v istom zmysle pravda, existuje aj presne opačné upozornenie. Apoštol Pavol o ňom hovorí v Kolosanom 3, kde upozorňuje, že ak máme príliš pozemské zmýšľanie, nebudeme Pánovi užitoční v nebeských veciach.

Pavol upriamuje našu pozornosť na mnohé praktické, reálne zásady, ktoré majú svoj pôvod v nebi a ktorým môžu porozumieť iba tí, čo „boli spolu s Kristom vzkriesení“ (Kol 3,1).

Pavlove rady sú nesmierne praktické. Ich cieľom je posilniť všetky naše vzťahy, nielen tie v cirkvi.

Ježiš povedal: „Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, ktorí vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca v nebesiach. Lebo on dáva vychádzať slnku nad zlými aj nad dobrými a zosiela dážď na spravodlivých aj nespravodlivých“ (Mat 5,44.45)

Znie to ako niečo nemožné? Z ľudského hľadiska je to tak. Aby sme mohli skutočne žiť pre Boha, musíme najprv zomrieť sami sebe. Ak chceme byť nášmu nebeskému Otcovi nejakou užitoční tu na zemi, potrebujeme mať nebeské zmýšľanie.

Tento týždeň sa sústredíme na to, ako môže život s Kristom priniesť zmenu nielen tu a teraz, ale aj pre večnosť.

OSNOVA LEKCIE

Táto lekcia sa zameriava na praktické dôsledky života s Kristom a na to, ako nebeské zmýšľanie ovplyvňuje náš pozemský život. Pri čítaní 3. kapitoly Listu Kolosanom preskúmame, ako odložiť „starého človeka“ a obliecť si „nového“, ktorého charakter sa prejavuje láskou, pokojom a vďačnosťou.

- Kol 3,1–4: Dôsledok spasenia – nové nasmerovanie (nedeľa)
- Kol 3,5.6: Dôsledok spasenia – odmietnutie „žiadostí tela“ (pondelok)
- Kol 3,6–11: Dôsledok spasenia – „oblečenie“ nového ľudstva (utorok)
- Kol 3,12–14: Dôsledok spasenia – obnova nášho charakteru (streda)
- Kol 3,16.17: Dôsledok spasenia – život na Božiu chválu (štvrtok)

NEBESKÉ ZMÝŠĽANIE

¹Ak ste teda boli spolu s Kristom vzkriesení, hľadajte to, čo je hore, kde Kristus sedí po pravici Boha. ²Myslite na to, čo je hore, nie na to, čo je na zemi. ³Lebo ste umreli a váš život je skrytý s Kristom v Bohu. ⁴Keď sa zjaví Kristus, váš život, vtedy sa aj vy spolu s ním zjavíte v sláve. (Kol 3,1–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo je podľa Pavla predpokladom nášho nebeského zmýšľania (Kol 3,1–4)?
Čo to znamená?

Z vrcholu hory je možné pozorovať rozľahlú krajinu, ktorá nás obklopuje. Od nepamäti vrchy navštevovali tí, ktorí hľadali bližšiu skúsenosť s Bohom (pozri Ž 121,1.2). Dokonca aj „vrchy“ vytvorené človekom, nazývané *zikkuraty* (stupňovité veže s terasami a chrámom na vrchole), postavili pohanovia s podobným cieľom – stretávanie s bohmi. Je zaujímavé, že v meste Úr, ktoré mal Abrahám opustiť, sa nachádzal vysoký zikkurat viditeľný zo vzdialenosti niekoľkých kilometrov. Samotná zmena nadmorskej výšky však nestačí na to, aby sa človek dostal bližšie k nebu v duchovnom zmysle. Ľudské úsilie na to nestačí.

Naopak, k nebu nás môže priblížiť iba zázrak milosti, prostredníctvom ktorého sme zomreli s Kristom a boli s Ním vzkriesení (obrazne znázornené krstom, pozri Kol 2,12.13).

Všimnime si, že od začiatku tretej kapitoly Listu Kolosanom Pavol opakovane kladie dôraz na to, čo je *hore*, v *nebi*; „to, čo je hore“, „kde Kristus sedí po pravici Boha“, „s Kristom v Bohu“, „s Ním... v sláve“ (Kol 3,1–4).

Je pravda, že v živote každého kresťana sa odohráva mnoho ťažko vysvetliteľných skutočností. Ako môže človek naozaj „zomrieť“ a „byť vzkriesený“, keď sa zdá, že ide stále o tú istú osobu, ktorá žiadnu skúsenosť života a smrti neprežila? Pozemskému zmýšľaniu, ktoré nie je pod vplyvom Svätého Ducha, nedáva takéto uvažovanie žiadny zmysel. Ale pre tých, ktorí duchovne zmýšľajú, pretože prijali nové srdce zaslúbené Bohom, je smrť hriechu a vzkriesenie s Kristom realitou.

Pavol formuluje svoje príkazy a napomenutia, pretože každý kresťan potrebuje neustále obnovovať svoj duchovný život (pozri 2Kor 4,16). Je totiž zrejmé, že môžeme odpadnúť od Krista a byť stratení! Počas nášho pozemského putovania nie sme nikdy v bezpečí pred pokušením.

Preto potrebujeme každý deň urobiť nové rozhodnutie „hľadať to, čo je hore“ (Kol 3,1). Náš večný život je bezpečne „skrytý s Kristom v Bohu“ (Kol 3,3), ale vonkajší prejav tohto života nemôže byť skrytý. Naopak, musí byť viditeľný celému svetu.

APLIKÁCIA ■ Čomu zvyčajne patria tvoje myšlienky – tomu, čo je hore alebo dole? Ak príliš často smerujú dole, ako môžeš zmeniť ich nasmerovanie?

KONIEC POZEMSKOSTI

⁵Umŕtvujte teda to, čo je vo vašich údoch pozemské: smilstvo, nečistotu, vášeň, zlú žiadostivosť a lakomstvo, ktoré je modloslužbou. ⁶Pre tieto veci prichádza Boží hnev na neposlušných synov. (Kol 3,5.6)

Dnes zaznieva mnoho hesiel: „Zastavte vojnu!“ „Zastavte odlesňovanie!“ „Ukončite jadrové zbrojenie!“ Ale pravdepodobne nikdy sme nikoho nepočuli skandovať: „Skončite s pozemskosťou!“ Také niečo nezodpovedá hodnotovému nastaveniu nášho sveta. Nie že by vyššie uvedené slogany alebo ich posolstvo boli nesprávne. Z pohľadu večnosti sú však príliš krátkozraké. Naše zameranie musí smerovať vyššie, do večnosti.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ako rozumieš Pavlovej výzve „umŕtvujte to, čo je vo vašich údoch pozemské“ (Kol 3,5.6; pozri aj Rim 6,1–7)? Čo znamená byť mŕtvý sebe a tomu, čo je pozemské? A naopak, čo znamená žiť pre „to, čo je hore“ (Kol 3,1)?

Aj keď sme duchovne zomreli s Kristom, naše „údy“ – teda pokušenia, ktoré nám prinášajú naše telo a myseľ – musia byť „umŕtvané“.

V súvislosti s touto výzvou by sme si mali uvedomiť dve skutočnosti. Po prvé, v Kol 3,1 Pavol používa taký tvar gréckeho slovesa, ktorý predpokladá, že sme už boli „s Kristom vzkriesení“. Po druhé, výzva v Kol 3,5 je následkom tejto skutočnosti („teda“). Pozemské veci (smilstvo, nečistotu, vášeň, zlú žiadostivosť, chamtivosť atď.) môžeme umŕtviť iba preto, že sme boli vzkriesení s Kristom. Máme preto nielen Jeho duchovný život, ale aj moc odstrániť tieto pozemské veci z našich myslí a životov.

Je zaujímavé, že jediný ďalší výskyt presnej frázy z Kol 3,6 („Boží hnev“) v gréčtine je v Rim 1,18. Boh „vydal“ ľudí ich vlastným zlým cestám (Rim 1,24), a tak teraz „prichádza“ Jeho hnev (pozri aj Zj 6,16.17) „na neposlušných“ (Kol 3,6). V Rim 1,18 sa Pavol zmieňuje o „bezbožnosti a nespravodlivosti“. V tejto súvislosti hovorí aj o „nečistote“ (Rim 1,24, rovnaké slovo je aj v Kol 3,5) a charakterizuje tak ľudí, ktorých „pre túžby ich srdc vydal... Boh napospas nečistote, takže sami zneuctoľovali vlastné telá“ (Rim 1,24).

Ako zneuctievali svoje telá? Tým, že odmietali uznať Stvoriteľa. Zároveň ich Boh vydal ich „hanebným vášňam“ (pozri Rim 1,26.27).

■ **Ako sa v živote riadiš slovami „umŕtvujte teda svoje údy, ktoré sú na zemi“ (Kol 3,5)?**

APLIKÁCIA

OBNOVENÍ V POZNANÍ

⁶Pre tieto veci prichádza Boží hnev na neposlušných synov. ⁷Kedysi ste sa v tom aj vy pohybovali a žili. ⁸Teraz však aj vy zhodte zo seba všetko: hnev, rozhorčenie, zlobu, rúhanie, necudné reči zo svojich úst. ⁹Neluhajte si navzájom, keď ste už vyzliekli starého človeka s jeho skutkami ¹⁰a obliekli ste si nového, ktorý sa obnovuje, aby nadobudol poznanie podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril. ¹¹Potom už nie je ani Grék, ani Žid, ani obriezka, ani neobriezka, ani barbar, ani Skýt, ani otrok, ani slobodný, ale všetko a vo všetkých je Kristus. (Kol 3,6–11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako Pavol ďalej rozvíja svoje napomenutia v Kol 3,6–11?

Úvodné slová Kol 3,8 signalizujú dramatickú a rozhodujúcu premenu zo smrti do života: „Teraz však.“ V gréčtine je zdôraznené slovo „teraz“. Keďže ste teda s Kristom vzkriesení a hľadáte to, čo je hore, váš súčasný život má „teraz“ ukázať výrazný kontrast s vaším životom pred obrátením. Keďže ste umŕtvili „to, čo je vo vašich údoch pozemskej“ (Kol 3,5), „teraz... zhodte zo seba všetko: hnev, rozhorčenie, zlobu, rúhanie, necudné reči zo svojich úst“ (Kol 3,8).

Hnev aj rozhorčenie môžu byť vyjadrením Božej spravodlivej reakcie na hriech (o ktorej sme hovorili včera). Podobne na hriech reagoval aj Ježiš (Mar 3,5; Zj 6,16). Nám však Písmo adresuje výzvu, aby bol „každý človek rýchly, keď treba počúvať, pomalý, keď má hovoriť, pomalý do hnevu. Lebo človek v hneve nekoná, čo je spravodlivé pred Bohom.“ (Jak 1,19.20) Zloba (vo význame zlo-myselnosť) praje druhému nešťastie. Rúhanie tu má význam hrubé, urážlivé vyjadrovanie. Pavol teda odsudzuje jazyk, ktorý je hrubý a vulgárny. A napokon odmieta klamstvo, ktorým si tiež ubližujeme (porovnaj 3Moj 19,11.18). Dôvodom, prečo máme zo seba „zhodiť“ („zložiť“) toto všetko, je, že „ste už vyzliekli starého človeka s jeho skutkami“ (Kol 3,9).

Čo Pavol myslí pod pojmom „starý človek“ v porovnaní s „novým človekom“? Pozri aj Rim 6,6 a Ef 4,22–24.

Slovesá, ktoré Pavol používa na opis procesu premeny zo starého na nové, súvisí s „oblečením“, akoby si niekto „vzliekol“ („zhodil“) zo seba starý, špinavý odev a „obliekol“ si nové biele rúcho (porovnaj Zach 3,4). Podobné rozlíšenie medzi starým a novým sa používa aj v súvislosti so starou a novou zmluvou, ktoré sú charakterizované vonkajšou literou zákona a zákonom vpísaným Duchom do srdca (2Kor 3,4–18).

Tieto metafory opisujú obrátenie a jeho účinky, ktoré Pavol nazýva „novým stvorením“ (2Kor 5,17). Pavol píše Kolosanom, že si obliekli „nového [človeka], ktorý sa obnovuje, aby nadobudol poznanie podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril“ (Kol 3,10) a ktorý je obrazom neviditeľného Boha (Kol 1,15). Získanie poznania Krista prostredníctvom Jeho Slova nás premieňa „na taký istý obraz v stále väčšej sláve“ (2Kor 3,18). To nás stavia nad všetky etnické, geografické a sociálne hranice (Kol 3,11), pretože sme občanmi oveľa vznešenejšieho kráľovstva.

APLIKÁCIA

- Aký „starý odev“ – zvyky, postoje alebo spôsob rozprávania – ťa dnes Svätý Duch pozýva odložiť, aby si mohol byť opäť obnovený na Kristov obraz?

CHARAKTER NOVÉHO ŽIVOTA

¹²Ako vyvolení Boží, svätí a milovaní, oblečte si milosrdný súcit, dobrotivosť, pokoru, miernosť, trpezlivosť, ¹³navzájom sa znášajte a odpúšťajte si, najmä ak by mal niekto niečo proti niekomu. Ako Pán odpustil vám, tak aj vy odpúšťajte druhým! ¹⁴Nadovšetko sa však odejte láskou, ktorá je zväzkom dokonalosti. (Kol 3,12–14)

Po opise zlých návykov a záporných vlastností, ktoré odstraňujeme a zanecháme, keď prichádzame ku Kristovi, Pavol prechádza k pozitívam – ako keď prechádzame z tmy do svetla.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo Pavol hovorí v úvodnom texte (Kol 3,12–14) o veriacich v Kolosách? Ako to súvisí s kvalitami, ktoré si majú obliecť?

Tak ako bol Izrael povolaný Bohom, aby sa stal Jeho zvláštnym ľudom a zrkadlil Jeho charakter, aj veriaci v Ježiša sú „vyvolení Boží“ (Kol 3,12). Nie všetci však žijú podľa tohto „vyvolenia“. Ako povedal Ježiš: „Lebo je veľa povolaných, ale málo vyvolených.“ (Mat 22,14; porovnaj Mat 24,22.24.31). Pavlove zmienky o vyvolených majú podobný význam (Rim 8,33; 2Tim 2,10). Aj veriaci, podobne ako Izrael, sú „milovaní“ Bohom a „svätí“ (5Moj 7,6–8). Táto výsada so sebou nesie dôležitú zodpovednosť, ktorou je zvestovať „veľké skutky toho, čo vás povolal z temnoty do svojho predivného svetla“ (1Pet 2,9). A to uskutočňujeme tým, ako teraz žijeme.

Osem vlastností, ktoré Pavol spomína, tvorí naozaj mimoriadny zoznam: *milosrdný súcit, dobrotivosť, pokora, miernosť, trpezlivosť, vzájomné znášanie sa, odpúšťanie a láska* (Kol 3,12–14). Tieto vlastnosti môžu prameniť iba zo srdca zjednoteného s Kristom, pretože vyjadrujú Jeho charakter a spôsob, ako On s nami zaobchádzal. Máme odpúšťať druhým, „ako Pán odpustil vám“ (Kol 3,13). Láska je „zväzkom dokonalosti“ (Kol 3,14), pretože je to Jeho láska k nám, ktorá nás s Ním spája a umožňuje nám skutočne milovať druhých (1Ján 4,11.12).

Tieto vlastnosti ovplyvňujú naše vzťahy dvomi spôsobmi: (1) Prejavovanie lásky, milosrdenstva, láskavosti a odpustenia druhým prináša požehnanie nám aj ostatným. Je napíňajúce milovať a žehnať druhým. Ľudia zvyčajne budú na našu lásku reagovať podobne a my budeme naďalej prijímať Božie milosrdenstvo a odpustenie (Mat 5,7; 6,14). (2) A čo je podstatnejšie, takéto naše konanie oslavuje Boha, čo môže povzbudiť ostatných, aby verili a nasledovali Ježiša. Prejavovaním lásky zjavujeme moc Božej milosti. „Nič nevplyva na človeka viac než nesebecký život. Najsilnejším dôkazom v prospech evanjelia je milujúci a láskavý kresťan.“ (MH 470; CZŽH 337)

■ **Ako predstavuješ Krista svojim správaním k ostatným ľuďom – a najmä k tým, ktorí k tebe nie sú láskaví?**

APLIKÁCIA

ŽIŤ NOVÝ ŽIVOT

¹⁶Kristovo slovo nech vo vás prebýva bohato: vo všetkej múdrosti sa navzájom učte a napomínajte a vďačne spievajte vo svojich srdciach Bohu žalmy, hymny, duchovné piesne. ¹⁷A všetko, čo konáte slovom alebo skutkom, všetko robte v mene Pána Ježiša a skrze neho ďakujte Bohu Otcovi. (Kol 3,16.17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pavlova starosť o pokoj a harmóniu v cirkvi sa jasne objavuje v posledných veršoch Kolosanom 3. Téma Božieho pokoja sme sa už venovali (7. lekcia). Na rozdiel od *pax Romana* („rímsky mier“) nie je *pax Christi* („Kristov pokoj“) pokojom vnúteným zvonku, ale má nám „vládnuť“ zvnútra. To sa môže stať iba vtedy, ak naše životy vedie Kristus.

Čo podľa Pavla umožňuje Kristovi vládnuť v našom živote (Kol 3,16.17)? Aké miesto majú podľa Pavla v našom živote piesne?

Jazyk týchto veršov je veľmi opisný. Zobrazuje Kristovo slovo, ktoré v nás prebýva. To sa deje, keď pozorne čítame Bibliu, aby sme počúvali a učili sa z Božej múdrosti. Hoci je grécky text trochu nejednoznačný, hudba súvisí s tým, že sa navzájom učíme a napomíname (Kol 3,16).

Nejde však len tak o hocikakú hudbu. Pavol používa veľmi špecifickú terminológiu (podobne v Ef 5,19), keď spomína „žalmy, hymny a duchovné piesne“.

Hoci to nie je jednoznačné, zdá sa, že sa tu spomína existujúca starozmluvná zbierka žalmov a rozrastajúca sa novozmluvná zbierka hymnov. „Duchovné piesne“ môžu byť všeobecným pojmom pre akúkoľvek pieseň chvály súvisiacu s duchovným životom alebo životom cirkvi. Slová piesní sú prostriedkom na vyučovanie pravdy a poskytovanie pokynov o tom, ako žiť nový život s Kristom. Mnohé skvelé duchovné piesne z uplynulých storočí majú mocné povznášajúce posolstvá nádeje a uistenia, ktoré sú také potrebné vo svete, ktorý nás gniavi, sklúčuje a znepokojuje.

Hudba má mocný vplyv. Dávidova hra na harfe mala upokojujúci účinok na kráľa Saula (1Sam 16,23). Ale keď sa Dávid stal jeho rivalom, Saulov hnev a rozhorčenie sa zvýšili (1Sam 18,10.11). Klinicky sa preukázalo, že pokojná klasická hudba znižuje úzkosť, optimalizuje funkciu mozgu, zlepšuje relaxáciu, pomáha pri bolesti a napomáha socializáciu.

Kto z nás ešte na vlastné oči nevidel, aký silný vplyv môže mať hudba na naše emócie a myšlienky, či už dobrý alebo zlý? Hudba – tá správna hudba – môže byť duchovne povznášajúca.

APLIKÁCIA

■ **Písmo hovorí, že čokoľvek robíme, má sa diať „v mene Pána Ježiša“ (Kol 3,17). Môžeš naozaj povedať, že to tak robíš? Ak nie, ako to môžeš zmeniť? Čo musíš prestať robiť, ak to nemôžeš robiť v mene Pána?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Ak Boží Duch ovláda myseľ a srdce, potom obrátený človek začne spievať novú pieseň, lebo na vlastnej skúsenosti poznáva splnenie Božieho prisľubú o odpustení všetkých prestúpení a o vymazaní hriechov. Kajaľ sa za prestúpenie Božieho zákona a vyznal vieru v Krista, ktorý zomrel, aby ospravedlnil človeka. *Prostredníctvom viery sme teda ospravedlnení, a tak máme vo vzťahu s Bohom pokoj, ktorý nám daroval náš Pán, Ježiš Kristus.* (Rim 5,1) Kresťan však práve na základe tejto skúsenosti nemôže nečinne zložiť ruky a uspokojiť sa s tým, čo preňho Kristus vykonal. Kto chce vojsť do duchovného kráľovstva, zistí, že sa proti nemu postavili všetky sily a vášne hriešnej prirodzenosti zaštieňené silami ríše temnoty. Deň čo deň musí obnovovať svoje posvätenie a dennodenne bojovať proti zlu. Staré návyky a vrodené sklony k zlému ho budú chcieť ovládnuť, a preto musí byť veľmi obozretný, ak chce nad nimi v Kristovej moci zvíťaziť. ... To, čo najviac potrebujeme, je práve moc vznešenejšieho, čistejšieho a ušľachtilejšieho života. Priveľa sa zaoberáme svetom a príliš málo Božím kráľovstvom. Kresťan sa v snahe o dosiahnutie ideálu, ktorý mu zjavuje Boh, nemusí ničoho obávať. Kristova milosť a moc na dosiahnutie mravnej a duchovnej dokonalosti je prisľúbená všetkým. Ježiš je zdroj sily a studnica života. ... Kvôli nám zapája všemocné sily neba. Jeho životodarnú moc môžeme cítiť na každom kroku.“ (AA 476–478; PN 275)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Aká je vaša skúsenosť so zaslúbením, že sme boli „ospravedlnení vierou“? Ako tento úžasný sľub zmenil váš život? Ako toto zaslúbenie súvisí s myšlienkou, že sme tiež „boli vzkriesení s Kristom“?
2. Čo pre vás znamená mať nebeské zmýšľanie? Je to dôležitejšie ako konanie pozemského dobra? Ako nájsť správnu rovnováhu medzi týmito konceptmi?
3. Zamyslite sa nad tým, aký vplyv má váš život na ostatných. A hoci o tom máme tendenciu premýšľať v kontexte nášho individuálneho vplyvu, čo náš vplyv ako cirkvi? Aký vplyv má vaše zborové spoločenstvo na vašu miestnu komunitu?
4. Prečítajte si Kol 3,11. Čo sa z tohto textu dozvedáme o jednote, ktorú by sme mali mať v Kristovi?

Týždeň od 15. do 21. marca

SPOLOČNÝ ŽIVOT (Kol 3,18–4.6)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Kol 3,18–4,6; Ef 5,22–25.33; Prísł 22,6.15; 1Pet 2,16; 1Tes 5,17

ÚVODNÝ TEXT

Vaše slovo nech je vždy láskavé a múdro povedané, aby ste vedeli, ako treba každému odpovedať. (Kol 4,6)

Keď ľudia spolu žijú a pracujú v tesnej blízkosti, stretávajú sa s rôznymi problémami. Rozdielne názory môžu spôsobiť napätie a môžu prerásť do otvorených konfliktov. Čím je vzťah bližší, tým dôležitejšie je, aby si všetci navzájom rozumeli.

Najbližšie vzťahy sú, samozrejme, v rodine. Domov sa niekedy nazýva „rodinná firma“. Ide o zaujímavý spôsob, ako opísať fungovanie domácnosti. Medzi vedením podniku a vedením domácnosti existujú určité podobnosti. Mala by existovať všeobecná zhoda na hodnotách, cieľoch a zámeroch. Všetci by mali spolu dobre vychádzať. Aby všetko fungovalo, každý by mal zodpovedne vykonávať svoj diel práce. Rovnaké zásady platia aj pre cirkev, ktorá je v podstate veľkou rodinou.

V časti, ktorú budeme študovať tento týždeň, Pavol uvádza niekoľko dôležitých princípov pre čo najlepšie fungovanie kresťanskej rodiny. Keďže kresťanský domov by sa mal riadiť biblickými princípmi, nevyhnutne funguje trochu inak, ako vtedy fungovala typická rímska domácnosť. Pavol uvádza aj ďalšie cenné princípy, ktoré sú užitočné pre rôzne spoločenské vzťahy, a to ako v domácnosti, tak aj mimo nej.

OSNOVA LEKCIE

V predposlednej lekcii tohto štvrtroka sa budeme venovať tretej kapitole Listu Kolosanom a začiatku štvrtej kapitoly. V týchto textoch uvidíme, ako sa Kristovo dielo „zmierenia“ môže prakticky prejavíť v rodine a na pracovisku. Preskúmame biblické princípy pre vzťahy v manželstve, vzťahy medzi rodičmi a deťmi, a tiež vzťahy v zamestnaní.

- Kol 3,18.19: Vplyv zmierenia na vzťahy v manželstve (nedeľa)
- Kol 3,20.21: Vplyv zmierenia na vzťahy rodičov a detí (pondelok)
- Kol 3,22–4,1: Vplyv zmierenia na naše pracovné vzťahy (utorok)
- Kol 4,2–4: Vplyv zmierenia na naše priateľské vzťahy (streda)
- Kol 4,5.6: Vplyv zmierenia na naše vzťahy k ľuďom mimo cirkvi (štvrtok)

MANŽELKY A MANŽELIA

¹⁸Ženy, podriadujte sa svojim mužom, ako sa sluší v Pánovi. ¹⁹Muži, milujte svoje ženy a nesprávajte sa k nim drsne. (Kol 3,18,19)

²¹Navzájom sa podriadujte v bázni pred Kristom. ²²Ženy svojim mužom ako Pánovi, ²³pretože muž je hlavou ženy, ako aj Kristus, Spasiteľ tela, je hlavou Cirkvi. ²⁴Ako je Cirkev podriadená Kristovi, tak vo všetkom aj ženy mužom.

²⁵Muži, milujte svoje ženy tak, ako aj Kristus miloval Cirkev a vydal za ňu samého seba. ... ³³A tak i každý z vás bez výnimky nech tak miluje svoju ženu ako seba. A žena nech prejavuje mužovi úctu. (Ef 5,21–25,33)

V Novej zmluve je zahrnutých niekoľko súborov pokynov pre kresťanské domácnosti (pozri Ef 5,21–6,9; Kol 3,18–4,1; Tít 2,1–10; 1Pet 2,18–3,7). Je pozoruhodné, že tieto „domáce predpisy“, ako sa zvyknú nazývať, nie sú úplne hierarchické. Obsahujú totiž prvky, ktoré majú vzťahy urobiť obojstrannými a vzájomne povznášajúcimi.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Akú vyváženosť vnáša Pavol do vzájomného spolunažívania muža a ženy (Kol 3,18,19)? Aké ďalšie rady dáva Pavol v Ef 5,21–25,33?

Niektorí muži radi citujú verš Kol 3:18: „Ženy, podriadujte sa svojim mužom.“ Tam sa však zastavia a vôbec neberú do úvahy dôležitý Pavlov dodatok: „ako sa sluší v Pánovi“. Nová zmluva nikde neučí, že by sa ženy mali podriaďovať všetkým mužom. Nikde sa ani nehovorí, že manželky majú ponížené slúžiť svojim mužom alebo byť v ich područí. A už vôbec Písmo nehovorí, že by sa manželky mali slepo podriaďovať každému rozmaru alebo každej túžbe svojich manželov. Pavol poukazuje na to, že manželky majú byť oddané predovšetkým Pánovi a až potom manželovi. Nesmie sa stať, že manžel pohltí individualitu manželky, alebo že sa on stane jej svedomím.

Kristus prejavil svoju lásku voči cirkvi tým, že sa za ňu obetoval. Práve táto najvyššia obeť má byť pre manželov príkladom, ako majú milovať svoje manželky (Ef 5,25). Budú verní bez ohľadu na cenu. Budú robiť rozhodnutia, ktoré sú v najlepšom záujme manželky, hoci za normálnych okolností by tieto záujmy mali byť v súlade. Takáto láska uľahčuje manželke poslúchať Boží príkaz respektovať svojho manžela (Ef 5,33).

Zdravé kresťanské manželstvo sa vyznačuje vzájomnosťou – manželia majú spolu diskutovať a radiť sa, majú spoločne uvažovať o svojich hodnotách a rozhodnutiach a majú prijímať spoločné rozhodnutia. Keď stoja pred závažnými rozhodnutiami, ktoré sa týkajú celej rodiny, mali by do rozhovorov zapojiť aj svoje deti. Dôležité je, aby sa rodičia pred deťmi nehádali a neponižovali sa navzájom. Ak sa po takomto procese manžel a manželka nedokážu dohodnúť, biblická cesta k pokoju spočíva v tom, že manželka prívolí na názor svojho manžela, za predpokladu, že tento názor nie je v rozpore s Božím slovom. Zároveň platí, že asi všetci muži si spomenú na situácie, keď boli radi, že počúv(a)li svoje manželky a nasledovali ich rady. Čím viac manžel a manželka spolupracujú ako tím, tým šťastnejšie bude ich manželstvo.

- Ako sa môžeme vyhnúť tomu, čo sa, žiaľ, opakovane dialo v priebehu celých dejín: vziať krásne princípy vyjadrené v týchto textoch a premeniť ich na niečo zlé, kruté a bolestivé?

APLIKÁCIA

RODIČIA A DETI

²⁰Deti, vo všetkom poslúchajte svojich rodičov, lebo to sa páči Pánovi. ²¹Otcovia, nedráždite svoje deti, aby nezmalomysleli. (Kol 3,20.21)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Deti majú v živote rodiny dôležité a nezastupiteľné miesto. Potrebujú vedieť, že sú milované a cenené ako členovia rodiny a občania nebeského kráľovstva. Ranné a večerné rodinné bohoslužby sú dôležité. Mali by byť jednoduché, ale pravidelné. Už v ranom veku môžu deti začať pomáhať s upratovaním a ďalšími povinnosťami. Najdôležitejšie je, aby sa riadili Pavlovým príkazom: „Deti, vo všetkom poslúchajte svojich rodičov, lebo to sa páči Pánovi.“ (Kol 3,20)

Prečítajte si nasledujúce pasáže. Aké zásady sú v nich uvedené pre výchovu detí?

Prísl 22,6.15

Mat 19,14

5Moj 6,6.7

Prísl 1,8.9

Deti sa stanú požehnaním pre rodinu, cirkev aj všetkých ostatných, ak sa im dostane správnej výchovy – príkladom aj príkazmi –, ktorá bude zahŕňať bázeň pred Hospodinom. Pavlovo poučenie pre rodičov, podobne ako jeho poučenie pre manželov a manželky, je vyvážené a vzájomné: „Otcovia, nedráždite svoje deti, aby nezmalomysleli.“ (Kol 3,21) To, ako rodičia (a najmä otec), komunikujú s deťmi a vychovávajú ich, hlboko ovplyvňuje ich duchovné napredovanie.

Výskumy ukazujú, že keď do zboru chodia obaja rodičia, vyššie percento detí v cirkvi zostáva, na rozdiel od prípadov, keď na bohoslužby chodí iba jeden z rodičov. Ešte prekvapujúcejšie je, že pravidelná účasť otca na bohoslužbách, dokonca viac ako matky, znamená, že väčší počet detí zotrvá v cirkvi aj v dospelosti. Úlohu otca v duchovnom formovaní detí nemožno podceňovať. Je dôležité, aby otcovia brali svoju úlohu vážne.

APLIKÁCIA

- Nie všetci otcovia boli a sú (mierne povedané) príkladnými vzormi pre svoje deti. Ako môže poznanie Boha ako nášho Otca pomôcť priniesť uzdravenie tam, kde je to potrebné, najmä keď pozemskí otcovia zlyhali a spôsobili veľké škody?

PRACOVNÉ VZŤAHY

²²Otroci, vo všetkom poslúchajte pozemských pánov a neslúžte iba naoko ako tí, čo sa chcú zapáčiť ľuďom, ale s úprimným srdcom a v bázni pred Pánom. ²³Čokoľvek robíte, robte z tej duše ako Pánovi, a nie ako ľuďom. ²⁴Ved' viete, že od Pána dostanete za odmenu dedičstvo. Slúžte Pánovi, Kristovi! ²⁵Lebo každý, kto pácha nepravosť, prijme odplatu za nepravosť. Boh nikoho neuprednostňuje. (Kol 3,22–25)

Páni, dávajte otrokom, čo je spravodlivé a čo si zaslúžia, ved' viete, že aj vy máte Pána v nebi. (Kol 4,1)

Aké pokyny dáva Pavol otrokom a aké pánom (Kol 3,22–25 a Kol 4,1)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ľudia dnes zvyknú pripomínať problematiku otroctva v súvislosti s niektorými biblickými radami, aby tak znevážili Písmo. Takéto snahy však pôsobia smiešne, pretože vôbec neberú do úvahy historický kontext v starozmluvnom Izraeli a novozmluvnej cirkvi. Ľudské bytosti sú stvorené na Boží obraz a rovnako ako všetky Božie inteligentné bytosti sú stvorené pre slobodu. Mojžišove zákony zakazovali, aby sa akýkoľvek Izraelita dostal do trvalého otroctva (5Moj 15,12). Zákon stanovoval šesť rokov ako maximálnu dobu služby na splatenie finančného dlhu (2Moj 21,2–6; 3Moj 25,39–43). My dnes vnímame otroctvo ako odsúdeniahodné. Otroctvo, o ktorom hovorí Písmo, sa vôbec nepodobalo ohavným praktikám, ktorých sa dopúšťali západní otrokári na pôvodnom obyvateľstve a ktoré boli nielen pohromou, ale aj hrozným zločinom proti ľudskosti.

V novozmluvných časoch musela cirkev fungovať v rámci rímskeho práva, ktoré umožňovalo vlastniť otrokov. „Na rozdiel od moderných foriem otroctva však rímske právo poskytovalo otrokom značné práva a príležitosti a pokus o zvrátenie tejto praxe by mohol ohroziť pokrok evanjelia.“ (WAHLEN Clinton, „Culture, Hermeneutics, and Scripture: Discerning What Is Universal,” in Frank M. Hasel, ed., *Biblical Hermeneutics: An Adventist Approach*. Silver Spring, MD: Biblical Research Institute/Review and Herald Academic, 2020, s. 166)

Na rozdiel od všeobecnej situácie v Rímskej ríši, mal v cirkvi otrok prvoradú zodpovednosť voči Bohu. Tí veriaci, ktorí vlastnili otrokov, dostali jasné poučenie, aby s nimi zaobchádzali spravodlivo, „ved' viete, že aj vy máte Pána v nebi“ (Kol 4,1). Navyše, Pavol prikázal Filemonovi, aby s Onezimom už nezaobchádzal ako so svojím otrokom, ale ako so svojím bratom (Filem 1,16). V Starej a Novej zmluve sú veriaci nazývaní Božími služobníkmi (alebo sluhami; pozri napríklad Ž 34,23; Luk 17,10; 1Pet 2,16).

Aj keď sa nám nemusí pozdávať kultúrny kontext, v ktorom vznikli niektoré biblické texty, potrebujeme sa naučiť akceptovať autoritu samotného textu. V opačnom prípade by sme seba a svoju kultúru postavili nad Písmo. Oveľa lepšie je najprv preskúmať všetko, čo Biblia o danej téme hovorí, a až potom si vytvoriť názor na biblický pohľad na konkrétnu tému.

- Zamysli sa nad tým, ako by sa táto pasáž mohla vzťahovať na tvoje vzťahy v zamestnaní. Ako by ti princípy, o ktorých hovorí, mohli pomôcť ako šéfovi alebo zamestnancovi?

APLIKÁCIA

MODLIŤ SA JEDEN ZA DRUHÉHO

²Vytrvajte v modlitbe, bdejte pri nej a vzdávajte vďaky. ³Modlite sa aj za nás, aby nám Boh otvoril dvere pre slovo, aby sme hlásali Kristovo tajomstvo, pre ktoré som teraz v putách, ⁴aby som to tajomstvo urobil zjavným tak, ako som povinný hovoriť. (Kol 4,2–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aké zásady modlitby spomína Pavol v úvodnom texte (Kol 4,2–4)? Na akú modlitbu vyzýva?

Medzi najdôležitejšie slová, ktoré môžeme povedať niekomu, kto zápasí s rôznymi problémami, či už ide o rodinu, zdravie, peniaze alebo niečo iné, patria: „Modlím sa za teba.“ Modlitba je nekom daným prostriedkom na vzájomné prepojenie. „K Božiemu plánu patrí aj to, že nám na modlitbu viery odpovedá a dáva to, čo by nám nedal, keby sme o to neprosili.“ (GC 525; ZTDS 355)

Všimnime si pôsobivé opisy modlitby, ktoré Pavol používa: „vytrvajte“, „bdejte“, „vzdávajte vďaky“ – čo naznačuje, že ide o modlitbu viery (Kol 4,2). Hovorí nám, aby sme sa modlili „v každom čase“ (Ef 6,18) a „neprestajne“ (1Tes 5,17). Najúžasnejšie je, že hoci „nevieme ani to, za čo sa máme modliť...“, sám Duch sa za nás prihovára nevysloviteľnými vzdychmi“ (Rim 8,26).

Prečítaj si znova Kol 4,3. Aké „dvere pre slovo“ by ti Boh mohol otvoriť, aby si sa podelil o svoju vieru?

Je dôležité, že Pavol sa modlil aj za správne slová, ktoré mal hovoriť. Niekedy, keď čítame jeho listy alebo jeho verejné vystúpenia v knihe Skutkov, môžeme nadobudnúť pocit, že apoštol bol vždy výrečný, bez pochybností o tom, čo by mal povedať. Tu však Pavol prosí, aby sa za neho veriaci modlili, aby mohol ono tajomstvo urobiť „zjavným“ (Kol 4,4). A napokon dodáva veľmi dôležitý výraz (grécky *dei*), ktorý máme preložený „ako som povinný hovoriť“. Pavol tým poukazuje na to, že dielo hlásania evanjelia je pre neho Božím imperatívom. Uvedomoval si dôležitosť predstavovania posolstva ľuďom na najvyšších úrovniach rímskej vlády vrátane Cezarovej domácnosti.

„Nie je nutné pri modlitbe si vždy kľaknúť. Zvykneme si rozprávať sa so Spasiteľom, keď sme sami, prechádzame sa alebo konáme všednú prácu. V tichej modlitbe prosme Boha neustále o pomoc, svetlo, silu a poznanie. Každý náš nádyh i výdych nech je modlitbou.“ (MH 510.511; CZŽH 369.370)

APLIKÁCIA

- Spomeň si na niekoho vo svojom okolí, kto prežíva ťažké obdobie – možno v oblasti zdravia, rodiny alebo viery. Za čo konkrétne sa dnes môžeš za tohto človeka modliť?

KRÁČANIE V MÚDROSTI

⁵Počínajte si múdro voči tým, čo sú mimo a využívajte čas. ⁶Vaše slovo nech je vždy láskavé a múdro povedané, aby ste vedeli, ako treba každému odpovedať. (Kol 4,5,6)

Aká je najdôležitejšia pravda, ktorú ako kresťania môžeme poznať? Samozrejme, je to pravda o tom, že Ježiš Kristus zomrel za naše hriechy a že prostredníctvom viery v Neho môžeme mať večný život. Je to skutočnosť, na ktorú by sme nikdy sami neprišli. Túto pravdu sme sa museli dozvedieť – prostredníctvom kázania alebo zjavenia. A áno, bola nám zjavená – v Božom slove. Existuje mnoho právd, poznania a múdrosti, ktoré by sme sa nikdy nedozvedeli, keby nám ich Boh nezjavil vo svojom Slove. Nedostali sme ich však len preto, aby sme boli múdri a mali vedomosť. Dostali sme ich, aby sme podľa tejto pravdy a múdrosti žili.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Na čo Pavol kladie dôraz v úvodnom texte (Kol 4,5,6)? Aká výzva zaznieva v týchto veršoch?

Žiaľ, ako kresťania sme niekedy všetkým možným, len nie kresťanmi! A ako naznačil Pavol (citujúc Iz 52,5), Izrael bol často pre neveriacich kameňom úrazu: „*Pre vás sa medzi pohanmi rúhajú Božiemu menu.*“ (Rim 2,24) Veľmi záleží na tom, ako sa správame k ostatným, najmä k tým, ktorí majú iné vierovyznanie (pozri Tít 2,5; 2Pet 2,2). Naozaj kresťanský domov, mládežnícke zhromaždenia naplnené modlitbou, nie pochabosťou, prostá láskavosť a pokojný, trpezlivý duch – z to všetkého sa veľa dozvedia tí, ktorí sledujú, či je naše vyznanie viery úprimné alebo nie.

V Kol 4,6 sa Pavol zameriava najmä na naše slová: „Vaša reč nech je vždy ľúbzná.“ (Roh.) Slová, ktoré hovoríme, by nemali byť len láskavé či zdvorilé, ale mali by byť inšpirované a preniknuté Božou milosťou pod vplyvom Svätého Ducha.

Grécky text doslova hovorí, že naša reč by mala byť „spríjemnená soľou“ (Kol 4,6; Roh.). Neznamená to, že máme naše slová „riadne okoreniť“. Naopak, naše slová majú byť povedané vhodne a tak, aby boli prijateľné pre tých, na ktorých sa obraciame.

„Aby ste vedeli, ako treba každému odpovedať.“ (Kol 4,6) Iba Svätý Duch nám môže dať správne slová v správnom čase na správny účel a pripraviť mysle poslucháčov na Jeho posolstvo. A iba On nám môže dať múdrosť odpovedať každému „ako treba“ (aj tu je použité slovo *dei* – pozri včerajší komentár ku Kol 4,4).

- **Uvažuj nad svojimi slovami, činmi a tým, ako vnímajú tvoj život ostatní. Aké posolstvo vysielaš o svojej viere? Čo pre teba v tomto kontexte znamená byť kresťanom?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Každý člen rodiny by si mal uvedomiť, že na ňom individuálne leží zodpovednosť prispieť svojou troškou k pohodliu, poriadku a pravidelnosti v rodine. Nikto by nemal konať proti druhému. Všetci by sa mali jednotne zapojiť do dobrého diela vzájomného povzbudzovania; mali by prejavovať nežnosť, zhovievavosť a trpezlivosť; mali by hovoriť tichým, pokojným tónom, vyhýbať sa zmätku. A každý by sa mal zo všetkých síl snažiť uľahčiť bremeno matky. ... Každý člen rodiny by mal vedieť, čo sa od neho očakáva, a mal by spolupracovať s ostatnými. Všetci, vrátane detí vo veku od šiestich rokov, by mali chápať, že sa od nich vyžaduje, aby niesli svoj podiel na starostiach života.“ (AH 179.180)

„Ak chceme kráčať vo svetle, musíme vpustiť Krista do svojich srdca a domovov. Domov by mal byť všetkým, čo toto slovo znamená. Mal by byť kúskom neba na zemi, miestom, kde sa láska pestuje, nie úmyselne potláča. Naše šťastie závisí od tohto pestovania lásky, súcitu a skutočnej vzájomnej láskavosti. ... Mali by sme zabúdať na seba a pritom si nenechať ujsť ani tú najmenšiu príležitosť prejať vďačnosť za priazeň, ktorú sme od iných dostali. Mali by sme dbať na príležitosti, keď môžeme iných povzbudiť a zmierniť ich zármutok a bremená skutkami nežnej láskavosti a nepatrnými skutkami lásky. Tieto malé pozornosti, ktoré sa začínajú v našich rodinách, presiahnu rodinný kruh a budú viesť k šťastnému životu. Zanedbávanie týchto malých vecí prispieva k zatrpknutosti a smútku.“ (3T 539.540)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Aké zásady vám pomohli vo vzťahu, ak žijete v manželstve? Akú radu máte pre slobodných a ako by sa mali pripraviť na výzvy, ktoré manželstvo vždy prináša?
2. Mnohí milujúci a starostliví rodičia, ktorí vychovali svoje deti v pekných kresťanských rodinách, sa často musia vysporiadať s dospelými deťmi, ktoré odmietajú vieru. Akú radu a útechu im môžete dať? Čo by bolo lepšie vôbec nehovoriť?
3. Diskutujte viac o nabádaní „chodiť v múdrosti“. A naopak, čo znamená chodiť „v bláznovstve“ či „v pochabosti“ namiesto múdrosti? Čo ste sa naučili z rôznych situácií, keď ste chodili „v múdrosti“ a keď ste pobehovali „v bláznovstve“?

„VO VŠETKOM NAPLNENÍ BOŽOU VÔĽOU“ (Kol 4,7–18)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Kol 4,7–18; Ef 6,21; Sk 15,36–40; 2Tim 4,10.11; 2Pet 3,10–14; Iz 60,1–3

ÚVODNÝ TEXT

Za všetko vzdávajte vdaky, lebo to je Božia vôľa v Kristovi Ježišovi. (1Tes 5,18)

V záverečnej časti Listu Kolosanom sa dozvedáme o širšej sieti Pavlových spolupracovníkov. Skutky apoštolov ukazujú, ako sa najprv spojil s Barnabášom, potom so Sílasm a napokon prinášajú prehľad jeho troch misionárskych ciest. Tento týždeň sa pozrieme na Pavlovu misijnú stratégiu. Tá zahŕňala nielen veľmi efektívne využitie času a zdrojov na dosiahnutie hlavných centier Rímskej ríše, ale aj školenie budúcich laických pracovníkov, aby sa dostali do miest a miestech, ktoré Pavol nenavštívil, ako napríklad Kolosy, Laodicea a Hierapolis.

Pavol sa neustále usiloval spájať ľudí a zbory. Robil to prostredníctvom osobných návštev počas svojich ciest a tiež ako väzeň prostredníctvom svojich listov. Uvedomoval si, že úspech evanjeliovej misie závisí od spolupráce všetkých – kresťanov zo Židov aj z pohanov, mužov aj žien a ľudí ako Tychichus, Aristarchos, Justus, Epafra, Lukáš alebo Nymfa. Je zaujímavé, že sa dozvedáme aj o liste, ktorý napísal do Laodicey, ktorý sa nám nezachoval. Pavol do týchto záverečných veršov vtesnáva mnoho informácií, vrátane osobnej výzvy mužovi menom Archippos. Kým ešte mal možnosť, snažil sa urobiť všetko pre posilnenie jednotlivých zborov.

OSNOVA LEKCIE

V záverečnej časti nášho štúdia sa pozrieme na Pavlovu sieť spolupracovníkov a jeho misijnú stratégiu. Preskúmame, ako prostredníctvom osobných pozdravov a výziev posilňoval jednotu medzi zbormi a povzbudzoval veriacich, aby sa úplne oddali Božej vôli.

- Kol 4,7–9: Tychikos a Onesimos ako Pavlovi spolupracovníci (nedeľa)
- Kol 4,10.11: Aristarchos, Marek a Justus – misijná práca ako „tímová úloha“ (pondelok)
- Kol 4,12.13: Epafra a jeho modlitby za cirkev (utorok)
- Kol 4,14.15; 2Tim 4,10.11: Démas – smutný príklad zlých priorit (streda)
- Kol 4,16–18: Archippos a Laodicejčania – povzbudenie k vernej službe (štvrtok)

POUČENIE O DOSAHU

⁷Všetko, čo sa týka mňa, oznámí vám Tychikus, milovaný brat, verný služobník a spolupracovník v Pánovi, ⁸ktorého som k vám poslal, aby ste o nás vedeli a aby potešil vaše srdcia, ⁹a to s Onezimom, verným a milovaným bratom, ktorý je jeden z vás. Oni vám oznámia všetko, čo sa tu deje. (Kol 4,7–9)

²¹Chcem, aby ste aj vy vedeli, čo je so mnou, čo robím, všetko vám oznámí Tychikus, milovaný brat a verný služobník v Pánovi. ²²Poslal som ho k vám, aby ste sa o nás dozvedeli a aby potešil vaše srdcia. (Ef 6,21.22)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Od Pavla sa môžeme veľa naučiť o šírení evanjelia. Počas svojich ciest preputoval viac ako dvadsaťtisíc kilometrov. Je to ohromujúce, keďže väčšinu cesty prešiel pešo a časť času bol aj vo väzení.

Pavol strávil veľkú časť svojej služby vo veľkých prístavných mestách, akými boli napríklad Korint a Efes. Z týchto centier obchodu sa potom posolstvo šírilo do vnútrozemia. Pavol sa vracal aj do zborov, ktoré založil, aby posilnil a povzbudil nových veriacich. Keď nemohol zbory navštíviť osobne, posielal veriacim listy. Takto vedeli, že na nich myslí a záleží mu na nich.

Porovnaj úvodné texty (Kol 4,7–9 a Ef 6,21.22). Ako Pavol opisuje Tychika? Prečo ho spolu s Onezimom poslal do Kolos?

Niektoré skutočnosti sa lepšie komunikujú ústne ako písomne. Bolo by zaujímavé vedieť, aké posolstvá títo dvaja muži odovzdali Kolosanom. Pavol veril, že povzbudenie, ktoré prinesie Tychikus, „potešia srdcia“ adresátov (Kol 4,8; Ef 6,22). Tieto správy pravdepodobne obsahovali aj podrobnosti o Pavlovej situácii vo väzení. V každom prípade bola takáto komunikácia dôležitá aj ako prostriedok na udržiavanie osobných väzieb, ktoré spájajú veriacich.

Tychikus, ktorého meno znamená „šťastný“, bol určite veľmi dôveryhodným vyslancom. Pavol ho opisuje ako „verného služobníka“ a „spolupracovníka“. Išlo o jedného z dvoch mužov z Malej Ázie, ktorých si Pavol vybral (Sk 20,4), aby ho sprevádzali na jeho ceste pri zbierke pre núdznych veriacich v Jeruzaleme. Bol s Pavlom aj počas jeho druhého väznenia v Ríme, odkiaľ ho apoštol poslal do Efazu, aby posilnil tamojšie dielo (2Tim 4,12). Pavol uvažoval aj o tom, že ho pošle k Titovi na Krétu (Tit 3,12). Sprevádzal ho Onezimus, ktorý sa obrátil počas Pavlovho pobytu v Ríme (pozri 1. lekcii) a opisuje ho ako „verného“.

Zdá sa, že Pavol chcel vedieť aj o situácii veriacich v Kolosách. Tieto informácie mohol získať prostredníctvom niekoho, kto sa za ním z Kolos vypravil – a mohol to byť aj samotný Tychikus. Pavol svojím záujmom vyjadroval lásku a záujem o tamojších veriacich. Hoci zbor osobne nenavštívil, posilňoval ich vo viere, aby mohli oslovovať ďalších.

APLIKÁCIA ■ Akým spôsobom osobné Pavlove vyjadrenia ukazujú jeho ľudskosť? V čom jeho postoje potvrdzujú platnosť jeho služby?

PREPOJENIE CIRKVI

¹⁰Pozdravuje vás môj spoluväzeň Aristarchos a Barnabášov bratranec Marek, o ktorom ste už dostali pokyny; prijmite ho, keď k vám príde ¹¹i s Ježišom, ktorý sa volá Justus. Oni sú spomedzi obrezaných mojimi jedinými spolupracovníkmi na Božom kráľovstve; oni mi boli útechou. (Kol 4,10.11)

Dnes sme prepojení internetom, sociálnymi sieťami a nespočetnými mobilnými zariadeniami. Len ťažko si vieme predstaviť, akej výzve musel Pavol čeliť, keď chcel zborem pomôcť, aby sa necítili osamotené, ale vnímali, že sú súčasťou niečoho väčšieho.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Dozvedeli sme sa už, že Pavol posielal správy prostredníctvom rôznych poslov (Kol 4,7–9). Akými ďalšími spôsobmi Pavol povzbudzoval na prepojenie zborov (Kol 4,10.11)? Pavol sa v liste venuje aj niektorým problémom a zborem adresuje aj veľmi konkrétne pozdravy. Ako by mohlo znieť hlavné Pavlovo posolstvo adresované zborm?

Týmto pozdravmi Pavol vytvára a podporuje prepojenie medzi spoluveriacimi. Dozvedáme sa, že Marek bol Barnabášovým bratrancom. Pavol tak pripravuje cestu pre Markovu pravdepodobnú návštevu Kolos. Aristarcha doslova opisuje ako „spoluzajtca“ (Roh.), čo znamená, že bol uväznený s Pavlom. Obaja boli vojaci v „Božej výzbroji“ (Ef 6,10.11), bojujúci za oslobodenie satanových zajatcov pre službu v Božom kráľovstve (pozri 2Tím 2,1–4). Ježiš („ktorý sa volá Justus“, ide o židovskú a rímsku formu toho istého mena, obe znejú podobne, ako napríklad Saul/Pavol) je im tiež odporúčaný ako dôveryhodný spolupracovník v evanjeliu.

Pavol zdôrazňuje, že Aristarchos, Marek a Justus sú židovskí veriaci („spomedzi obrezaných“). Potom spomína troch pohanov: Epafras, Lukáša a Démasa (Kol 4,12–14). Je dôležité, že napriek určitému napätiu v cirkvi medzi veriacimi zo Židov a z pohanov sú títo spolupracovníci schopní spolupracovať efektívne, jednotne a vo vzájomnom súlade. Pavol hovorí, že oni „jediní“ (Kol 4,11) mu boli „útechou“. Zrejme naznačuje určité sklamanie z toho, že pri ňom v jeho utrpení nestálo viac kresťanov zo Židov. Napriek tomu je dôležité, že v tomto čase sa Ján Marek, ktorý pred niekoľkými rokmi opustil Pavla a Barnabáša počas ich prvej misijnej cesty (Sk 13,13), preukázal nielen ako lojálny, ale aj ako „útecha“ pre Pavla (Sk 15,36–40).

Hrozby pre jednotu cirkvi nie sú ničím novým. Tým, ako sa adventistická cirkev v uplynulých desaťročiach rozrástla po celom svete, prešla hlbokými zmenami a mnohé skutočnosti narušujú jej jednotu. Dôraz na jednotu je preto možné cítiť na každej úrovni cirkvi.

■ **Ktoré okolnosti spôsobujú napätie vo vašom zbore? Čo môžeš urobiť pre zmiernenie toho, čo ohrozuje jeho jednotu?**

APLIKÁCIA

DOKONALÍ A NAPLNENÍ BOŽOU VÔĽOU

¹²Pozdravuje vás Epafras, jeden z vás, služobník Krista Ježiša, ktorý ustavične bojuje za vás modlitbami, aby ste sa stali dokonalými a vo všetkom naplnení Božou vôľou. ¹³Lebo môžeme dosvedčiť, že sa veľa namáha pre vás aj pre tých, čo sú v Laodicee a v Hierapolise. (Kol 4,12.13)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V posledných rokoch vzniklo pomerne veľa kníh o „živote zameranom na cieľ“ a o „cirkvi zameranej na cieľ“. Hoci môže byť problematické nechať sa viesť určitým cieľom, jasné „zameranie na cieľ“ je nevyhnutné pre dosiahnutie akéhokoľvek zmysluplného úsilia. Pavlov život a služba, ako aj život a služba jeho spolupracovníkov a ostatných apoštolov, sú príkladom takéhoto zamerania (pozri Fil 3,13.14). Výsledky hovoria samy za seba – evanjelium sa rýchlo šírilo po celej Rímskej ríši a za jej hranicami (Kol 1,23). Rovnaké zameranie je potrebné aj dnes.

O akom ciele hovorí Pavol v úvodnom texte (Kol 4,12.13)? Ako sa dá tento cieľ dosiahnuť?

Ako sme spomenuli v predchádzajúcej lekcii, Epafras pravdepodobne zohral kľúčovú úlohu v šírení evanjelia do Kolos a blízkych miest Laodicea a Hierapolis (pozri aj 1. lekciiu). Epafrasove pozdravy a modlitby boli nepochybne pre veriacych v týchto zboroch veľkým povzbudením. Jeho modlitby mali jasné zameranie. Epafras „bojoval modlitbami“, aby Kolosania „stáli dokonalí a naplnení každou vôľou Božou“ (Kol 4,12; Roh.). Pozrime sa bližšie na hlboké myšlienky obsiahnuté v tomto vyjadrení.

„Stáli“ – toto slovo znamená stáť pevne a neochvejne, čo je možné len vtedy, ak sme „založení na viere a pevní“ a dôverujeme pravdivosti evanjelia (Kol 1,23). To isté slovo Pavol niekoľkokrát spomína aj v súvislosti s bojom proti „úkladom diabla“ (Ef 6,11) a v odolávaní silám temnoty prostredníctvom božskej moci tým, že sa oblečieme do „plnej Božej výzbroje“ (Ef 6,10–18; porovnaj 2Tim 2,19). „Dokonalí“ – toto slovo označuje dokonalosť charakteru, ktorá nachádza svoj konečný prejav v obetavej láske (Mat 5,44.48) u tých, ktorí nikdy nebudú tvrdiť, že už cieľ dosiahli. Pavol sám o sebe píše: „Nie že by som to všetko bol už dosiahol a bol už dokonalý, ale bežím, aby som to získal, pretože si ma získal aj Kristus Ježiš.“ (Fil 3,12)

„Naplnení“ – toto mocné slovo znamená úplnosť a tiež uskutočnenie niečoho v plnej miere. Rovnaký koncept je použitý v súvislosti s Abrahámom, ktorý bol „pevne presvedčený“, že Boh urobí to, čo sľúbil, hoci je to z ľudského hľadiska nemožné (Rim 4,21), a na označenie Pavla, ktorého Pán posilnil, aby prostredníctvom neho „bola *dovršená* zvest“ (2Tim 4,17).

„Vo všetkom naplnení Božou vôľou“ – ide o veľmi komplexný výrok. Sám Pavol sa modlil, aby Kolosania jasne poznali Božiu vôľu: „Aby ste vo *všetkej* múdrosti a duchovnej rozumnosti boli naplnení poznaním jeho vôle, aby ste žili hodní Pána a páčili sa mu vždy, keď budete prinášať ovocie v *každom* dobrom skutku a rásť v poznaní Boha a aby ste boli posilňovaní *každou* mocou podľa sily jeho slávy, ku *všetkej* vytrvalosti a trpezlivosti.“ (Kol 1,9–11)

APLIKÁCIA

- Epafras sa modlil, aby veriacy „stáli dokonalí a naplnení každou vôľou Božou“. V ktorej konkrétnej oblasti tvojho života ťa Boh pozýva stáť pevnejšie alebo sa úplne poddať Jeho vôli?

ŽIŤ V TOMTO SVETE, ALE NIE Z NEHO

¹⁴Pozdravuje vás milovaný lekár Lukáš i Démas. ¹⁵Pozdravte bratov v Laodice i Nymfu a cirkev, ktorá je v jej dome. (Kol 4,14.15)

¹⁰Démas ma totiž opustil, lebo si zamiloval terajší svet, a odišiel do Tesaloniky, Krescent do Galácie, Títus do Dalmácie. ¹¹Iba Lukáš je so mnou. Vezmi Marka a prived' ho so sebou, pretože mi bude užitočný v službe. (2Tím 4,10.11)

Čím sa podľa úvodných textov (Kol 4,14.15 a 2Tím 4,10.11) Lukáš líši od Démasa a prečo?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Apoštol Ján hovorí: „Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska.“ (1 Ján 2,15) Lukášova láska k Ježišovi a Jeho kráľovstvu ho viedla k tomu, že stál pri Pavlovi až do konca, bez ohľadu na okolnosti, zatiaľ čo Démas miloval tento svet viac ako ten budúci.

Prečítaj si nasledujúce pasáže. Aká rada v nich zaznieva pre tých, čo očakávajú druhý Kristov príchod?

Mar 13,32–37

Tít 2,11–14

2Pet 3,10–14

Zj 3,17–21

Ježiš a apoštoli nás často vyzývajú, aby sme „bdeli“, boli sme ostražití a vždy pripravení na príchod Majstra –, aby nás nič nezaskočilo. Žiaľ, rovnako ako učeníci, ktorí nedbali na Ježišov príkaz „bdejte a modlite sa“ (Mar 14,38), mnohí kresťania sa týmito výzvami neriadia. Všetko závisí od toho, komu alebo čomu patria naše srdcia. Nedá sa totiž slúžiť dvom pánom.

V posolstve pre Laodiceu nám Ježiš dáva jasné inštrukcie: (1) Čiňme pokánie zo svojich hriechov. (2) Máme otvoriť svoje srdcia Ježišovi a nechať Ho, aby mal nad všetkým moc. To nám potom (3) umožní získať „zlato“ viery a lásky, ktoré je preskúšané a zvíťazilo nad pokušením.

- Na pokánie z akých konkrétnych skutkov alebo postojov by ťa mohol Ježiš vyzvať práve dnes? Ktorou časťou Jeho inštrukcií (1–3) sa potrebuješ práve teraz najviac riadiť?

APLIKÁCIA

POSOLSTVO PRE LAODICEU

¹⁶Ked' tento list u vás prečítate, postarajte sa, aby si ho prečítali aj v cirkvi v Laodicei a vy si zasa prečítajte list písaný Laodicejčanom. ¹⁷A Archippovi povedzte: „Usiluj sa plniť službu, ktorú si v Pánovi prijal.“ ¹⁸Môj, Pavlov, pozdrav napísaný vlastnou rukou. Pamätajte na moje okovy. Milosť nech je s vami! (Kol 4,16–18)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o úvodnom texte Kol 4,16–18 v súvislosti s Kol 2,1–3. Ako súvisí Ježišovo posolstvo pre Laodiceu (pozri včerajšiu časť) s Listom Kolosanom, ktorý sa mal čítať aj v laodicejskom zbore?

Pri pohľade na históriu Božieho ľudu v priebehu vekov vidíme, že tie isté problémy sa vyskytujú opakovane. Proroci karhali Izrael za to, že chcel uctievať Boha rovnako ako okolité národy. Vyzývali Boží ľud, aby činil pokánie, kým nebude neskoro. Izaiáš dokonca nariekal: „Ako sa z verného mesta stala neviestka?“ (Iz 1,21) a nabádal ľudí, aby sa vrátili k Bohu a požiadali Ho o odpustenie a očistenie (Iz 1,16–20). Ján Krstiteľ (Mat 3,2.8–10) aj Ježiš (Mat 4,17; 12,33–37) vyzývali Izraelitov, aby činili pokánie a prinášali ovocie, ktoré obstojí v skúške súdu v posledných dňoch. A podobné posolstvo hlásali aj apoštoli (Sk 2,38; 3,19; 17,30; 2Kor 7,9.10).

Porovnajte nasledujúce pasáže. Aké podobnosti existujú medzi posolstvami v týchto dvoch knihách?

Iz 60,1–3 a Zj 18,1–4

Iz 62,1–5 a Zj 19,7.8

Boh zjednotí nebo a zem. Ale pre prebiehajúci veľký spor sa to musí stať postupne:

- (1) Na Golgote prišiel satan aj o posledné zvyšky sympatií, ktoré mal medzi nebeskými bytosťami (Ján 12,31).
- (2) Prostredníctvom Kristovej súdnej služby v nebeskej svätyni je Boží ľud zdokonaľovaný „v každom dobre“. Kristus robí všetko preto, aby Jeho nasledovníci „plnili Jeho vôľu“ (Heb 13,21), a pripravuje si ich tak pre nebo.
- (3) Prostredníctvom tisícročného súdu a posledného súdu na konci tisícročia sú všetky zostávajúce otázky navždy vyriešené a hriech a nekajúci hriešnici sú zničení v jazere večného ohňa, ktorý zároveň očistí zem (Zj 21,8).
- (4) Len úplným ukončením hriechu sa môžu nebo a zem úplne zjednotiť (Zj 21,3).

APLIKÁCIA

- Čo môžeš ty sám (bez toho, aby si sa pozeral na niekoho iného) urobiť, aby si zostal verný Bohu a pravde, ktorú nám dal? Aké rozhodnutia ti pomôžu ukázať, komu skutočne patrí tvoje srdce?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Keď sa človek odovzdá Kristovi, obnovené srdce ovládne nová moc. Nastáva zmena, ktorú človek sám od seba nikdy neuskutoční. Je to nadprirodzený zásah, ktorý do ľudského života vnáša nadprirodzený prvok. Kristus sa odovzdanému človeku stáva pevnosťou v rozbúrenom svete a chce, aby On bol pre neho zvrchovanou autoritou. Človek vedený nebeskými silami je schopný odolávať satanovým útokom. Ak za svojho sprievodcu neprijmeme Krista, ovládne nás odveký nepriateľ. Z dvoch veľkých duchovných mocností, ktoré zápasia vo svete o prvenstvo, nevyhnutne musíme byť pod vládou jednej alebo druhej z nich. Do područia moci temna sa môžeme dostať aj vtedy, keď kráľovstvu temnoty nechceme slúžiť priamo. Stačí, ak sa nerozhodneme pre kráľovstvo svetla. Ak nespolupracujeme s nebeskými silami, srdce nám ovládne satan, zmení ho a urobí si z neho trvalý príbytok. Jedinou obranou proti zlu je Kristova prítomnosť v srdci na základe viery v jeho spravodlivosť. Ak nebudeme živo spojení s Bohom, nikdy neodoláme zvodnému vplyvu sebeckej lásky, samolúbosti a pokušeniu hriechu. Môžeme sa zbaviť mnohých zlých návykov, na určitý čas môžeme prerušiť spojenie so satanom, no bez živého spojenia s Pánom a bez stále nového odovzdania sa Bohu budeme stále v moci zla. Bez osobného poznania Krista a stáleho spoločenstva s ním sme vydaní napospas nepriateľovi a nakoniec budeme plniť jeho vôľu.“ (DA 324; CL 210)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Preštudujte si vyššie uvedený citát z knihy *Cesta lásky*. Áno, vo veľkom spore sú len dve strany a pokiaľ sa vedome nerozhodneme pre Krista, sme na strane satana (Luk 11,23). Nech už nás myšlienka, že neexistuje žiadna „tretia“ strana akokoľvek trápi, Boh nie je povinný zariadiť, aby nás Jeho pravdy nepohoršili. Čo vám táto skutočnosť hovorí o tom, aké dôležité je podriaďiť svoju vôľu Kristovi?
2. Prečítajte si Zj 14,14–16. Skorý dážď Turíc umožnil semenu evanjelia vyklíčiť a rásť, zatiaľ čo neskorý dážď pripravuje zem na konečnú žatvu. Čo o tejto perspektíve hovorí Zj 14,12?
3. Akými spôsobmi nás ovplyvňuje kultúra a svet okolo nás? Aký vplyv má na nás osobne a aký na spoločenstvo cirkvi? Ako sa môžeme chrániť pred negatívnymi vplyvmi sveta, ktoré boli problémom pre Boží ľud v každej dobe?

POUŽITÉ SKRATKY

BIBLICKÉ PREKLADY

Štandardne je v lekciiach použitý Slovenský ekumenický preklad (Vydala Slovenská biblická spoločnosť, 2008).

Keď je použitý iný preklad, je pri odkaze na verš uvedená jedna z nasledujúcich skratiek:

SEvP	Biblia – Písmo Sväte Starej a Novej zmluvy (Vydala Slovenská evanjelická cirkev a. v., 1979)
Roh	Svätá Biblia (z pôvodných jazykov preložil Prof. Jozef Roháček, 1951)
RKC	Sväté Písmo Starého a Nového zákona (Vydal Spolok sv. Vojtecha, 1995)

SKRATKY BIBLICKÝCH KNÍH

Názov knihy	Ekumenický preklad	Preklad prof. Roháčka
Stará zmluva – skratky kníh		
Genezis - Prvá Mojžišova kniha	Gn	1Moj
Exodus - Druhá Mojžišova kniha	Ex	2Moj
Levitikus - Tretia Mojžišova kniha	Lv	3Moj
Numeri - Štvrtá Mojžišova kniha	Nm	4Moj
Deuteronómium - Piata Mojžišova kniha	Dt	5Moj
Jozua	Joz	Joz
Kniha sudcov	Sdc	Sud
Rút	Rút	Rút
Prvá Samuelova kniha	1Sam	1Sam
Druhá Samuelova kniha	2Sam	2Sam
Prvá kniha kráľov	1Krľ	1Kráľ
Druhá kniha kráľov	2Krľ	2Kráľ
Prvá kniha kroník (Paralipomenon)	1Krn	1Par
Druhá kniha kroník (Paralipomenon)	2Krn	2Par
Ezdráš (Kniha Ezdrášova)	Ezd	Ezd
Nehemiáš (Kniha Nehemiášova)	Neh	Neh
Ester (Kniha Ester)	Est	Est
Jób (Kniha Jób)	Jób	Jób
Žalmy (Kniha Žalmov)	Ž	Ž
Príslovia (Kniha prísloví)	Prís	Prísl
Kohelet - Kazateľ (Kniha Kazateľ)	Koh	Kaz
Veľpieseň (Pieseň Šalamúnova)	Vľp	P.Š.
Izaiáš (Kniha proroka Izaiáša)	Iz	Iz
Jeremiáš (Kniha proroka Jeremiáša)	Jer	Jer
Nárek (Plač Jeremiášov)	Nár	P.J.
Ezechiel (Kniha proroka Ezechiela)	Ez	Ez
Daniel (Kniha proroka Daniela)	Dan	Dan
Ozeáš (Kniha proroka Hozeáša)	Oz	Hoz
Joel (Kniha proroka Joela)	Joel	Joel
Amos (Kniha proroka Amosa)	Am	Am
Abdiáš (Kniha proroka Obadiáša)	Abd	Ob
Jonáš (Kniha proroka Jonáša)	Jon	Jon
Micheáš (Kniha proroka Micheáša)	Mich	Mich
Nahum (Kniha proroka Náhuma)	Nah	Náh

Habakuk (Kniha proroka Habakuka)	Hab	Hab
Sofoniáš (Kniha proroka Sofoniáša)	Sof	Sof
Aggeus (Kniha proroka Haggeusa)	Ag	Hag
Zachariáš (Kniha proroka Zachariáša)	Zach	Zach
Malachiáš (Kniha proroka Malachiáša)	Mal	Mal

Nová zmluva – skratky kníh

Evanjelium podľa Matúša	Mt	Mat
Evanjelium podľa Marka	Mk	Mar
Evanjelium podľa Lukáša	Lk	Luk
Evanjelium podľa Jána	Jn	Ján
Skutky apoštolov	Sk	Sk
List Rimanom	Rim	Rim
Prvý list Korinťanom	1Kor	1Kor
Druhý list Korinťanom	2Kor	2Kor
List Galaťanom	Ga	Gal
List Efezanom	Ef	Ef
List Filipanom	Flp	Fil
List Kolosanom	Kol	Kol
Prvý list Tesaloničanom	1Tes	1Tes
Druhý list Tesaloničanom	2Tes	2Tes
Prvý list Timotejovi	1Tim	1Tim
Druhý list Timotejovi	2Tim	2Tim
List Títovi	Tít	Tít
List Filemonovi	Flm	Filem
List Hebrejom (List Židom)	Heb	Žid
Jakubov list	Jk	Jak
Prvý Petrov list	1Pt	1Pet
Druhý Petrov list	2Pt	2Pet
Prvý Jánov list	1Jn	1Ján
Druhý Jánov list	2Jn	2Ján
Tretí Jánov list	3Jn	3Ján
Júdov list	Júd	Júda
Zjavenie apoštola Jána	Zj	Zj

DIELA ELLEN WHITEOVEJ

Pri slovenských prekladoch diel Ellen G. Whiteovej je uvádzané stránkovanie prvého vydania z Vydavateľstva Advent-Orion.

Skratka

AG

AH

CG

COL

CT

DA

ED

FW

HC

MH

Anglický názov

God's Amazing Grace

The Adventist Home

Child Guidance

Christ's Object Lessons

Counsels to Parents, Teachers and Students

The Desire of Ages

Education

Faith and Works

Our High Calling

The Ministry of Healing

ML	My Life Today
PP	Patriarchs and Prophets
RC	Reflecting Christ
SD	Sons and Daughters of God
T	Testimonies for the Church
TE	Temperance
BC	The SDA Bible Commentary

Skratka

Slovenský názov

PP/NUD	Patriarchovia a proroci, Na úsvite dejín
PK/ZSDT	Proroci a králi, Zo slávy do tieňa
TV/CL	Túžba vekov, Cesta lásky
SA/PN	Skutky apoštolov, Poslovie nádeje
VS/ZTDS	Veľký spor vekov, Z tieňa do slávy
KP	Kristove podobenstvá
CK	Cesta ku Kristovi
Vých	Výchova
CZ	Cesta ku zdraviu a životnej harmónii

Navštívte nás na webovej stránke: <http://www.absg.adventist.org>

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii (GK) Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri GK.

ZÁPADY SLNKA

Poznámka k údajom o západe slnka:

Údaje o západe slnka sú prevzaté z hviezdárskej ročenky a zodpovedajú polohe 19° východne od nultého poludníka a 49. rovnobežke, čo je poloha mesta Martin. (Pre mesto Košice – 8 minút, pre Bratislavu + 11 minút.)

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNEJ ŠKOLY

<http://sobotnaskola.casd.sk>

Základné informácie o sobotnej škole – Aktuálne lekcie vo formáte pdf – Učiteľské lekcie a doplnkové materiály – Predstavenie misijných projektov – Podnety na modlitby

Tému Štúdia Biblie dopĺňa televízna relácia Biblia pre dnešok na **www.HopeTV.cz** vždy od pondelka v archíve a v piatok od 19.30 h vo vysielaní.

PLÁN TEMATICKÝCH SOBÔT, TÝŽDŇOV A ZBIEROK V ROKU 2026

	Téma soboty	Zbierka	VS
--	-------------	---------	----

Január			
03.1.	Deň modlitby		
10.1.	Deň zdravia		
17.1.	10 dní modlitieb za vyliatie Ducha Svätého (7.–17.1.)		
17.1.	Deň náboženskej slobody	Zbierka DNS pre ČSU	4
Február			
07.2.	Deň osobnej evanjelizácie		
14.2.			
21.2.	Týždeň kresťanského domova a manželstva (7.–13.2., NTM 9.–15.2.)		
26.2.			
Marec			
07.3.	Modlitebný deň žien		
14.3.	Deň adventistického rádia AWR	Zbierka pre AWR	9
21.3.	Deň detí a mládeže		
28.3.	Modlitebný týždeň mládeže (21.–28.3.)	Zbierka MTM	110
28.3.	Deň kresťanského vzdelávania		
28.3.	Zbierka 13. soboty pre Juhopacifickú divíziu	Zbierka 13. soboty	13

Informácie pre pokladníkov zboru – misijné zbierky sú odoslané na účet príslušného združenia a zbierky s osobitným určením majú uvedenú prvú časť variabilného symbolu v stĺpci VS, druhá časť variabilného symbolu je číslo zboru.

Adresy zborov Slovenského združenia CASD

ZBOR	PSČ	ADRESA	ZAČIATOK BOHOSLUŽBY	
1. Bánovce n/Bebravou	957 01	SNP 637/10	9:30	13:00
2. Banská Bystrica 1	974 01	Rudlovská cesta 37	9:00	-
3. Banská Bystrica 2	974 01	Kollárova 18	9:00	-
4. Banská Štiavnica	969 01	Antolská 22029/1B	9:30	-
5. Blatné Remety	072 44	č.130	9:00	12:30
6. Bratislava 1	821 04	Cablková 3	9:30	-
7. Bratislava 2	811 08	Ferienčíkova 5	9:30	-
8. Bratislava Dúbravka	841 01	Zborový dom ECAV, M.S. Trnavského 2/A	9:30	-
9. Bratislava Petržalka	851 05	Wolkrova 4	10:00	-
10. Brezno	977 01	Štúrova 19	10:00	-
11. Čadca	022 01	Kukučínova 1069/25	10:00	-
12. Čakanovce	044 45	Čakanovce č. 63 (pošta Bidovce)	9:00	-
13. Červenica	082 07	Červenica č. 74 (pošta Tuhrina)	9:00	-
14. Filákov	986 01	Ružová 47	9:30	
15. Gerlachov	059 42	Lúčna 188	9:30	-
16. Kežmarok	060 01	Hradné námestie 24	9:30	13:00
17. Košice 1	040 01	Evanjelický cirkevný zbor a.v., Toryská 1/G	9:00	-
18. Košice 2	040 01	Hlavná 68	9:00	-
19. Krupina	963 01	SNP 2	9:00	-
20. Levice	934 01	J. Bottu 2	9:30	-
21. Liptovský Hrádok	033 01	Hurbanova 221	9:00	-
22. Liptovský Mikuláš	031 01	1. mája 89	9:00	-
23. Lučenec	984 01	Námestie Artézskych prameňov 49	9:30	
24. Martin	036 01	Viliama Paulinyho Tótha 2	9:30	-
25. Michalovce	071 01	Hviezdoslavova 20	9:00	13:00
26. Myjava	907 01	Brestovec 97	10:00	-

27. Nitra	949 01	F. Mojtu 10	10:00	13:30
28. Nové Zámky	940 63	Dostojevského 26	9:30	-
29. Piešťany	921 01	Zavretý kút 113	9:30	-
30. Poprad	058 01	Ul. Fraňa Kráľa 21	9:30	-
31. Poproč	044 02	Nová 7	9:30	-
32. Považská Bystrica	017 01	Centrum 28/33	9:30	-
33. Prešov	080 01	Štefánikova 12	9:30	-
34. Prievidza	971 01	Garbiarska 32	9:30	-
35. Púchov	020 01	ul. 1 mája 878/24	9:30	-
36. Rakúsy – Osada	059 76	Modlitebňa CASD	11:00	-
37. Rankovce	044 46	Rankovce 107/A	9:30	13:00
38. Revúca	050 01	Muránska cesta 34	9:00	13:00
39. Rožňava	048 01	Jasná ul. 13	9:00	-
40. Sered'	926 01	Školská 1	9:00	13:30
41. Spišská N. Ves	052 01	Školská 22	9:30	-
42. Topoľčany	955 01	Železničiarska 22	9:30	13:00
43. Trenčín	911 01	Horný Šianec 17	9:30	-
44. Trnava	917 00	Kapitulská 23	9:00	14:00
45. Vad'ovce	916 13	č. 261	9:30	-
46. Veľký Krtíš	990 01	Škultétyho 35 (budova BJB), tel.: 0907 826 700	10:00	-
47. Zlaté Moravce	953 01	Hollého 10	9:30	-
48. Zvolen	960 01	Sokolská 10	9:30	-
49. Žiar nad Hronom	965 01	u Dušana Šárköziho, tel.: 0904 953 710	10:00	-
50. Žilina	010 01	Škultétyho 9	9:30	-

Zaujalo ma:

KNIHY PRE DETI

Daniela Fischer – Michal Fischer

Filip a tajomstvo silného tímu

Príbeh o sile a význame priateľstva, o odvahe, statočnosti a hrdinských činoch.

88 strán, 19,7 x 21,5 cm, viaz.

cena 12,- €

Jana Hill – Jarmila Šafránková

Ako si princ hľadal princeznú

Akými skúškami musí prejsť princ Adalbert Hrdý Krásny Bohatý Všemúdry Vždyverný, kým nájde princeznú, ktorá mu zmení meno? To sa dočítate v tejto knihe.

80 strán, 17 x 22 cm, viaz.

cena 10,50 €

Ja som s tebou, kde si ty?

Veríme, že vás táto kniha plná autorských príbehov poteší, povzbudí a bude tiež inšpiráciou či dobrým príkladom.

148 strán, 21,5 x 19,5 cm, viaz.

cena 9,50 €

Ludmila Loderová – Darina Krygielová

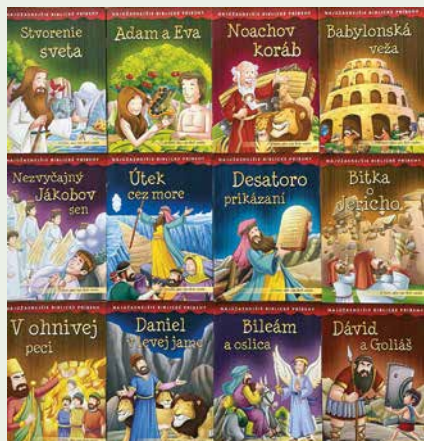
Dobrodružstvá žabky Žblnky

Začítajte sa do príbehov žabky Žblnky a jej kamarátov. Prežite s nimi dni obyčajné aj nevšedné. Uvidíte, že máte so žabkami veľa spoločného.

240 strán, 16,5 x 18,5 cm, viaz.

cena 11,50 €

KNIHY PRE DETI – NOVINKY

Xact Group

Najúžasnejšie príbehy Biblie – Stará zmluva

Sada dvanástich 16-stranových zošitov s biblickými príbehmi zo Starej zmluvy

Biblické príbehy nám rozprávajú o tom, ako úžasne nás Pán Boh vedie. Pri čítaní týchto kníh zažijú deti úchvatné dobrodružstvá a spoznajú Božie tajomstvá a zásady, ktoré sú pre život veľmi užitočné.

Stvorenie sveta, Adam a Eva, Noachov koráb, Babylonská veža, Nezvyčajný Jákobov sen, Útek cez more, Desatoro prikázani, Bitka o Jericho, V ohnivej peci, Daniel v levej jame, Bileám a oslica, Dávid a Goliáš

16 strán, 14,8 x 21 cm, brož. **cena 5,- €**

Xact Group

Najúžasnejšie príbehy Biblie – Nová zmluva

Sada dvanástich 16-stranových zošitov s biblickými príbehmi z Novej zmluvy

Biblické príbehy nám rozprávajú o tom, ako úžasne nás Pán Boh vedie. Pri čítaní týchto kníh zažijú deti úchvatné dobrodružstvá a spoznajú Božie tajomstvá a zásady, ktoré sú pre život veľmi užitočné.

Narodenie Ježiša, Mudrci z východu, Ježišov krst, Svadba v Káne, Ježiš uzdraví chlapca, Ježiš uzdraví nevidomého, Žena pri studni, Milosrdný Samaritán, Ježiš obnovuje život, Ježiš nasýti zástup, Posledná večera.

16 strán, 14,8 x 21 cm, brož. **cena 5,- €**